Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Glæde og Arbejde

FREUDE UND ARBEIT • GLÄDJE OCH ARBETE

Hitler

Geschichte

Der Führer und der Duce in Florenz am 28. Oktober 1940

UN EVENTO STARICO

Il Duce e il Führer a Firenze il 28 ottobre 1940

HISTORIA UNIVERSAL

El Führer y el Duce en Florencia el 28 de octubre de 1940

...: Führer und Duce
...afen sich am 4. Oktober 1940 am Brenner

...Duce s'incontrarono al Brennero il 4 ottobre 1940 • Solidaridad ...y el Duce se encontraron en el Brenner el 4 de octubre de 1940

JAPANS JUGEND NIMMT TEIL AM KRIEGSGESCHEHEN

Japans Ungdom viser sin Deltagelse for Krigsbegivenhederne • Japans ungdom intresserar sig för krigshändelserna

1. *Japanische Studenten beim Arbeitsdienst in den Sommerferien*
2. *Knaben beim Kriegsspiel und Extrablattverkäufer mit Siegesmeldungen*
3. *Vor dem Bild des Gefallenen steht die weißverkleidete Urne mit seiner Asche, die der Sitte gemäß aus dem Felde überführt wird*
4. *Großeltern und Enkel lesen das Extrablatt*

Nach Original-Aquarellen von K. Okuno

1. *Japanske Arbejdere i Arbejdstjenesten i Sommerferien* • **2.** *Drenge, der leger Krig, og Sælgere af Ekstrablade med Sejrsmeldinger* • **3.** *Foran den Faldnes Billede staar den med hvidt overtrukne Urne med hans Aske, der i Overensstemmelse med Sæd og Skik hjemføres fra Felten* • **4.** *Bedsteforældre og Børneborn læser Ekstrabladet*

1. *Japanska studenter i arbetstjänst på sommaren* • **2.** *Pojkar vid ett krigsspel och extrabladförsäljare med segermeddelanden* • **3.** *Framför den stupades bild står den i vita dukar höljda urnan med hans aska, vilken i enlighet med traditionen hemföres från fronten* • **4.** *Farföräldrar och barnbarn läsa extrabladet*

Freude und Arbeit
Heft 11
5. Jahrgang 19
OFFIZIELLES ORGAN DES „ZENTRALAMTES FÜR INTERNATIONALE SOZIALGESTALTUNG"

Dr. Ley der Reichskommissar

Terboven in Norwegen

BESPRECHUNGEN IN OSLO, TRONDHEIM UND BERGEN

Dr. Ley hos Rigskommissær Terboven i Norge. Moder i Oslo, Trondheim, Bergen • D:r Ley hos rikskommissarie Terboven i Norge. Konferenser i Oslo, Trondheim och Bergen

Ein Gespräch mit Reichsprotektor

BÖHMEN UND MÄHREN

Bohmen og Mæhren i det Stortyske Rige

En Samtale med Rigsprotektor, Rigsminister Friherre von Neurath

Prag, im Oktober 1940

Mit dem 1. Oktober ist die Zollgrenze zwischen dem Protektorat Böhmen und Mähren und dem übrigen deutschen Reichsgebiet aufgehoben worden. Diese bedeutungsvolle Maßnahme hat die Hauptschriftleitung der Zeitschrift „Freude und Arbeit" zum Anlaß genommen, ihren Sonderberichterstatter Alfred Block nach Prag zu entsenden, um in Gesprächen mit führenden Persönlichkeiten ein Bild von der nunmehr anderthalbjährigen deutschen Aufbauarbeit im Protektorat zu erhalten.

Reichsprotektor Reichsminister von Neurath hatte die Freundlichkeit, ihn zu einem für unsere Zeitschrift bestimmten Sonderinterview zu empfangen.

Herbstsonne läßt den Glanz des „goldenen hunderttürmigen Prag" hell aufleuchten. Über den Wenzelplatz, die breite lange Hauptstraße, flutet großstädtisches Leben. Elegante Auslagen, überfüllte Kaffeehäuser. Wie der Teufel jagt der Taxifahrer über Plätze, durch enge Gassen. Herrliche Barockpalais. Geschäftsgebäude im Zweckstil. Das prachtvolle Rathaus und gegenüber ein steinernes Monument deutscher Kraft, die gotisch-machtvoll emporstrebende Theinkirche. Und dann werde ich noch stärker von Wunderwerken deutscher Baukunst ergriffen, die hier seit Jahrhunderten die beredtesten Künder germanischen Geistes sind, der diese Stadt gründete, ihr Gesicht und Gestalt gab. Langsam fahren wir über die Karlsbrücke und sehen hinter der wuchtig und breit hingelagerten Burg die wundervolle St. Veitskirche aufragen. Brücke und Dom — zwei der schönsten Bauwerke des deutschen Ostens, die Meister Peter Parler aus Schwäbisch-Gmünd schuf.

Steil geht es bergan, über die Höhe der Burg hinauf. Eine Wendung und dann ein großer freier Platz. Ein entzückendes Barockkirchlein, St. Loretto, ein Kabinettstück von Meister Dientzenhofer, steht mit seiner fröhlichen Anmut in wirkungsvollem Gegensatz zu dem beherrschenden Riesenbau des Czernin-Palais, der in bestem italienischem Barock als steingewordener Ausdruck von Macht und gesammelter Kraft wirkt. Heute ist es der würdige Amtssitz für den Reichsprotektor Reichsminister Freiherrn *von Neurath*, den Repräsentanten des Führers des Großdeutschen Reiches in Böhmen und Mähren.

In dem großen Neubau, der an die Rückseite des Palais angefügt ist, empfängt mich der Leiter der Abteilung Kulturpolitik beim Reichsprotektor, Ministerialrat Dr. Freiherr *von Gregory*. Er führt mich durch langgestreckte hohe Gänge. Wir durchschreiten den großen Festsaal, dessen Fenster einen weiten Blick auf die tief unter uns liegende Stadt schenken. Ein kurzes Gespräch mit dem Kabinettschef Gesandten *Dr. Völckers*.

Prag, i Oktober 1940

Fra og med den 1. Oktober er Toldgrænsen imellem Protektoratet Bøhmen og Mæhren og det øvrige tyske Rigsområde ophævet. Denne betydningsfulde Foranstaltning har givet Hovedredaktionen af Tidsskriftet »Freude und Arbeit« Anledning til at sende sin Særkorrespondent Alfred Block til Prag for ved Samtaler med ledende Personligheder at faa et Indtryk af halvandet Aars tysk Opbygningsarbejde i Protektoratet

Rigsprotektor, Rigsminister von Neurath var saa venlig at give ham et for vort Tidsskrift bestemt specielt Interview.

Efteraarssolen bringer Prag med sine hundrede gyldne Taarne til at lyse i Straaleglans. Henover Wenzelpladsen, den brede lange Hovedgade, pulserer Storstadens Liv. Elegante Vinduesudstillinger, overfyldte Kaféer Som en Djævel jager Automobilisten over Torve og gennem snævre Stræder. Herlige Barokpaladser, Forretningshuse i funktionalistisk Arkitektur. Det praktfulde Raadhus ligeoverfor et Monument i Sten for tysk Kraft, den gotiske mægtig opadstræbende Theinkirke. Og saa gribes jeg endnu stærkere af tysk Bygningskunsts Vidunderværker, som her i Aarhundreder har været de mest veltalende Forkyndere af germansk Aand, der grundlagde denne By og gav den dens Fysiognomi og Skikkelse. Langsomt korer vi over Karlsbroen og ser den vidunderlige St. Veitskirke bag den imponerende brede Borg. Bro og Domkirke — to af det tyske Østens skonneste Bygningsværker, som Mester Peter Parler fra svabisk Gmünd skabte.

Stejlt gaar det opad over Borgens Højdedrag. En Drejning og saa en stor fri Plads. En henrivende lille Barokkirke, St. Loretto, et Kabinetstykke af Mester Dientzenhofer, staar med sin frydefulde Ynde i virkningsfuld Kontrast til Czerninpalæets imponerende Kæmpebygning, der i bedste italiensk Barok virker som et Stenvidne om Magt og koncentreret Kraft. I Dag er det det værdige Sæde for Rigsprotektor, Rigsminister Friherre *von Neurath*, det Stortyske Riges Forers Repræsentant i Bohmen og Mæhren.

I den store Nybggning, der er bygget til ved Palæets Bagside, modtages jeg af Lederen af Afdelingen Kulturpolitik hos Rigsprotektoren, Ministerialraad Dr. Friherre *von Gregory*. Han fører mig igennem lange høje Korridorer. Vi skrider igennem den store Festsal fra hvis Vinduer man har en vid Udsigt over den dybt under os liggende Stad. En kort Samtale med Kabinetschefen Ge-

Prag, i november 1940

Den 1 oktober upphävdes tullgränsen mellan protektoratet Böhmen-Mähren och det övriga Stortyska riket. Denna betydelsefulla åtgärd har föranlett »Glädje och arbetes» huvudredaktör att skicka tidskriftens specialkorrespondent Alfred Block till Prag för att genom intervjuer med ledande personligheter därstädes ge en föreställning om det tyska uppbyggnadsarbetet i Protektoratet, som numera pågått i ett och ett halvts års tid.

Riksprotektorn, riksminister von Neurath hade vänligheten att taga emot honom för att bevilja en specialintervju för tidskriften.

Höstsolen låter det »gyllene hundratorniga Prag» lysa fram i all sin glans. På Wenzelplatz, den breda långa huvudgatan, fluktuerar ett rytmiskt storstadsliv. Överallt eleganta skyltfönster, fullsatta kaféer. Taxichaufförен åker i vild fart fram över torg och genom trånga gränder. Härliga barockpalats, affärshus i funkisstil. Där ha vi det präktiga rådhuset och mitt emot ett monument, som vittnar om tysk kraftfullhet, den imponerande gotiska Theinkyrkan. Nu gripes jag ännu starkare av den tyska byggnadskonstens underverk, som sedan sekler tillbaka äro de mest vältaliga vittnen av den germanska andan, som har grundat denna stad och givit den dess ansikte och form. Långsamt köra vi fram över Karlsbrücke och se bakom den mäktiga breda borgen den underbara S:t Veitkyrkan resa sig. Bro och domkyrka — två av den tyska österns härligaste byggnadsverk — ha skapats av den tyske mästaren Peter Parler från Schwäbisch-Gmünd.

Nu går vägen stelt uppåt, högre än borgens tak. En vändning och så befinner jag mig på en stor öppen plats. En förtjusande liten barockkyrka S:t Loretto, ett mästerverk av tysken Dientzenhofer, bildar i sin leende älsklighet en verkningsfull motsats till det jättekomplex som dominerar hela platsen, Czernin-palatset, en barockbyggnad som är det stenvordna uttrycket för makt och samlad kraft. Idag är palatset ett värdiga ämbetsverk åt riksprotektorn, riksminister frihere *von Neurath*, Ledarens representant i Böhmen och Mähren. I den stora nybyggnaden, som byggts till på palatsets baksida, tar ledaren för avdelningen kulturpolitik hos riksprotektorn, statsrådet friherre d:r *von Gregory* emot mig. Han leder mig genom långsträckta korridorer. Vi gå igenom stora bankettsalen, från vars fönster man får en härlig överblick över staden djupt under oss. Ett kort samtal med kabinettchefen envoyén d:r *Völckers*.

Reichsminister Freiherrn von Neurath

IM GROSSDEUTSCHEN REICH

Böhmen och Mähren inom det Stortyska rikets hägn

Ett samtal med riksprotektoren, riksminister friherre von Neurath

Dann öffnet ein Diener die Tür: „Der Herr Reichsprotektor läßt bitten".

Freundliche Worte der Begrüßung. Und nun darf ich dem Manne gegenübersitzen, dessen in Jahrzehnten bewährter staatsmännischer Kunst und Klugheit der Führer die Geschicke des Protektorates anvertraut hat. Zunächst würdigt er in anerkennenden Worten Einsatz und Erfolg der Zeitschrift „Freude und Arbeit" im Dienst des besseren Verständnisses und damit der Verständigung zwischen den Völkern.

„Ich begrüße es, daß diese Zeitschrift den Hunderttausenden ihrer Leser im Ausland ein objektives Bild von den Verhältnissen im Protektorat geben will. Böhmen und Mähren sind jetzt auch in zoll- und währungstechnischer Hinsicht in den großdeutschen Raum eingegliedert worden. Diese wirtschaftliche Maßnahme ist sinnvoller Ausdruck der politischen Entwicklung der letzten anderthalb Jahre in diesen Ländern. Als Staatspräsident *Dr. Hacha* im März 1939 den Entschluß faßte, das Schicksal Böhmens und Mährens in die Hand des Führers zu legen und damit dem Schutz Großdeutschlands anzuvertrauen, entschied er sich in der großen europäischen Auseinandersetzung eindeutig für die Freundschaft des Reiches gegenüber den Versprechungen der westlichen Demokratien. Er war sich aber, wie er immer wieder selbst betont, dabei durchaus bewußt, daß er damit zugleich einen naturgegebenen geschichtlichen Akt vollzog.

Denn seit Karl dem Großen bis zur Frankfurter Nationalversammlung bestand ein ständiges politisches Gefolgschaftsverhältnis des tschechischen Volkes und seiner führenden Männer. Von Heinrich III. bis zum Deutschen Bund haben sie die Verbindung mit dem Deutschen Reich und später mit der deutsch-bestimmten Habsburger Monarchie freiwillig bejaht, ja, meist ausdrücklich gesucht. Noch heute sind die Leistungen deutscher Siedler und Städtegründer ausschlaggebend für das Gesicht dieser Länder. Die gestaltenden deutschen Kräfte haben die Jahrhunderte überdauert. Noch 1874 ergab eine Volkszählung, daß zum Beispiel in Prag zwei Drittel der Bevölkerung deutsch waren.

Wie ein Spuk ist die chauvinistische und brutal deutschfeindliche Zeit der zwanzigjährigen Benesch-Aera verschwunden, die im Gegensatz zu den naturgegebenen und geschichtlich begründeten Gegebenheiten die „Souveränität" eines tschecho-slowakischen Staates zu behaupten versuchte, der in einem reinen Hörigkeitsverhältnis zu England und Frankreich stand, im übrigen untragbare Summen für eine auf Wunsch der westlichen Demokratien künstlich aufgeblähte und allein gegen Deutschland gerichtete Aufrüstung ausgab und endlich seine seit altersher bestehenden kulturellen und wirtschaftlichen Bindungen an Deutschland vernachlässigte. Die Milliardenbeträge, die auf diese Weise durch eine völlig

sandt *Dr. Völkers*. Saa aabner en Tjener Døren: »Hr. Rigsprotektoren beder Dem træde nærmere«. Venlige Velkomstord, og nu kan jeg tage Plads overfor den Mand, til hvis i Aartier provede Statsmandskunst og Klogskab Føreren har betroet Protektoratets Skæbne. Først siger han nogle anerkendende Ord om Tidsskriftet »Freude und Arbeit« 's Indsats og Succes til Fremme af den bedre Indsigt og dermed Forstaaelse imellem Folkene.

»Jeg er glad over, at dette Tidsskrift vil give sine Hundredetusinder af Læsere i Udlandet et objektivt Billede af Forholdene i Protektoratet. Bohmen og Mæhren er nu ogsaa i told- og valutateknisk Henseende indlemmet i det stortyske Omraade. Denne erhvervspolitiske Foranstaltning er et træffende Udtryk for de sidste 1½ Aars politiske Udvikling i disse Lande. Da Statspræsident *Dr. Hacha* i Marts 1939 fattede den Beslutning at lægge Bohmens og Mæhrens Skæbne i Førerens Haand og dermed stille dem under Stortysklands Beskyttelse, bestemte han sig under det store evropæiske Opgør ubetinget for Rigets Venskab i Modsætning til de vestlige Demokratiers Lofter. Men han var sig, hvad han bestandig paany understreger, her fuldtud bevidst, at han dermed tillige fuldbyrdede en af Forholdenes Natur bestemt historisk Akt.

Thi lige fra Karl den Store indtil Frankfurter Nationalforsamlingen har der bestaaet et uafbrudt politisk Hærfølgeforhold hos det tjekkiske Folk og dets forende Mænd. Fra Heinrich III. til det Tyske Forbund har de frivillig bekræftet Forbindelsen med det tyskhedsbestemte Habsburger Monarki, ja, har for det meste udtrykkelig sogt den. Endnu i Dag er tyske Kolonister og Stadsgrundlæggeres Præstationer afgorende for disse Landes Fysiognomi. De skabende tyske Kræfter har holdt sig udover Aarhundreder. Endnu i 1874 viste en Folketælling, at f. Eks. i Prag var ⅔ af Befolkningen tysk.

Som et Spogeri er den chauvinistiske og brutalt tyskfjendtlige tyveaarige Beneschæras Tid forsvundet, der i Modsætning til de af Naturen givne og historisk begrundete Kendsgerninger provede paa at hævde en tjekkoslovakisk Stats Suveræni-tet, der stod i et rent Lydighedsforhold til England og Frankrig, iovrigt anvendte umaadelige Summer paa en efter de vestlige Demokratiers Onske kunstig opblæst og alene imod Tyskland rettet Oprustning og endelig vanskottede sine fra gammel Tid bestaaende kulturelle og okonomiske Forbindelser med Tyskland. Milliardbelob, der paa denne Maade blev bortodslet ved en fuldkommen forfejlet Statspolitik, staar nu til Raadig-

Så öppnar en lakaj dören och säger: »Riksprotektorn ber Er träda in.»

En hjärtlig hälsning. Och nu får jag sitta mitt emot den man, åt vars under årtionden beprövade statsmannakonst och klokhet Ledaren har anförtrott protektoratets framtida öden. Till att börja med säger riksprotektorn några erkännande ord om tidskriften »Glädje och arbete» insats och framgång i dess strävan att åstadkomma ett bättre samförstånd och därmed ömsesidig förståelse folken emellan.

»Jag är glad för, att tidskriften vill ge sina hundratusentals läsare i utlandet en objektiv bild av förhållandena i Protektoratet. Böhmen och Mähren ha nu även med avseende på tull och valuta införlivats i det stortyska rummet. Denna handelspolitiska åtgärd är uttryck för den politiska utvecklingen under de senaste 1½ åren i dessa länder. När statspresident d:r *Hacha* i mars 1939 fattade sitt beslut att lägga Böhmens och Mährens öde i händerna på Tysklands Ledare och ställa dem under det Stortyska rikets skydd, beslöt han sig i den stora europeiska dragkampen entydigt för vänskapen med det tyska riket och avstod från de västliga demokratiernas löften. Härvid var han, vilket han ständigt påpekar, medveten om, att han samtidigt fullbordade en naturnödvändig historisk handling.

Alltsedan Karls den Stores tid fram till Frankfurts nationalförsamling har det alltid bestått ett förhållande av politiskt beroende mellan det tjeckiska folket och dess ledande män och Tyskland. Från Henrik III fram till Tyska förbundet ha tjeckerna frivilligt bejakat, ja mestadels avsiktligt eftersträvat en förbindelse med det Tyska riket och senare med den tyskbetonade Habsburgermonarkin. Ännu idag äro de tyska kolonisatörernas och stadsgrundarnas prestationer utslagsgivande för dessa länders prägel. De skapande tyska krafterna ha överlevt århundradena. Ännu år 1874 gav en folkräkning till resultat, att exempelvis två tredjedelar av Prags befolkning voro tyskar.

Som en mardröm har den tjugoåriga Benesjerans chauvinistiska och brutalt tyskfientliga tid försvunnit, som tvärtemot alla naturliga och historiska lagar försökte att hävda suveräniteten hos en tjeckoslovakisk stat, vilken stod i ett rent lydnadsförhållande till England och Frankrike och i övrigt gav ut otroliga summor för en på konstgjord väg uppblåst upprustning, som enbart var riktad mot Tyskland och igångsattes på de västliga demokratiernas önskan samt slutligen försummade sina sedan urgamla tider bestående kulturella och ekonomiska relationer till det Tyska riket. De

DAS REICHSPROTEKTORAT

Staatspräsident Dr. Hacha

1. Statue paa Karlsbroen i Prag • 2. Karlsbroen og Korsherrekirken i Prag • 3. Wenzelspladsen med Wenzelstatuen i Prag • 4. Blik paa »Kleinseite«, Prag • 5. Statssekretær SS-Gruppeforer K. H. Frank med Understatssekretær SA.-Overforer Dr. v. Burgsdorff • 6. Rigsprotektoren i Bohmen og Mæhren, Friherre v. Neurath, under en Konference

1. Prag, staty på Karlsbrücke • 2. Prag, Karlsbrücke och Kreuzherrekyrkan • 3. Prag, Wenzelplatz med Wenzelstatyn • 4. Blick in i »Kleinseite« i Prag • 5. Statssekreteraren SS-gruppledare K. H. Frank tillsammans med understatssekreteraren SA.-överledare d:r von Burgsdorff • 6. Riksprotektorn i Böhmen och Mähren, frihere von Neurath, vid en konferens

Unser Sonder-Bilderdie
besuchte Prag

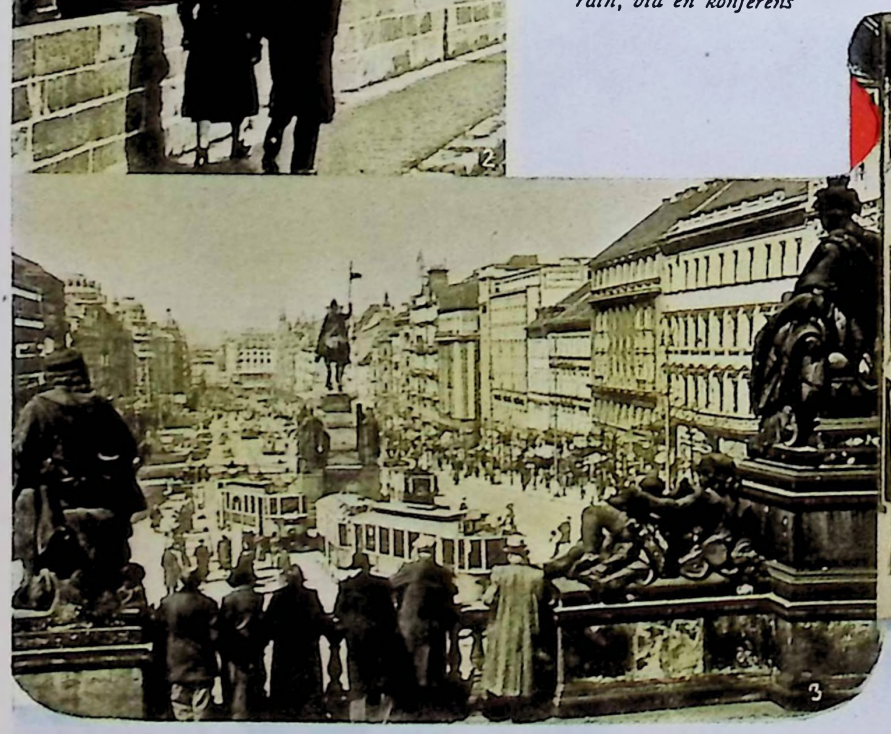

1. Prag. Statue auf der Karlsbrücke • 2. Prag. Karlsbrücke und Kreuzherrenkirche • 3. Prag. Wenzelsplatz mit der Wenzelstatue • 4. Blick in die „Kleinseite", Prag • 5. Staatssekretär SS-Gruppenführer K. H. Frank mit Unterstaatssekretär SA.-Oberführer Dr. v. Burgsdorff • 6. Der Reichsprotektor in Böhmen und Mähren. Freiherr v. Neurath, bei einer Besprechung. Von links: Staatssekretär K. H. Frank, Unterstaatssekretär Dr. v. Burgsdorff, der Reichsprotektor, der Leiter der Gruppe für Kulturpolitische Angelegenheiten, Mini-

BÖHMEN UND MÄHREN

Staatssekretär SS-Gruppenführer Frank

5

Rigsprotektoratet Bøhmen og Mæhren. Vor særlige Billedtjeneste har besøgt Prag

Riksprotektoratet Böhmen och Mähren. Vår specialfotograf besökte Prag

Unterstaatssekretär SA.-Oberführer von Burgsdorff

Der Reichsprotektor in Böhmen und Mähren, Reichsminister Konstantin Freiherr von Neurath

verfehlte Staatspolitik vergeudet wurden, sind nunmehr allein für wirtschaftliche und kulturelle Zwecke, für die Wohlfahrt des tschechischen Volkes freigeworden."

In knappen klaren Worten zeigt der Reichsprotektor die politische Linie auf, die den Weg zu einer vertrauensvollen Zusammenarbeit zwischen dem deutschen und dem tschechischen Volk weist.

„Es ist verständlich, daß die Auswirkungen einer zwei Jahrzehnte dauernden Politik der Illusionen und der Verhetzung gegenüber dem Nachbarvolk sich nicht von heute auf morgen beseitigen lassen. Ich war mir daher von vornherein klar, daß für diese Umstellung eine gewisse Zeit erforderlich sein würde. Mit Genugtuung kann ich heute feststellen, daß in den vergangenen achtzehn Monaten der nicht mit Unrecht oft angeführte Sinn des tschechischen Volkes für die Realitäten des Lebens sich auch bei der Beurteilung der neuen Lage in zunehmendem Maße durchsetzt.

Man versteht allmählich mehr und mehr, daß der vom Führer gewährte mächtige Schutz des Reiches durch die friedliche Lösung dem tschechischen Volk sinnlose Blutopfer ersparte. Endlich haben die letzten politischen Ereignisse — das Schicksal Polens, die Niederwerfung Hollands, Belgiens und Frankreichs — der vorausschauenden und klugen Politik des Staatspräsidenten Dr. Hacha in so umfassender Weise Recht gegeben, daß vor allem in der breiten Masse des Volkes die Überzeugung von der zwingenden Notwendigkeit der Eingliederung in das Reich wächst. Arbeitern und Bauern wird es immer klarer, daß sie durch die Rückkehr in den großdeutschen Raum auf die Dauer nur gewinnen können. Auch die Beamten und Angestellten der autonom arbeitenden Verwaltung erfüllen in dieser Erkenntnis ihren Dienst.

Es soll nicht verschwiegen werden, daß sich in der verhältnismäßig kurzen Zeit von anderthalb Jahren noch nicht das gesamte tschechische Volk zu einer positiven und loyalen Einstellung und Mitarbeit bereitgefunden hat. Was aber noch beiseite steht, das ist nur der kleinere Teil der Bevölkerung, eine gewisse Intellektuellenschicht. In der Mehrheit haben die Tschechen heute ein von Verständnis und Vertrauen getragenes Verhältnis zur neuen Lage gefunden."

Auf meine Bitte gibt der Reichsprotektor dann einen kurzen Überblick über die wirtschaftliche Entwicklung des Protektorates.

„Wir sind, das kann ich heute mit Freude feststellen, seit anderthalb Jahren in der wirtschaftlichen Aufbauarbeit so weit gekommen, daß politische Unvernunft das große Werk nicht mehr gefährden kann.

Die Arbeitslosigkeit ist beseitigt.

Die Produktion von Gewerbe und Industrie zeigt fast überall starke Steigerungen.

Die Landwirtschaft hat keinerlei Sorgen mehr um den Absatz und den Preis ihrer Erzeugnisse.

Der Handel vollzieht den Umbau vom liberalistischen zum volksverpflichteten Handel.

Vor allem aber konnte der Grundsatz der sozialen Gerechtigkeit auf dem Gebiet der Lohn- und Preisregelung in allen Sektoren der Wirtschaft mit Erfolg durchgesetzt werden. Damit ist dem schaffenden Menschen die Garantie dafür gegeben, daß er nicht das Opfer einer Ausbeutung werden kann.

Anerkennung verdienen die Betriebsführer und Gefolgschaftsmitglieder der Betriebe, die sich mit Geschick und Erfolg auf die Erfordernisse der Kriegswirtschaft umgestellt haben. Dabei arbeitet eine Reihe von Werken, wie Skoda, Witkowitz und andere, in engster Gemeinschaft mit gleichgearteten Großbetrieben im Altreich. Dieses wichtige Schaffen der Kriegswirtschaft im Protektorat hilft mit, den deutschen Endsieg zu sichern; es steht im Dienst des Reiches, das Böhmen und Mähren schützt, und die Arbeit wird damit letzten Endes auch für die Sicherung des tschechischen Volkes geleistet, das nach dem Willen des Führers die völlige Befreiung vom Kriegsdienst genießt.

Die deutsche Bevölkerung des Protektorates hat trotz aller gewährten Erleichterungen gegenüber der früheren Zeit noch zu kämpfen, um ihre zum großen Teil in den letzten zwanzig Jahren der Unterdrückung vernichtete oder schwer geschädigte Existenz aufzubauen. Überall ist man mit Treue zum Führer ans Werk gegangen. In den Kreisen und Ortsgruppen der Partei wird tatsamt alene for økonomiske og kulturelle Formaal, for det tjekkiske Folks Velfærd.«

I knappe klare Sætninger trækker Rigsprotektoren den politiske Linje op, der viser Vejen til et tillidsfuldt Samarbejde imellem det tyske og det tjekkiske Folk.

»Det er forstaaeligt, at Udvirkningerne af en i to Aartier imod Nabofolket drevet Illussions- og Ophidselsespolitik ikke lader sig fjerne fra i Dag til i Morgen, jeg har derfor fra forste Færd været klar over, at denne Omstilling krævede en vis Tid. Jeg kan i Dag med Tilfredstillelse fastslaa, at det tjekkiske Folks ofte og ikke med Urette omtalte Forstaaelse for Livets Realiteter, i Løbet af de sidste 18 Maaneder i voksende Grad har giort sig gældende.

Man forstaar bestandig mere og mere, at Rigets af Føreren ydede mægtige Beskyttelse har sparet det tjekkiske Folk for meningslos Blodudgydelse. Endelig har de sidste politiske Begivenheder — Polens Skæbne, Hollands, Belgiens og Frankrigs Betvingelse — i saa stort et Omfang givet Statspræsidenten Dr. Hachas forudseende og kloge Politik Ret, at Overbevisningen om den tvingende Nodvendighed af Indlemmelsen i Riget fremfor alt vokser hos Folkets brede Masse. Arbejdere og Bonder bliver bestandig mere klare over, at de i Længden kun kan vinde ved at være vendt tilbage til det stortyske Omraade. Ogsaa den autonomt arbejdende Forvaltnings Embedsmænd og Funktionærer passer deres Tjeneste i Erkendelse heraf. Det skal ikke forties, at det tjekkiske Folk i Løbet af den forholdsvis korte Tid af halvandet Aar endnu ikke i sin Helhed har vist sig beredt til en positiv og loyal Indstilling. Men, hvad der endnu holder sig afsides, er kun den mindste Del af Befolkningen, en vis Gruppe af Intellektuelle. Det store Flertal af Tjekkerne indtager i Dag en af Forstaaelse og Tillid baaret Stilling overfor den nye Ordning.«

Rigsprotektoren giver derpaa efter min Anmodning et kort Overblik over Protektoratets erhvervspolitiske Udvikling.

»Jeg kan i Dag med Glæde fastslaa, at vi i Løbet af halvandet Aar er naaet saa vidt frem med det erhverpolitiske Opbygningsarbejde, at ufornuftig politisk Indstilling ikke længere kan bringe det store Værk i Fare.

Arbejdsloshedeu er udryddet.

Haandværks- og Industriproduktionen er overalt steget stærkt.

Landbruget har ikke mere nogensomhelst Bekymringer med Hensyn til Afsætningen af og Prisen for sine Produkter.

Handelen fuldbyrder Ombygningen fra liberalistisk til folkeforpligtet Handel.

Men fremfor alt har det været muligt med Held at gennemføre den sociale Retfærdigheds Princip paa Lon- og Prisreguleringens Omraade i alle Erhvervsgrupper. Derved er der blevet givet det arbejdende Menneske Garanti for, at det ikke kan blive Offer for en Udbytning.

Bedriftslederne og Bedrifternes Arbejdere og Funktionærer, der med Dygtighed og Held har omstillet sig efter Krigsokonomiens Krav, fortjener Anerkendelse. Derhos arbejder en hel Række Værker, saasom Skoda, Witkowitz og andre, i intimt Fællesskab med Storbedrifter af samme Art i det gamle Tyskland. Denne Krigsokonomiens Produktion i Protektoratet hjælper med til at sikre Tysklands endelige Sejr; den staar i Tjeneste hos Riget, som beskytter Bohmen og Mæhren, og herved ydes Arbejdet til syvende og sidst ogsaa til Sikring af det tjekkiske Folk,

miljardsummor som på detta sätt förslösades på grund av en fullständigt förfelad staatspolitik, ha nu frigjorts och användas uteslutande för näringspolitiska och kulturella ändamål, för det tjeckiska folkets välfärd.»

I knappa, klara ord skisserar riksprotektorn upp den politiska linje, utefter vilken man funnit en väg till ett förtroendefullt samarbete mellan det tjeckiska och det tyska folket.

»Det är begripligt, att följderna av en politik, som byggde på illusioner och en fientlig inställning gentemot grannfolket under tjugo års tid, ej kunde undanröjes från den ena dagen till den andra. Jag hade därför från början klart för mig, att det skulle behövas en viss tid, innan denna omvandling var helt genomförd. Med tillfredsställelse kan jag idag konstatera, att tjeckernas ofta citerade sinne för livets realiteter även under de gångna aderton månaderna i stigande grad gör sig gällande när det gäller bedömandet av den nya situationen.

Man börjar alltmera inse, att det Stortyska rikets av Ledaren beviljade mäktiga skydd genom den fredliga lösningen har besparat det tjeckiska folket meningslösa blodsoffer. Slutligen ha de senaste politiska händelserna — Polens öde, Hollands kapitulation, Belgiens och Frankrikes besegring — i så hög grad gjort rättvisa åt statspresidenten d:r Hachas förutseende och kloka politik, att övertygelsen om den tvingande nödvändigheten av en införlivning i Tyska riket växer i synnerhet inom folkets bredare samhällslager. Även tjänstemän och anställda i den autonomt arbetande administrationen göra sin plikt, då de insett detta.

Det skall ej förtigas, att ej hela det tjeckiska folket på denna relativt korta tid av ett och ett halvt år är berett till en positiv och lojal inställning och medverkan. De som ännu stå avsides utgöra dock endast en ringa del av befolkningen, en viss klass av intellektuella. Till sin majoritet ha tjeckerna idag nått fram till ett av förståelse och förtroende buret förhållande till den nya situationen.»

På min begäran ger mig riksprotektorn därefter en kort översikt över utvecklingen i Protektoratets näringsliv.

»Vi ha, det kan jag idag med glädje konstatera, under de senaste 1½ åren hunnit så långt i vårt ekonomiska uppbyggnadsarbete, att ingen politisk ofärståndighet längre betyder en fara för vårt stora verk.

Arbetslösheten har undanröjts.

Produktionen inom hantwerk och industri visar på nästen alla områden en stark ökning.

Lantbruket har ej längre några bekymmer för omsättningen och priserna på dess varor.

Inom handeln pågår övergången från liberalistisk till folkförpliktad handel.

Framför allt kunde den sociala rättvisans princip med avseende på lön- och prisregleringen inom näringslivets alla sektorer framgångsrikt genomföras. Därmed har den arbetande människan erhållit en garanti för att han ej kan bli ett offer för utsugning.

Erkännanden förtjäna såväl ledare som arbetare och anställda i alla företag, som med stor smidighet framgångsrikt ha inställt sig på krigsekonomins krav. Härvid arbeta en hel del verk såsom Skoda, Witkowitz och andra i intim kontakt med liknande storindustrier i Gamla riket. Detta viktiga arbete i protektoratets krigsindustrier hjälper till att säkerställa den slutgiltiga tyska segern; det sker i Tyska rikets tjänst, som skyddar Böhmen och Mähren, varför arbetet i sista hand också förrättas för det tjeckiska folkets säkerhet, som i enlighet med Ledarens vilja helt har befriats från krigstjänst.

Den tyska befolkningen i protektoratet måste trots alla lättnader, som beviljats jämfört med forna tider, ännu kämpa hårt för att åter bygga upp en existens, som under de senaste tjugo åren till stor del förstörts eller svårt skadats genom förtrycket. I trohet till Ledaren har man tagit itu med detta verk. Inom partiets olika

kräftig gearbeitet, und im Zusammenwirken mit den Dienststellen der deutschen Behörden sind wertvolle Erfolge erzielt worden, die dem Deutschtum im Protektorat eine gesicherte Zukunft gewährleisten.

So sind die Länder Böhmen und Mähren heute inmitten einer von Kriegslärm und Spannungen erfüllten Welt zu einer Insel der friedlichen Arbeit geworden."

Abschließend hat der Reichsprotektor die Liebenswürdigkeit, noch auf kulturelle Fragen einzugehen.

„Obwohl im Krieg die wirtschaftlichen Probleme im Vordergrund stehen, kam trotzdem die dem tschechischen Volk gewährte Kulturautonomie voll und ganz zur Auswirkung. Theater, Film, Konzertwesen, Literatur, Rundfunk, Presse und Ausstellungen aller Art legen beredtes Zeugnis dafür ab, daß diese Gebiete nicht nur keine Einschränkung, sondern vielmehr einen starken Aufschwung genommen haben. Dabei werden sich alle Kulturschaffenden bewußt sein, daß das tschechische Volk stets zum deutschen Kulturkreis gehört hat und durchaus nicht mit dem Westen oder Osten verbunden ist. Wie Reichsminister Dr. Goebbels mit seiner grundlegenden Rede an die tschechischen Kulturschaffenden und Journalisten, die auf seine Einladung eine Reise durch Deutschland und Holland unternahmen, am 11. September dieses Jahres in Berlin sagte, ist es die Aufgabe der tschechischen Intelligenz, in diesem Sinne erzieherische und aufklärende Arbeit zu leisten. Es ist ihnen weitgehende Möglichkeit zu ehrlicher Mitarbeit geboten, um so ihrem Volk einen geschichtlichen Dienst zu erweisen.

Denn im neuen Europa, das die Achsenmächte aufbauen, wird den Völkern eine neue gesicherte gemeinsame Lebensbasis und ein neues gemeinsames Lebensideal gegeben, und das fleißige und aufgeschlossene tschechische Volk wird daran seinen gebührenden Anteil haben, zum eigenen Nutzen und im Dienst der friedlichen Zusammenarbeit aller europäischen Völker."

som i Overensstemmelse med Førerens Vilje er fuldstændig fritaget for Krigstjeneste.
Protektoratets tyske Befolkning maa, trods alle den tilstaaede Lettelser i Sammenligning med tidligere Tid, endnu kæmpe for paany at opbygge sin i de sidste Undertrykkelsens Aar tilintetgjorte eller svært medtagne Eksistens. Man er overalt skredet til Værket med Troskab imod Føreren. I Partiets Kredse og Lokalgrupper arbejdes der energisk, og der er i Samvirke med de tyske Myndigheder opnaaet værdifulde Resultater, der sikrer Tyskheden i Protektoratet en tryg Fremtid.
Saaledes er Landene Bohmen og Mæhren i Dag midt i en af Krigslarm og Spændinger opfyldt Verden blevet en et fredeligt Arbejdes Ø.«
Til Slut var Rigsprotektoren saa elskværdig ogsaa at gaa ind paa kulturelle Spørgsmaal.
»Endskont de økonomiske Problemer under Krigen staar i Forgrunden, saa har den det tjekkiske Folk tilstaaede Kulturautonomi helt og fuldt udfoldet sig. Teater, Film, Koncertvæsen, Literatur, Radio, Presse og alle Slags Udstillinger aflægger et veltalende Vidnesbyrd om, at der paa disse Omraader ikke blot ingen Indskrænkning har fundet Sted, men tværtimod et stærkt Opsving. Derhos bliver alle Kulturskabende sig bevidst, at det tjekkiske Folk bestandig hat tilhort den tyske Kulturkreds og absolut ikke er forbundet med Vesten eller Østen. Som Rigsminister Dr. Goebbels med sin grundlæggende Tale til de tjekkiske Kulturrepræsentanter og Journalister, der efter hans Indbydelse foretog en Rejse igennem Tyskland og Holland, den 11. September iaar erklærede, er det den tjekkiske Intelligens' Opgave at yde opdragende og oplysende Arbejde med Henblik herpaa. Der bydes den rig Lejlighed til ærligt Medarbejde for saaledes at vise deres Folk en historisk Tjeneste.
Thi i det nye Evropa, som Aksemagterne bygger op, gives der Folkene et nyt trygt fælles Livsgrundlag, og det flittige og modtagelige tjekkiske Folk vil faa den det tilkommende Andel heri til eget Gjavn og til Fremme af alle evropæiske Folks fredelige Samarbejde.«

distrikt och lokalgrupper arbetas det energiskt, och i samarbete med de tyska myndigheternas ämbetsverk har man uppnått värdefulla resultat, vilka garantera tyskheten i protektoratet en säker framtid.

Länderna Böhmen och Mähren äro ö i en värld, som är fylld av krigets larm och spänningar en fredling arbetets ö.»

Till slut hade riksprotektorn älskvärdheter att gå in på kulturella frågor.

»Fastän de ekonomiska problemen under kriget stå i förgrunden, kunde likväl autonomin på det kulturella området, som beviljats det tjeckiska folket, fullt utvecklas. Teater, film, konsertväsen, litteratur, radio, press och utställningar av alla slag äro vältaliga vittnesbörd för det faktum, att dessa områden ej blott inte ha företagit några inskränkningar utan istället erfarit ett starkt uppsving. Härvid komma alla kulturpersonligheter att vara medvetna om, att det tjeckiska folket alltid har tillhört den tyska kulturkretsen och på intet vis är förbundet med västern eller östern. Som riksminister dr Goebbels sade i sitt grundläggande tal den 11 september 1940 i Berlin till de tjeckicka kulturpersonligheterna och journalisterna, som på hans inbjudan gjorde en resa genom Tyskland och Holland, så är det den tjeckiska intelligensens uppgift att prestera ett i denna andemening uppfostrande och upplysande arbete. De erbjudas en vittgående möjlighet till ärlig medverkan för att på så sätt göra sitt folk en historisk tjänst.

Ty i det nya Europa, som axelmakterna bygga upp, komma folken att få en ny säker gemensam livsgrundval och ett nytt gemensamt livsideal, och det flitiga och intelligenta tjeckiska folket kommer att ha sin tillbörliga andel däri, till egen nytta och i det fredliga samarbetets tjänst mellan alla europeiska folk.»

Interview mit Staatssekretär K. H. FRANK

Sonderaufgaben der Wirtschaft im Protektorat

Interview med Statssekretær K. H. Frank · Erhvervslivets særlige Opgaver i Protektoratet
Intervju med statssekreterare K. H. Frank · Näringslivets säruppgifter i Protektoratet

Prag, im Oktober 1940

Nach dem Reichsprotektor hatte Staatssekretär K. H. Frank die Liebenswürdigkeit, unseren nach Prag entsandten Sonderberichterstatter Alfred Block zu empfangen.

„Die alten Herzlande des Reiches, Böhmen und Mähren, gewinnen wieder ihre große traditionelle Bedeutung." Mit diesen Worten beginnt Staatssekretär ᛋᛋ-Gruppenführer Karl Hermann Frank, dem neben seiner bedeutungsvollen Stellung als erster Mitarbeiter des Reichsprotektorats zugleich die wichtige Funktion des Höheren ᛋᛋ- und Polizeiführers in Böhmen und Mähren zukommt, die Unterhaltung über die wirtschaftlichen Aufgaben im Protektorat.
Er hat als Deutscher aus Böhmen die Entwicklung der tschechischen Autonomiebestrebungen in der österreichisch-ungarischen Monarchie und die Entstehung der tschecho-slowakischen Republik erlebt. Später hat er gezwungenermaßen als tschechoslowakischer Staatsbürger die Not und die Unter-

Prag, i Oktober 1940

Efter Rigsprotektoren viste Statssekretær K. H. Frank os den Elskværdighed at modtage vor til Prag udsendte Særkorrespondent Alfred Block.

»Rigets gamle Hjertelande, Bohmen og Mæhren faar igen deres store traditionelle Betydning.«
Med disse Ord indleder Statssekretær SS-Gruppeforer Karl Hermann Frank, der foruden sin vigtige Stilling som Rigsprotektoratets forste Medarbejder tillige har den betydningsfulde Post som Højere SS- og Politiforer i Bohmen og Mæhren, vor Samtale om de erhvervspolitiske Opgaver i Protektoratet.

Han har som Tysker i Bohmen oplevet de tjekkiske Autonomibestræbelsers Udvikling indenfor det ostrig-ungarske Monarki og den tjekkoslovakiske Republiks Tilblivelse. Senere har han nodtvunget som tjekkoslovakisk Statsborger med sin

Prag, i oktober 1940

Efter riksprotektorn hade statssekreterare K. H. Frank älskvärdheten att ta emot vår specialkorrespondent Alfred Block.

»Rikets gamla lydländer Böhmen och Mähren återvinna nu sin stora traditionella betydelse.»
Med dessa ord inleder statssekretetären SS-gruppledare Karl Hermann Frank samtalet om protektoratets uppgifter med avseende på dess näringsliv. Vid sidan om den betydelsefulla ställning som riksprotektorns främste medarbetare beklädes denne man samtidigt den viktiga funktionen av en högre SS-och polisledare i Böhmen och Mähren.
Som tyskfödd i Böhmen har han upplevat de tjeckiska autonomisträvandena under den österikisk-ungerska monarkin samt grundandet av den tjeckoslovakiska republiken. Senare har han, då han av tvång blivit tjeckisk medborgare, personligen fått känna på Masaryk-Benesitidens nöd och förtryck samt såsom ledamot i national-

FREUDE DURCH BÜCHER

Erlesene deutsche Romane in lateinischer Schrift

GLÆDE GENNEM BØGER
Udsøgte tyske Romaner i latinsk Skrift
GLÄDJE GENOM BÖCKER
Utsökta tyska romaner i latinsk skrift

Fleißige Slowakei:

PFLEGE DER HAUS-INDUSTRIE

Nach Originalaquarellen von Edel Noth

Det flittige Slovakiet: Hjemmeindustriens Pleje
Det flitiga Slovakien med dess högtstående hemindustri

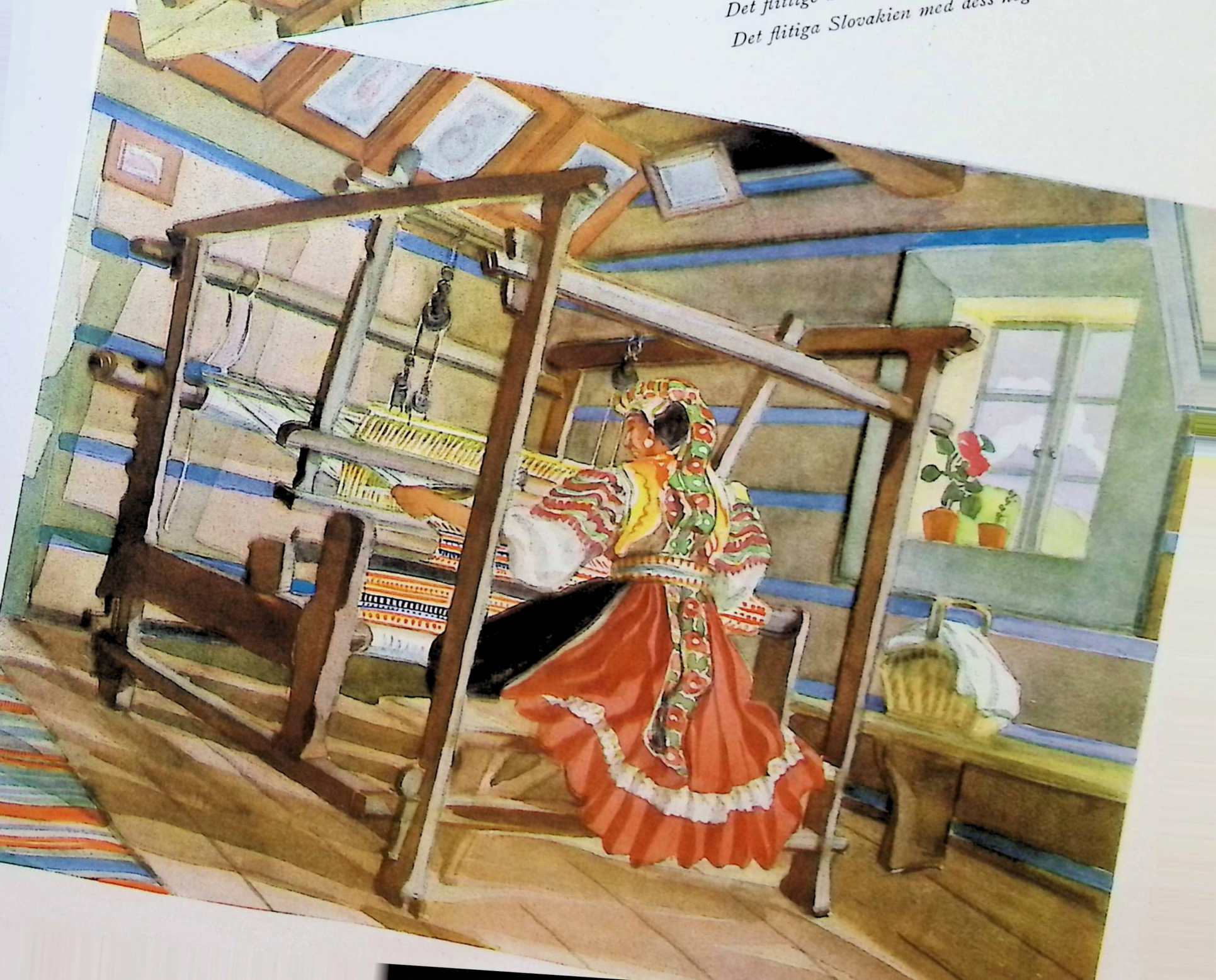

drückung der Masaryk-Benesch-Zeit am eigenen Leib gespürt und als Abgeordneter in der Nationalversammlung mit den tschechischen Politikern zusammengesessen, die chauvinistisch ihr braves Volk verhetzten. So spricht er aus einem überreichen Schatz von Erfahrungen und Kenntnissen, die er heute an hervorragender Stelle in den Dienst des Neuaufbaues der Länder Böhmen und Mähren stellt.

„Es ist viel zu wenig bekannt, welche phantastischen Summen dieser kleine, in seiner Konstruktion allen natürlichen Gesetzen Hohn sprechende tschecho-slowakische Staat für Militär- und Rüstungsausgaben aufwandte. Der Staatsvorschlag vom Jahre 1938 wies für diese Zwecke fast 4½ Milliarden Kr. auf. Die tatsächlichen Ausgaben für die Landesverteidigung betrugen jedoch noch ein Mehrfaches dieser Summe. Nach der Eingliederung des Sudetengaues in das Reich und nach dem Verlust großer Gebietsteile an Ungarn und Polen enthielt der Staatsvorschlag für das Jahr 1939 die noch immer ungeheure Summe von 1½ Milliarden für militärische Zwecke. Schon diese Zahlen genügen, um zu verstehen, daß der Führer auf die Dauer diesen scharf geschliffenen, allein auf den deutschen Reichskörper gerichteten Keil nicht dulden konnte.

Nach der friedlichen Lösung durch den weisen Schritt des Staatspräsidenten Dr. Hacha brauchten für die tschechische Regierungstruppe nur 240 Millionen Kronen in den Staatshaushaltsvoranschlag 1940 eingesetzt zu werden. Im übrigen wird der gesamte Versorgungsaufwand für die ehemaligen Angehörigen der tschecho-slowakischen Armee auf Anordnung des Führers vom Reich getragen. Er ist für 1940 mit 250 Millionen Kronen veranschlagt.

Von 4½ Milliarden im Jahre 1938 auf 240 Millionen Kronen im Jahre 1940 — das ist ein gewaltiger Unterschied. Die dadurch frei gewordenen Beträge stehen jetzt für wirtschaftliche und kulturelle Aufgaben zur Verfügung."

An einigen Zahlen schildert der Staatssekretär die erfolgreiche Aufbauarbeit im Protektorat.

„Als im März 1939 das Protektorat errichtet wurde, fanden wir die hohe Zahl von 92859 Erwerbslosen bei einer Bevölkerung von 6,8 Millionen vor. Im März 1938 waren noch 142323 Erwerbslose gezählt worden. Bereits im März 1940 gab es nur noch 19000 Erwerbslose. Gleichzeitig war die Zahl der Beschäftigten 1939 um 274408 höher als 1938. Es war also nicht nur gelungen, 123323 Arbeitslose wieder in Lohn und Brot zu bringen, sondern darüber hinaus noch 151085 Menschen zusätzlich einer Beschäftigung zuzuführen. Kurzum, wie im Altreich, wurde sehr schnell der Stand einer allgemeinen Vollbeschäftigung erreicht.

Ein weiterer Erfolg war die starke Steigerung des Tariflohnes in allen Gruppen der Industriearbeiter. Das Entscheidende aber ist das Verhältnis zwischen Preisen und Löhnen, und es ist festzustellen, daß diese Entwicklung keinesfalls auf Kosten der Arbeiterschaft vor sich gegangen ist. Die Löhne haben mit der Preisentwicklung durchaus Schritt gehalten; in der Rüstungsindustrie hat sich das Verhältnis von Preis und Lohn sogar nicht unerheblich zugunsten der Löhne gewandelt. Zugleich aber sind mit dieser Entwicklung die Preise und Löhne im allgemeinen denen des Reiches angeglichen worden. Damit war die Voraussetzung für das Fallen der Zollgrenze zwischen dem Protektorat und dem Reich erfüllt."

Im weiteren Verlauf des Gesprächs geht der Staatssekretär dann auf das neue deutsche Wirtschaftsethos ein, das auch im Protektorat oberstes Gesetz aller Arbeit ist.

egen Person lidt under Masaryk-Beneschtidens Nod og Undertrykkelse og har, som Medlem af Nationalforsamlingen, siddet sammen med de tjekkiske Politikere, der opagiterede deres brave Folktie Chauvinisme. Han taler altsaa ud af sine overrigelige Erfaringer og Iagttagelser, som han i Dag i en fremskudt Stilling stiller i Nyopbygningens Tjeneste i Landene Bohmen og Mæhren.

»Offentligheden ved alt for lidt om, hvilke fantastiske Summer denne lille, i sin Konstruktion alle naturlige Love forhaanende tjekkoslovakiske Stat har brugt til Militær- og Rustningsudgifter. Statsbudgettet for Aaret 1938 anviste til dette Ojemed 4½ Milliarder Kroner. Men de virkelige Udgifter til Landets Forsvar udgjorde flere Gange denne Sum. Efter Indlemmelsen af Sudeteromraadet i Riget og efter Afstaaelsen af store Landsdele til Ungarn og Polen indeholdt Statsbudgettet for Aaret 1939 endnu stadig den uhyre Sum af 1½ Milliarder til milirære Øjemed. Allerede disse Tal er tilstrækkelige for at forstaa, at Foreren i Længden ikke kunde tolerere denne skarpt slebne, alene mod det tyske Rige rettede Kile.

Efter Gennemforelsen af Problemets fredelige Losning ved Præsidenten Dr. Hachas kloge Skridt var det kun nodvendigt at indsætte 240 Millioner Kroner i Statsbudgettet for 1940 til den tjekkiske Regeringstrop. Iovrigt bæres hele Forsorgelsesudgiften for tidligere Medlemmer af den tjekkoslovakiske Armé ifolge Forerens Anordning af Riget. Den anslaas for Aaret 1940 til 250 Millioner Kroner.

Fra 4½ Milliarder i Aaret 1938 til 240 Millioner i Aaret 1940 — det er en vældig Forskel. De derved frigjorte Beløb staar nu til Raadighed for okonomiske og kulturelle Opgaver.«

Statssekretæren skildrer derefter med nogle Tal det resultatrige Opbygningsarbejde i Protektoratet.

»Da Protektoratet oprettedes i Marts 1939, forefandt vi ikke mindre end af 92,859 Erhvervslose i en Befolkning paa 6,8 Millioner. I Marts 1938 havde der været 142,323 Erhvervslose. Allerede i Marts 1940 var der kun 19,000 Erhvervslose. Samtidig var Antallet af Beskæftigede i 1939 274,408 storre end 1938. Det var altsaa ikke blot lykkedes igen at skaffe 123,323 Arbejdslose Lon og Brod paany, men derudover at skaffe endnu 151,085 Mennesker en Beskæftigelse. Kort sagt, ligesom i det gamle Rige opnaaedes en almindelig Fuldbeskæftigelse meget hurtig. Et yderligere Resultat var Tariflonnens stærke Stigning indenfor alle Grupper af Industriarbejdere. Men det afgorende er Forholdet imellem Priser og Lonninger, og det kan fastslass, at denne Udvikling paa ingen Maade er gaaet for sig paa Arbejdernes Bekostning. Lonningerne har absolut holdt Skridt med Prisudviklingen; i Rustningsindustrien har Forholdet imellem Pris og Lon endogsaa forvandlet sig i ikke ubetydelig Grad til Gunst for Lonningerne. Men samtidig med denne Udvikling er Priser og Lonninger i Almindelighed blevet tilpasset efter de i Riget gældende. Hermed var Forudsætningen givet for Ophævelsen af Toldgrænsen imellem Protektoratet og Riget.«

Under Samtalens videre Forløb gik Statssekretæren derefter ind paa den nye tyske erhvervsförsamlingen suttit tillsammans med tjeckiska politiker, vilka på sitt chauvinistiska sätt hetsade upp sitt duktiga folk. Därför talar han av egen erfarenhet och kan idag ställe sina rika kunskaper i nyordningens tjänst på en framstående position.

»Det är alltför litet känt, vilka fantastiska summor denna lilla tjeckoslovakiska stat, som i sin konstruktion var ett hån mot alla naturliga lagar, använde för militära och rustningsändamål. På statsbudgeten för år 1938 utgjorde denna post 4½ miljarder kronor. De faktiska utgifterna för landets försvar utgjorde likväl det mångdubbla av denna summa. Sedan Sudetlandet hade införlivats med Tyska riket och stora områden hade förlorats till Ungern och Polen upptog statsanslaget för år 1939 fortfarende den ofantliga summan av 1½ miljarder för militära ändamål. Redan dessa siffror äro tillräckliga för att man skall kunna förstå, att Tysklands Ledare i längden ej kunde tillåta denna skarpeggade mot den tyska rikskroppen riktade kil att finnas till.

Efter den fredliga lösningen genom statspresident d:r Hachas kloka mått och steg behövde endast 240 miljoner kronor upptagas på 1940 års budget för den tjeckiska regeringstruppen. F. ö. har Tyska riket på Ledarens anordning åtagit sig hela försörjningsplikten av den tjeckoslovakiske arméns forna anhöriga. Denna summa utgör för år 1940 250 miljoner kronor.

Från 4½ miljarder år 1938 till 240 miljoner kronor år 1940 är ett väldigt steg. De härigenom friblivna summorna stå nu till förfogande för ekonomiska och kulturella ändamål.«

Med några siffror skildrar statssekreteraren det framgångsrika uppbyggnadsarbetet i Protektoratet.

»När protektoratet upprättades i mars 1939 funno vi inte mindre än 92,859 arbetslösa hos en befolkning på 6.8 miljoner invånare. I mars månad 1938 hade man ännu räknat 142,323 arbetslösa. Redan i mars 1940 fanns det blott 19,000 arbetslösa. Samtidigt var siffran för i arbete befintliga 274,408 högre än 1938. Det hade således ej blott lyckats att åter ge 123,323 arbetslösa lön och bröd utan därutöver har man kunnat ge ytterligare 151,085 människor sysselsättning. Kort sagt, liksom i Gamla riket hade man mycket snart uppnått ett tillstånd av full sysselsättning.

En annan framgång var den kraftiga ökningen av tarifflönen inom alla grupper hos industriarbetarna. Det avgörande är dock förhållandet mellan priser och löner, och det kan konstateras, att denna utveckling ingalunda har försiggått på arbetarkårens bekostnad. Lönerna ha absolut hållit jämna steg med prisutvecklingen. Inom rustningsindustrin har förhållandet mellan priser och löner t. o. m. i hög grad utvecklats till fördel för lönnivån. Samtidigt med denna utveckling ha emellertid priser och löner anpassats efter Tyska rikets i allmänhet. Härigenom hade förutsättningarna för ett undanröjande av tullgränsen mellan Protektoratet och Tyska riket uppfyllts.«

Under samtalets gång gick statssekreteraren därefter in på den nya tyska ekonomins väsen, som även i Protektoratet är den översta lagen för allt arbete.

»Ekonomi i det nationalsocialistiska Tyskland är icke självändamål. Dess värdering rättar sig ej efter den uppnådda vinsten utan efter nyttan för den stora allmänheten. Den kan i längden endast nå fruktbärande resultat, om den beredvilligt

„Wirtschaft im nationalsozialistischen Deutschland ist nicht Selbstzweck. Ihre Wertung richtet sich nicht nach der Höhe des erzielten Gewinnes, sondern nach dem Nutzen für die Allgemeinheit. Sie kann auf die Dauer nur ersprießliche Ergebnisse zeitigen, wenn sie sich bereitwillig in die Belange der Gesamtheit einordnet. Dieses Gebot ist für das Protektorat um so mehr verpflichtend, weil es eine Reihe gewaltiger Begünstigungen genießt. Den Betrieben fehlt hier keine zum Heeresdienst eingezogene Arbeitskraft, und seine Gebiete sind unter dem Schutz der siegreichen deutschen Wehrmacht vor Feindeinwirkungen und den damit verbundenen Betriebs- und Absatzstörungen so gut wie sicher.

Die Pflege der Ausfuhr ist das vornehmste Gebot gerade auch für Böhmen und Mähren, heute und noch mehr in der Zukunft. Diesem Gebot dient die Prager Messe, deren Bedeutung für die Handelsbeziehungen mit Südosteuropa in den nächsten Jahren ständig wachsen wird. Die westliche Ausrichtung der Wirtschaft der ehemaligen Tschecho-Slowakei war rein politisch bestimmt und beruhte nicht auf natürlichen Voraussetzungen. Sie war falsch wie die Politik des zerbrochenen Staates. Im Gegensatz hierzu liegt eine Vertiefung der handelspolitischen Beziehungen des Protektorats zum Südosten in der Linie eines sich natürlich ergänzenden Warenaustausches und damit im Interesse einer gesunden und natürlichen Entwicklung der beteiligten Volkswirtschaften."

Auf meine Bitte macht der Staatssekretär noch eingehendere Ausführungen über diese wichtige Frage.

„Der Südosten hatte in seiner geschichtlichen Entwicklung in erster Linie enge Beziehungen zur Donaumonarchie. Da fast 70% der Industrie von Österreich-Ungarn im böhmisch-mährischen Raum lagen, wirkten sich die traditionellen Beziehungen vor allem im Warenverkehr des Südostens mit Böhmen und Mähren aus. Man kann davon ausgehen, daß die Industrie des Protektorats zum Teil geradezu zur Befriedigung der Bedürfnisse des Südostens eingerichtet worden ist. Diese natürlichen Beziehungen sind jetzt, nach der Eingliederung in den großdeutschen Raum, wieder aufgenommen und werden planmäßig ausgebaut. Die Entwicklung des Warenverkehrs seit Errichtung des Protektorats, also vor allem während der Dauer des ersten Kriegsjahres, hat erwiesen, daß das Protektorat einen verhältnismäßig hohen Anteil sowohl auf der Einfuhr- wie auch auf der Ausfuhrseite im Warenverkehr des Deutschen Reiches mit den Südoststaaten stellt. Im Verhältnis zu Jugoslawien beträgt dieser Anteil rund 30% des Warenverkehrs Jugoslawiens mit dem übrigen Reichsgebiet. Mit Rumänien ist der Warenverkehr des Protektorats relativ noch günstiger. Das Volumen des Warenaustausches mit der Slowakei beträgt sogar ein Mehrfaches des Warenverkehrs

politiske Moral, der ogsaa i Protektoratet er den overste Lov for alt Arbejde.

»Erhvervslivet i det nationalsocialistiske Tyskland har ikke sit Formaal i sig selv. Det vurderes ikke efter den opnaaede Gevinsts Storrelse, men efter Almennytten. Det kan i Længden kun give gavnlige Resultater, naar det beredvilligt indordner sig efter Helhedens Interesser. Dette Bud er saa meget mere forpligtende for Protektoratet, som dette nyder en Række betydelige Begunstigelser. Bedrifterne lider her ikke under Savnet af en Arbejdskraft, der er indkaldt til Militærtjeneste, og dets Omraader er under den sejrrige tyske Forsvarsmagts Beskyttelse saa godt som fri for Fjendtligheder og for de hermed forbundne Produktions- og Afsætningsforstyrrelser.

Eksportens Pleje er ogsaa for Bohmen og Mæhren det fornemste Bud, i Dag og endnu mere for Fremtiden. Dette Formaal tjener Prager Messen, hvis Betydning for Handelsforbindelserne med Sydostevropa stadig vil vokse i de nærmeste Aar. Det forhenværende Tjekkoslovakis erhvervsmæßige Orientering imod Vest var en ren politisk Foreteelse og beroede ikke paa naturlige Forudsætninger. Den var falsk ligesom den sonderbrudte Stats Politik. I Modsætning hertil ligger en Uddybning af Protektoratets handelspolitiske Forbindelse imod Sydost paa en indbyrdes supplerende Vareudvekslings Linje og dermed i de deltagende Folks Interesse i en sund og naturlig Udvikling.«

Efter min Anmodning udtalte Statssekretæren sig endnu udforligere om dette vigtige Spørgsmaal.

»Sydosten havde under den historiske Udvikling i forste Række intime Forbindelser med Donaumonarkiet. Da omtrent 70% af Ostrig-Ungarns Industri laa i det bohmisk-mæhriske Omraade, saa udvirkede de traditionelle Forbindelser sig fremfor alt i Vareudvekslingen imellem Sydostevropa og Bohmen-Mæhren. Man kan gaa ud fra, at Protektoratets Industri tildels ligefrem var indrettet paa Tilfredsstillelsen af Sydostevropas Behov. Vareudvekslingens Udvikling siden Protektoratets Oprettelse, fremfor alt altsaa i Lobet af det forste Krigsaar, har vist, at Protektoratet har en forholdsvis hoj Andel saavel paa Importsom paa Eksportsiden i det Tyske Riges Vareudveksling med Sydoststaterne. I Forholdet til Jugoslavien andrager denne Andel omkring 30% af Jugoslaviens Vareudveksling med det ovrige Rigsomraade. Med Rumænien er Protektoratets Vareudveksling forholdsvis endnu gunstigere. Omfanget af Vareudvekslingen med Slovakiet er endog flere Gange saa stort som Vareudveks-

inordnar sig i samhällets tjänst. Detta bud är i ännu högre grad förpliktande för Protektoratet, emedan det åtnjuter en rad stora privilegier. Här saknas företagen ej någon till krigstjänst inkallad arbetskraft och dess områden stå under den segerrika tyska härens beskydd och äro därför så gott som alldeles säkra för fientlig inverkan och de därmed förknippade drifts- och omsättningsstörningarna.

Värden om exporten är det högsta budet just också för Böhmen och Mähren såväl idag som ännu mer under framtiden. Detta krav tillgodoses på mässan i Prag, vars betydelse för handelsrelationerna med Sydosteuropa under de följande åren kommer att ständigt ökas. Det forna Tjeckoslovakiens handel med västra Europa bestämdes av rent politiska skäl och berodde ej på naturliga förutsättningar. Det var felaktig liksom den brutna statens politik i övrigt. I motsats härtill går en fördjupning av de handelspolitiska relationerna mellan Protektoratet och sydöstra Europa i det naturliga varuutbytets linje och är därigenom av intresse för en sund och naturlig utveckling hos de ifrågavarande ländernas nationalekonomi.»

På min begäran lämnar statssekreteraren ännu mer detaljerade upplysningar i denna viktiga fråga.

»Sydöstra Europa har i sin historiska utveckling först och främst haft intim kontakt med Donaumonarkin. Då nära 70% av industrien i Österrike-Ungern låg i det böhmisk-mähriska området, hade de traditionella relationerna med sydöstra Europa framför allt ett varuutbyte mellan dess länder och Böhmen-Mähren till följd. Man kan utgå från, att Protektoratets industri delvis just hade inrättats för att tillfredsställa Sydösterns behov. Dessa naturliga relationer ha nu efter införlivandet med Tyska riket återupptagits och komma att planmässigt utvidgas. Utvecklingen i varutrafiken sedan Protektoratets tillkomst, således främst under det första krigsåret, ha visat, att Protektoratet har en relativt stor andel i Tyska rikets såväl import från som export till Sydoststaterna. I förhållande till Jugoslavien utgör denna kontingent c:a 30% av hela Tysklands handel med detta land. Med Rumänien ligger Protektoratets handel delvis

Reichsminister Dr. Goebbels beging am 29. Oktober seinen 43. Geburtstag

Rigsminister Dr. Goebbels fejrede den 29. Oktober sin 43. Fødselsdag

Riksminister d:r Goebbels fyllde 43 år den 29 oktober

FREUDE und ARBEIT

»Glæde og Arbejde« viser nye Moder
»Glädje och Arbete» visar nya moder

Leia neue Modelle

zwischen dem übrigen Reichsgebiet und diesem Land.

In letzter Zeit hat der verantwortliche Leiter der deutschen Wirtschaftspolitik, Reichsminister Funk, die bestehenden Pläne über die zukünftige Gestaltung einer europäischen Gesamtraumwirtschaft entwickelt."

„Ich kann Ihnen", so schließt Staatssekretär Frank das aufschlußreiche Gespräch, „dazu mitteilen, daß gerade dem Protektorat auf Grund seiner traditionellen Beziehungen zum Südosten, seiner geographischen Lage, vor allem aber seiner günstigen Verkehrsverhältnisse und seiner exportintensiven leistungsfähigen Industrie im Zuge dieser Entwicklung ganz besondere Aufgaben zufallen werden."

lingen mellem det øvrige Rigsområde og dette Land.

I den senere Tid har den tyske Erhvervspolitiks ansvarlige Leder, Rigsminister Funk, udtalt sig om de bestaaende Planer for den fremtidige Udformning af en samlet evropæisk Erhvervspolitik.«

»Jeg kan her meddele Dem«, saaledes afslutter Statssekretær Frank vor paa Oplysninger rige Samtale, »at der paa Grund af Protektoratets traditionelle Forbindelser imod Sydost, paa Grund af dets geografiske Beliggenhed, men fremfor alt paa Grund af dets gunstige Samfærdselsforhold og dets eksportintensive ydedygtige Industri vil tilfalde netop Protektoratet særlige Opgaver under denne Udviklings Forlob.«

ännu gynnsammare till. Varuutbytet mellan Protektoratet och Slovakien är t. o. m. mångdubbelt större än det övriga riksområdets handel med detta rike.

På senaste tiden har den tyska finanspolitikens ledare, riksminister Funk, framlagt planerna till den kommande gestaltningen av den totala europeiska handeln.»

»Härtill kan jag meddela Eder», så slutar statssekreterare Frank det intressanta samtalet, »att just Protektoratet med avseende på den kommande utvecklingen har alldeles särskilt stora uppgifter att fylla på grund av dess traditionella relationer till Sydosteuropa, dess geografiska läge, men framför allt på grund av dess gynnsamma kommunikationer och högtkvalificerade exportdugliga industri.»

Wir sprechen mit Staatspräsident Dr. Hacha

Vi taler med Statspræsident Dr. Hacha · Vi tala med statspresident d:r Hacha

Prag, im Oktober 1940

„Als Sonderauftrag habe ich die Aufgabe erhalten, dem großen Leserkreis unserer Zeitschrift ‚Freude und Arbeit' im Auslande ein Bild von den Verhältnissen im Protektorat Böhmen und Mähren zu geben. Ich bin Euer Exzellenz außerordentlich dankbar, daß Sie mir Gelegenheit gegeben haben, Sie hier auf der Prager Burg persönlich sprechen zu dürfen."

1. Frage: „Da der Ausgangspunkt aller Betrachtungen über das Protektorat stets der März 1939 ist, wäre ich Euer Exzellenz für eine Stellungnahme zu der Frage verbunden, wie sich das Verständnis der verschiedenen Kreise des tschechischen Volkes zu der neuen Lage bisher entwickelt hat."

Antwort: „Die tschechische öffentliche Meinung ist während langer Jahrzehnte in dem Sinne erzogen worden, daß eine Nation ohne staatliche Selbständigkeit ihre Existenz nicht zu behaupten vermag. Darum hat sich eine Reihe von Generationen bereits im alten Österreich so sehr nach einem selbständigen Staat gesehnt und darum ist auch die neue Lösung vom 15. März 1939 von weiten Kreisen der tschechischen Bevölkerung mit gewissen Zweifeln und Bedenken aufgenommen worden. Erst die weitere Gestaltung der Ereignisse hat dem tschechischen Volk klargemacht, daß die alte Lehre von der Souveränität notwendigerweise gegenüber den Erfordernissen einer zweckmäßigen Leitung großer Gebiete zurücktreten muß und daß sich kleine Völker staatsrechtlich an führende Nationen anschließen müssen. Die tschechische Bevölkerung hat in allen ihren Schichten die gewaltige innere Kraft der geeinten deutschen Nation erkannt und spricht ihr heute, ähnlich wie dies bereits im Mittelalter der Fall war, den europäischen Primat zu. Dieser rechtzeitigen Erkenntnis verdanken wir es, daß das tschechische Volk die gegenwärtige gewaltige Epoche nicht als besiegtes Volk durchleben muß, sondern als

Prag, i Oktober 1940

»Jeg har den særlige Opgave at skulle give Tidskriftet 'Glæde og Arbejde's' store Læserkreds i Udlandet et Begreb om Forholdene i Protektoratsområderne Böhmen og Mähren. Jeg er Deres Excellence meget taknemmelig, at De giver mig Lejlighed til her paa Prager Borgen at tale med Dem personlig.«

1. Spørgsmaal: »Da Udgangspunktet for alle Betragtninger over Protektoratet altid er Marts Maaned 1939, vilde jeg være Dem forbunden, hvis De vil tage Stilling til Spørgsmaalet, hvorledes Forholdet mellem den nye Situation og det tjekkiske Folks forskellige Kredse har udviklet sig.«

Svar: »Det tjekkiske Folk er gennem mange Aartier blevet opdraget i den Aand, at en Nation uden statslig Selvstændighed ikke er i Stand til at hævde sig. Derfor længtes en Række Generationer allerede i det gamle Østrig efter en selvstændig Stat, og derfor er ogsaa den nye Losning fra den 15. Marts 1939 i vide Kredse af den tjekkiske Befolkning blevet modtaget med nogen Tvivl og Betænkning. Først Begivenhedernes videre Udvikling har gjort det tjekkiske Folk klar, at den gamle Lære om Souveræniteten nødvendigvis maa træde tilbage for Fornodenhederne af en hensigtsmæssig Ledelse af store Omraader, og at smaa Lande retslig maa slutte sig til førende Nationer. Hele det tjekkiske Folk har anerkendt den enige tyske Nations mægtige indre Kraft og kalder Tyskland idag, som det allerede var Tilfældet i Middelalderen, Europas førende Nation. Denne tidlige Erkendelse kan vi takke for, at det tjekkiske Folk ikke maa gennemleve denne nuværende gevaldige Epoke som

Prag, i oktober 1940

»Som tidskriften 'Glädje och arbetes' specialkorrespondent har jag fått i uppdrag att ge vår stora läsekrets i in- och utlandet en bild av förhållandena i protektoratet Böhmen och Mähren. Jag är Ers Excellens ytterst tacksam för att jag fått tillfälle att personligen tala med Eder på borgen i Prag.»

1:sta frågan: »Då utgångspunkten för alla skildringar av protektoratet ständigt är mars månad 1939, vore jag Ers Excellens mycket tacksam för ett ställningstagande till den frågan, hur förståelsen för det nya läget hittills har utvecklats hos de olika samhällslagren inom det tjeckiska folket.»

Svar: »Den offentliga meningen i Tjeckien har under flera decennier uppfostrats därhän, att en nation utan statlig självständighet ej förmår hävda sin ställning. Därför ha flera generationer i det gamla Österrike så starkt längtat efter en självständig stat och därför har den tjeckiska befolkning också betraktat lösningen av den 15 mars 1939 med vissa tvivel och betänkanden. Först den senare utvecklingen av händelserna har visat det tjeckiska folket, att den gamla läran om suveräniteten nödvändigtvis måste träda tillbaka för kravet på en ändamålsenlig ledning av stora områden och att små folk i statsrättsligt hänseende måste ansluta sig till ledande nationer. Den tjeckiska befolkningen har inom alla klasser kommit till insikt om den enade tyska nationens väldiga inre kraft och tillerkänner den idag, liksom detta varit fallet under medeltiden, den europeiska hegemonin. Vi ha denna insikt, som kom i rätt tid, att tacka för, att det tjeckiska folket ej måste genomleva den nuvarande gigantiska epoken som ett besegrat folk utan som en nation, vilken åtnjuter

eine Nation, die den Schutz des Großdeutschen Reiches genießt und daß es darum wegen seiner weiteren nationalen Existenz keine Besorgnisse zu hegen braucht."

2. *Frage:* „Darf ich Euer Exzellenz weiter bitten, mir zu sagen, wie sich die wirtschaftliche Lage entwickelt hat und wie Sie auf diesem Gebiete Ausweitungsmöglichkeiten im großdeutschen Raum sehen."

Antwort: „Der tschechischen Volkswirtschaft sind aus dem Munde hervorragender Repräsentanten des Reiches wertvolle Anerkennungen zuteil geworden, und es wird ihr eine bedeutungsvolle Mission im Verkehr mit dem europäischen Südosten zugesprochen. Es freut mich, daß sich unser Wirtschaftsleben mit Unterstützung des Reiches auch während des gegenwärtigen Krieges auf der bisherigen hohen Stufe zu erhalten vermochte. Die soeben verlautbarte Eingliederung unserer Länder in die Zollunion mit dem Großdeutschen Reiche eröffnet uns neue Möglichkeiten. Sicherlich wird dadurch auch die Bedeutung unserer Volkswirtschaft für die großen Aufgaben des Reiches vertieft werden."

3. *Frage:* „Soeben ist eine Gruppe von tschechischen Kulturschaffenden und Journalisten von einer Deutschlandreise zurückgekehrt, die sie auf Einladung von Reichsminister Dr. Goebbels unternahmen. Diese Informationsfahrt hat ein starkes Echo in der tschechischen und deutschen Presse gefunden. Aus diesem Anlaß und im Hinblick auf die bedeutungsvolle Rede des Reichsministers Dr. Goebbels, die er in Berlin an seine tschechischen Gäste richtete, wäre ich Euer Exzellenz dankbar für eine Äußerung zu der Frage einer engeren Zusammenarbeit auf kulturellem Gebiet und der Möglichkeiten, die sich für den tschechischen Künstler im Rahmen des Großdeutschen Reiches ergeben."

Antwort: „Mit Freuden begrüße ich jeden neuen Schritt, der darauf abzielt, Tschechen und Deutsche in kultureller Hinsicht einander näherzubringen. Ich habe bereits wiederholt betont, daß dem tschechischen Volke nicht damit gedient wäre, wenn es in kultureller Isolierung leben würde, und daß ihm die deutsche Kultur von allen am nächsten steht. Darum habe ich mit größtem Interesse die bedeutungsvolle Kundgebung des Herrn Reichsministers Dr. Goebbels zur Kenntnis genommen, welche den Ergebnissen unserer kulturellen Arbeit im Großdeutschen Reich neue Wege erschließt, ebenso wie die kürzlich erfolgte Kundgebung des Herrn Reichsprotektors Freiherrn von Neurath gegenüber der tschechischen Presse. Ich bin mir voll bewußt, daß die neue Zeit den tschechischen kulturellen Arbeitern hinsichtlich ihres Wirkens in der Nation völlig neue Pflichten auferlegt, insbesondere, was die Hervorkehrung alles dessen anbelangt, was von altersher Tschechen und Deutsche verbindet."

besejret Nation, men som en Nation, der nyder Stortysklands Beskyttelse og som derfor ikke behøver at nære Bekymringer for sin videre nationale Eksistens.«

2. *Spørgsmaal:* »Maa jeg videre sporge Deres Excellence, hvorledes den økonomiske Stilling har udviklet sig, og hvorledes De paa dette Omraade vil finde Udvidelsesmuligheder i det stortyske Rige?«

Svar: »Fremragende Repræsentanter for Riget har udtalt deres værdifulde Anerkendelse om den tjekkiske Folkeøkonomi, og vi er lovet en betydningsfuld Mission i Trafikken med Sydosteuropa. Det glæder mig, at vort økonomiske Liv ved Rigets Understøttelse ogsaa under den nuværende Krig har kunnet holde sig paa den hidtidige høje Standard. Den lige bekendtgjorte Indlemmelse af vort Land i Toldunionen med det stortyske Rige aabner nye Muligheder for os. Sikkert vil herved ogsaa vor Folkeøkonomi faa større Betydning for Rigets store Opgaver.«

3. *Spørgsmaal:* »Netop i disse Dage er en Gruppe tjekkiske Kulturskabende og Journalister vendt hjem fra en Tysklandsrejse, som de har foretaget efter Indbydelse af Rigsminister Dr. Goebbels. Denne Informationsrejse har fundet et stærkt Ekko saavel i den tjekkiske som i den tyske Presse. I denne Anledning og med Hensyn til den betydningsfulde Tale, som Rigsminister Dr. Goebbels holdt for sine tjekkiske Gæster i Berlin, vilde jeg være Deres Excellence taknemmelig for en Udtalelse om Spørgsmaalet vedrørende et snævere Samarbejde paa det kulturelle Omraade og de Muligheder, som vil vise sig for den tjekkiske Kunstner indenfor det stortyske Rige.«

Svar: »Med Glæde imødeser jeg hvert Skridt, som gaar ud paa at bringe Tjekkere og Tyskere nærmere sammen i kulturel Hensigt. Jeg har allerede gentagne Gange fremhævet, at det tjekkiske Folk ikke er tjent med kulturel Isolering, og at den tyske Kultur er den, som frem for alle staar det tjekkiske Folk nærmest. Derfor har jeg med største Interesse lagt Mærke til den betydningsfulde Bekendtgørelse af Rigsminister Dr. Goebbels, som vil aabne nye Veje for Resultaterne af vort kulturelle Arbejde i det stortyske Rige, ligesom den for kort Tid siden stedfundne Bekendtgørelse af Rigsprotektor Freiherr von Neurath overfor den tjekkiske Presse. Det er mig fuldt bevidst, at den nye Tid vil paalægge de kulturelle Arbejdere fuldstændig nye Pligter med Hensyn til deres Virken indenfor Nationen, især angaaende alt det, som fra gammel Tid forbinder Tjekkere og Tyskere.«

det Stortyska rikets beskydd och därför ej behöver hysa några som helst bekymmer för sin framtida nationella existens.»

2:*dra frågan:* »Får jag vidare be Ers Excellens tala om för mig, hur den ekonomiska situationen har utvecklats och hur Ni på detta område betraktar utvecklingsmöjligheterna inom det stortyska rummet?»

Svar: »Den tjeckiska nationalekonomin har ur framstående personligheters mun i Tyska riket fått den största berömmelsen, och dessutom anser män, att den kommer att spela en betydelsefull roll i handeln med de sydosteuropeiska staterna. Det gläder mig, att vårt näringsliv tack vare det Tyska rikets stöd även under nu pågående krig har lyckats hålla sig på sin forna höga nivå. Den nyligen tillkännagivna tillslutningen av våra länder till det Stortyska rikets tullunionen öppnar nya möjligheter. Säkerligen kommer därigenom även vår nationalekonomis betydelse för det Tyska rikets kommande stora uppgifter att fördjupas.»

3:*dje frågan:* »Helt nyligen har en grupp tjeckiska kulturpersonligheter och journalister återvänt från en Tysklandsresa, vilken de företagit på inbjudan av riksminister d:r Goebbels. — Denna informationsresa har givit starkt eko i den tjeckiska och den tyska pressen. Av denna anledning och på grund av det betydelsefulla tal, som riksminister d:r Goebbels höll till sina tjeckiska gäster i Berlin, vore jag Ers Excellens tacksam för ett uttalande i fråga om ett intimare samarbete på det kulturella området samt de möjligheter, som erbjuda sig för de tjeckiska konstnärerna inom det Stortyska rikets ram.»

Svar: »Med glädje hälsar jag varje nytt steg, som har till syfte att föra tjecker och tyskar närmare varandra i kulturellt avseende. Jag har redan upprepade gånger framhållit, att det ej skulle vara till någon nytta för det tjeckiska folket, om det levde i kulturell isolering, och att den tyska kulturen stode det närmast av alla. Därför har jag med största intresse tagit del av riksminister d:r Goebbels betydelsefulla kungörelse, vari han visar nya vägar för vårt kulturella arbete inom det Stortyska riket, liksom för kort tid sedan gjorda uttalandet av riksprotektorn friherre von Neurath inför den tjeckiska pressen. Jag är fullt medveten om, att den nya tiden kommer att ålägga de kulturellt arbetande människorna i Tjeckien helt nya uppgifter med avseende på deras verksamhet inom nationen, i synnerhet när det gäller att föra fram i ljuset allt det, som från urgamla tider förbinder tjecker och tyskar.»

Tschechische Verwaltung und Kultur

Tjekkisk Forvaltning og Kultnr • Tjeckisk förvaltning och kultur

Prag, im Oktober 1940

Unterstaatssekretär beim Reichsprotektor Dr. von Burgsdorff empfing ebenfalls unseren nach Prag entsandten Sonderberichterstatter Alfred Block.

Zum erstenmal tritt mit der Errichtung des Protektorates Böhmen und Mähren der staatsrechtliche Begriff des Protektorats in der deutschen Geschichte auf. Unterstaatssekretär beim Reichsprotektor, SA.-Oberführer *Dr. Curt von Burgsdorff*, zu dessen Aufgabenbereich auch die Betreuung der tschechischen Verwaltung gehört, gab uns Aufschluß über Wesen und Wert dieser politischen Konzeption.

„Das Protektorat ist eine staatsrechtliche Schöpfung, die nach den Worten des Führers in seinem Erlaß vom 16. März 1939 am besten geeignet ist, den wahren Interessen der in diesem Lebensraum wohnenden Völker zu dienen, das nationale Eigenleben des deutschen und tschechischen Volkes sicherzustellen und dem Frieden in der sozialen Wohlfahrt zu dienen."

Diesen Gedanken stellt der Unterstaatssekretär seinen lebendigen Ausführungen voran. Als Wahrer der Reichsinteressen ist der Reichsprotektor eingesetzt worden, der alleiniger Repräsentant des Führers und der Reichsregierung in Böhmen und Mähren ist. Er untersteht allein dem Führer und erhält nur von ihm Weisungen. Zugleich nimmt er die Stellung als Stellvertreter aller Reichsministerien und sonstigen obersten Reichsbehörden ein. In seine Hand ist damit eine nahezu unbeschränkte Machtfülle gelegt.

Das Protektorat ist autonom und verwaltet sich selbst. Der Staatspräsident genießt den Schutz und die Ehrenrechte eines Staatsoberhauptes. Er bedarf in seiner Amtsführung des Vertrauens des Führers, wie die Mitglieder seiner Regierung der Bestätigung durch den Reichsprotektor. Der Reichsprotektor beobachtet, steuert und überwacht diese autonome tschechische Verwaltung durch die ihm unterstellten reichseigenen Organe.

„Sie dürfen sich", so versichert mir der Unterstaatssekretär, „nun die Arbeit des Amtes des Reichsprotektors keineswegs so vorstellen, als ob wir nur nüchterne, schriftlich niedergelegte Anweisungen an die tschechischen Ministerien erließen. Im Gegenteil! Es hat sich eine lebendige Zusammenarbeit entwickelt, die in Gesprächen von Mann zu Mann schnell Zweifelsfragen behebt und in fruchtbarem Gedankenaustausch in allen Fällen Wege findet, die den beiderseitigen Interessen am besten dienen. Und diese Zusammenarbeit erfolgt durchweg reibungslos und in gutem Einvernehmen."

Da sich der Unterstaatssekretär auch stark für kulturelle Fragen interessiert, frage ich ihn nach praktischen Erfahrungen auf diesem Gebiet.

„Das tschechische kulturelle Leben kann sich frei entwickeln und hat in seinen mannigfachen Äußerungen überall starken Auftrieb erfahren. Theater und Kinos sind in vollem Betrieb. Die Leistungen der tschechischen Nationaloper in Prag stehen auf hoher Stufe, ebenso die Aufführungen im tschechischen Schauspielhaus. Es freut mich, daß beide Häuser und auch das Konzertwesen dem in einem Jahrtausend ausgeprägten und bestimmenden deutschen Einfluß auf das tschechische Kulturleben in steigendem Maße durch Heranziehung deutscher Werke Rechnung tragen.

Drei Sender — Prag, Brünn und Mährisch-Ostrau — senden täglich 16 und 18 Stunden ihr tschechisches Programm. Die Zahl der Rundfunkhörer, besonders unter den tschechischen Bauern und Arbeitern, hat beträchtlich zugenommen. Ein katholischer Geistlicher hat festgestellt, daß seit dem Sturz des Beneschsystems der tschechische Rundfunk in weitaus breiterem Rahmen und regelmäßig katholische Sendungen eingeführt hat, und daß die tschechische katholische Aktion, die die Gestaltung dieses Programmteiles völlig selbständig vornimmt, seit Errichtung des Protektorats eine ganze Anzahl neuer katholischer Rundfunksendungen veranstaltet.

Prag, i Oktober 1940

Understatssekretær hos Rigsprotektoren Dr. v. Burgsdorff modtog ligeledes vor til Prag udsendte Særkorrespondent Alfred Block.

Med Oprettelsen af Protektoratet Bohmen og Mæhren optræder for forste Gang Begrebet Protektorat i den tyske Historie. Understatssekretær hos Rigsprotektoren SA.-Overforeren *Dr. Curt v. Burgsdorff*, til hvis Opgaveomraade ogsaa horer Opsynet med den tjekkiske Forvaltning, gav os Oplysning om denne politiske Institutions Væsen og Betydning.

»Protektoratet er en statsretlig Institution, der ifolge Forerens Ord i hans Anordning af 16. Marts 1939 er bedst egnet til at tjene de i dette Livsrum boende Folks sande Interesser, at sikre det tyske og det tjekkiske Folks egne nationale Liv og at tjene Freden under socialt Velfærd.«

Understatssekretæren indleder sine livlige Udtalelser med denne Tanke. Som Varetager af Rigsinteresserne er Rigsprotektoren blevet indsat som eneste Repræsentant for Foreren og Rigsregeringen i Bohmen og Mæhren. Han sorterer kun under Foreren og modtager kun fra ham Instruktioner. Samtidig indtager han Stillingen som Stedfortræder for alle Rigsministerier og andre overste Rigsmyndigheder. Der er derved lagt en næsten uindskrænket Magtfylde i hans Haand.

Protektoratet er autonomt og forvalter sig selv. Statspræsidenten nyder et Statsoverhoveds Beskyttelse og Æresrettigheder. Han behover under sin Embedsgerning Forerens Tillid, ligesom Medlemmerne af hans Regering maa stadfæstes af Rigsprotektoren. Rigsprotektoren iagttager, styrer og overvaager denne autonome tjekkiske Forvaltning ved Hjælp af de ham underlagte rigsegne Organer.

»De maa nu paa ingen Maade«, forsikrer Understatssekretæren, »forestille Dem Rigsprotektorens embedsmæssige Arbejde saaledes, som om vi kun udstedte nogterne skriftlig formulerede Anvisninger for de tjekkiske Ministerier. Tværtimod! Der har udviklet sig et levende Samarbejde, der under Samtaler fra Mand til Mand hurtig ophæver alle Tvivlsporgsmaal og ved Hjælp af frugtbar Tankeudveksling i alle Tilfælde finder de Veje, der bedst tjener begge Parters Interesse. Og dette Samarbejde forlober helt igennem uden Gnidninger og i god Forstaaelse.«

Da Understatssekretæren ogsaa interesserer sig stærkt for kulturelle Sporgsmaal, sporger jeg ham om hans Erfaringer paa dette Omraade.

»Det tjekkiske Kulturliv kan udvikle sig frit og har overalt i sine mangfoldige Ytringer haft en stærk Opdrift. Teatre og Biografer er i fuld Drift. Den tjekkiske Prager Nationaloperas Præstationer staar paa et hojt Trin, og det samme gælder om Forestillingerne i det tjekkiske Teater. Det glæder mig, at begge disse Institutioner saavelsom Koncertvæsenet ved at bringe tyske Værker i voksende Omfang tager Hensyn til et Aartusindes udprægede og bestemmende Indflydelse paa det tjekkiske Kulturliv.

Tre Radiosendere — i Prag, Brünn og Mæhrisk-Ostrau — udsender daglig i 16 til 18 Timer deres tjekkiske Program. Antallet af Radiohorere er særlig blandt de tjekkiske Bonder og Arbejdere vokset betydelig. En katolsk Gejstlig har fastslaaet, at den tjekkiske Radio, siden Beneschsystemet blev styrtet, indenfor en langt bredere Ramme og regelmæssig har indfort katolske Udsendelser, og at den tjekkiske katolske Aktion,

Prag, i oktober 1940

Understatssekretaren hos riksprotektorn d:r von Burgsdorff bevilljade likaledes vår till Prag utsände speclalkorrespondent Alfred Block en intervju.

Genom upprättandet av Protektoratet Böhmen och Mähren har det statsrättsliga begreppet »protektorat» för första gången uppträtt i tysk historia. Understatssekreteraren hos riksprotektorn, SA.-överledaren d:r Curt von Burgsdorff, till vars uppgifter även hör vården om den tjeckiska administrationen, gav oss några upplysningar om denna politiska inrättnings väsen och värde.

»Protektoratet är en statsrättslig inrättning, som enligt Adolf Hitlers ord i hans kungörelse av den 16 mars 1939 är bäst lämpad att tjäna det i detta livsrum boende folkets sanna intressen, att säkerställa det tyska och det tjeckiska folkets nationella egenliv samt gagna freden inom den sociala välfärden.»

Denna tankegång bildar grundvalen för understatssekreterarens livliga uttalanden. För att tillvarataga rikets intressen har riksprotektorn insatts i sitt ämbete. Han är Ledarens och riksregeringens ende representant i Böhmen och Mähren. Samtidigt intar han positionen av ställföreträdare för alla riksministerier och övriga högsta riksmyndigheter. Han har således en nästan oinskränkt makt.

Protektoratet är autonomt och förvaltar sig självt. Statspresidenten åtnjuter ett statsöverhuvuds skydd och hedersprivilegier. Han måste ha Ledarens förtroende vid utövandet av sitt ämbete och medlemmarna i hans regering måste godkännas av riksprotektorn. Riksprotektorn iakttager, leder och övervakar denna autonoma tjeckiska administration genom de honom underlydande riksegna organen.

»Ni får nu ingalunde föreställa Er arbetet i riksprotektorämbetet så, att vi blott utfärda nyktra, skriftligen nedlagda anvisningar till de tjeckiska ministerierna», försäkrar understatssekreteraren. »Tvärtom! Ett livligt samarbete har utvecklats, som genom konferenser man och man emellan snabbt undanröjer tvivelsmål och genom ett fruktbärande tankeutbyte i alla fall finner en väg, som på bästa sätt tjänar de ömsesidiga intressena. Och detta samarbete sker absolut friktionsfritt och i gott samförstånd.»

Då understatssekreteraren också är starkt intresserad i kulturella spörsmål, frågar jag honom, vilka praktiska erfarenheter han gjort på detta område.

»Kulturlivet i Tjeckien kan utvecklas helt fritt och har fått en stark impuls på alla dess mångfaldiga gebit. Teatrar och biografer äro i full gång. Den tjeckiska nationaloperans i Prag prestationer stå på en mycket hög nivå liksom föreställningarna i dramatiska teatern. Det gläder mig, att dessa båda hus liksom konsertväsendet i allt högre grad gör rättvisa åt det sedan årtionden tillbaka utpräglade och dominerande tyska inflytandet på det tjeckiska kulturlivet genom att framföra tyska verk.

Tre radiostationer, Prag, Brünn och Mährisch-Ostrau, sända dagligen mellan kl. 16 och 18 sitt tjeckiska program. Antalet radiolyssnare, i synnerhet bland de tjeckiska bönderna och arbetarna, har ökats betydligt. En katolsk präst har konstaterat, att den tjeckiska radion, sedan Benesjregimen störtats, har infört regelbundna katolska utsändningar i en vida bredare ram än förut, och att den tjeckiska katolska aktionen, som fullkomligt självständigt har hand om denna del av programmet, sedan protektoratets upprättande anordnar ett stort antal nya katolsak utsändningar.

Trotz des stark übersetzten Zeitungsmarktes ist keine tschechische Tageszeitung eingestellt worden.

Es zeigen sich auch schon Bestrebungen, um den kulturellen Austausch mit dem Reich auszubauen. So wird in nächster Zeit der bekannte tschechische Geigenvirtuose Prihoda im Rahmen eines Konzertes der deutschen Philharmoniker in Prag spielen. In Berlin und Dresden werden wir die tschechischen Philharmoniker unter Professor Václav Talich hören."

Eine Bestätigung der letzten Worte des Unterstaatssekretärs erhalte ich wenig später in einem Gespräche mit Professor *Václav Talich*, dem international berühmten tschechischen Dirigenten und Operndirektor des Tschechischen Nationaltheaters. Begeistert erzählt er mir von der Reise, die er mit anderen tschechischen Kulturschaffenden auf Einladung von Reichsminister Dr. Goebbels durch Deutschland unternahm.

„Der überwältigendste Eindruck dieser Fahrt war für mich das Erlebnis der neuen Monumentalbauten in München und Nürnberg. Die Architektur, dieser Zweig der Kunst, der vielleicht am zwingendsten der künstlerischen Gestaltungskraft einer großen Zeit Ausdruck verleiht, scheint mir der beste Spiegel der Macht des Großdeutschen Reiches zu sein. Die Musik braucht wohl zu ihrer Höchstentfaltung eine Epoche friedlicher Aufbauarbeit und Ruhe. Aber auch hier, in den neuen Strömungen der deutschen Musik, wie sie zum Beispiel in dem Zurückgreifen auf die Quellen des Volksliedhaften, in den Arbeits- und Marschliedern sich kennzeichnen, bildet sich schon die Plattform für eine neue kraftvolle Kunstmusik.

Bewundernd stehe ich vor dem hohen Stand deutscher Opernaufführungen, wie ich sie in Berlin und Hamburg erlebte, und ich weiß als Mann vom Bau, wie hoch solche Leistungen inmitten eines Krieges einzuschätzen sind.

Das Gesehene und Gehörte vereinigt sich für mich zu einem überwältigenden Gesamterlebnis, als dessen logische Folgerung ich die Forderung betrachte, daß das tschechische Volk in seinem Handeln und Denken bestrebt sein muß, das volle Vertrauen des Reiches zu gewinnen und zu erhalten. Das Reich hat gewiß gerade jetzt in seinem schweren Kampf das Recht, von allen seinen Bürgern volle und unbedingte Loyalität zu verlangen. Es wird vor allem die Aufgabe derer sein, die den Anspruch erheben, zur Intelligenz zu gehören, mit gutem Beispiel voranzugehen, diese Erkenntnis zu verbreiten und damit die Erziehung zum Reichsgedanken vorwärts zu treiben."

Auf meine Frage, wie er sich die Lösung dieser Aufgabe als führender tschechischer Künstler denkt, antwortet Professor Talich:

„Ich glaube, das ist für mich kein schweres Problem. Wir tschechischen Musiker kennen die alte und enge Verwandtschaft mit der Musik Deutschlands. Ich brauche nur an unsere größten Meister zu erinnern: Smetana wurzelte in der neudeutschen Romantik, Dvořák in der nachklassizistischen Welt Brahms', Fibich in der Romantik Schumanns; man könnte diese Reihe beliebig fortsetzen.

Unsere Musik war seit jeher mit der mitteleuropäischen Tonkunst eng verbunden, und die größten Erfolge errangen unsere Meister im Reich und im früheren Österreich-Ungarn, und zwar sowohl die schaffenden wie die reproduzierenden Künstler. Wenn wir diese Erfolge im deutschen Kulturkreis mit dem Widerhall vergleichen, den die Werke des tschechischen Kunstschaffens im europäischen Westen fanden, so wird uns klar, daß die von politischen Momenten bestimmte Kunstpolitik der letzten zwanzig Jahre verfehlt war; sie widersprach den Gegebenheiten geistiger Verwandtschaft. Der Westen hat uns auch in der Kunst nur mit Undank gelohnt.

Wenn wir nun zur ‚alten Linie', zur Besinnung auf den geschichtlich begründeten Zusammenhang mit der deutschen Kunst zurückkehren, so ist dies nichts anderes als die Wiederherstellung eines Normalzustandes. Diese alt-neue Linie wird sich äußerlich schon in der Gestaltung des Opern- und Konzertspielplanes auswirken. Von meinen zehn Konzerten mit der Tschechischen Philharmonie haben vier ein rein deutsches Programm, und das Tschechische Nationaltheater, dessen erste Neueinstudierung Wagners ‚Fliegender Holländer' war, bringt mehrere deutsche Opern heraus, darunter eines der bedeutendsten zeitgenössischen Werke, den ‚Peer Gynt' von Werner Egk."

der ganske selvstændig udformer denne Del af Programmet, siden Oprettelsen af Protektoratet har foranstaltet et helt Antal nye katolske Radioudsendelser.

Trods det stærkt overfyldte Bladmarked, er intet tjekkisk Blad gaaet ind.

Der viser sig ogsaa allerede Bestræbelser for at udbygge den kulturelle Udveksling med Riget. Saaledes vil i den nærmeste Fremtid den bekendte tjekkiske Violinvirtuos Prihoda optræde indenfor Rammen af en af de tyske Filharmonikere i Prag given Koncert. I Berlin og Dresden vil vi faa de tjekkiske Filharmonikere under Ledelse af Professor Václav Talich at hore.«

En Stadfæstelse af Understatssekretærens sidste Ord erholdt jeg kort efter i en Samtale med Professor *Václav Talich*, den internationalt beromte tjekkiske Dirigent og Operachef ved det Tjekkiske National Teater. Han fortalte mig begejstret om en Rejse, som han sammen med andre tjekkiske Kulturrepræsentanter efter Indbydelse af Rigsminister Dr. Goebbels havde foretaget igennem Tyskland.

»Det mest overvældende Indtryk under denne Rejse var for mig at opleve de nye Monumentalbygninger i München og Nürnberg. Arkitekturen, denne Kunstgren, der maaske paa den mest tvingende Maade giver Udtryk for en stor Tids kunstneriske Skabekraft, synes mig at være den bedste Genspejling af det Stortyske Riges Magt. Musiken behover vel for at naa sin hojeste Udfoldelse en Periode af fredeligt Opbygningsarbejde og Ro. Men ogsaa her, i den tyske Musiks nye Stromninger, saaledes som de f. Eks. kendetegnes, ved at der gribes tilbage til Folkesangens Kilder, eller i Arbejds- og Marchsangene, danner sig allerede Platformen for en ny kraftfuld Musik.

Beundrende staar jeg foran de tyske Operaopforelsers hoje Niveau, saaledes som jeg oplevede dem i Berlin og Hamborg, og jeg ved som Mand af Faget, hvor hojt saadanne Præstationer midt under en Krig maa vurderes.

Det Sete og Horte forener sig for mig til en overvældende samlet Oplevelse, som hvis logiske Konsekvens jeg betragter Kravet om, at det tjekkiske Folk i sin Handlen og Tænken maa bestræbe sig for at vinde og bevare Rigets fulde Tillid. Riget har sikkerlig netop nu under sin svære Kamp Ret til at kræve fuld og ubetinget Loyalitet af alle sine Borgere. Det vil frem for alt være deres Opgave, der gor Krav paa at hore til Intelligensen, at gaa foran med et godt Eksempel, at udbrede denne Erkendelse og dermed drive Opdragelsen til Rigstanken fremad.«

Paa mit Sporgsmaal om, hvorledes han som forende tjekkisk Kunstner tænker sig Losningen af denne Opgave, svarer Professor Talich:

»Jeg tror ikke, at dette er et vanskeligt Problem for mig. Vi tjekkiske Musikere kender det gamle og intime Slægtskab med Tysklands Musik. Jeg behover bare at erindre om vore storste Mestre: Smetana havde sin Rod i den nytyske Romantik, Dvořák i Brahms efterklassiske Værker, Fibich i Schumanns Romantik, og man kunde fortsætte denne Række efter Behag.

Vor Musik har fra gammel Tid af været forbundet med den mellemevropæiske Tonekunst, og de storste Successer tilkæmpede vore Mestre sig i Riget og i det tidligere Østrig-Ungarn, og det baade som skabende og som reproducerende Kunstnere. Naar vi sammenligner disse Resultater indenfor den tyske Kulturkreds med den Genklang, som den tjekkiske Kunstproduktion fandt i Vestevropa, saa bliver det os klart, at de sidste tyve Aars af politiske Momenter bestemte Kunstpolitik har været forfejlet, den stod i Modstrid med det aandelige Slægtskabs Kendsgerninger. Vesten har ogsaa paa Kunstens Omraade kun lonnet os med Utak.

Naar vi nu vender tilbage til den »gamle Linje«, og besinder os paa den historisk begrundede Sammenhæng med den tyske Kunst, saa betyder dette intet andet end Genoprettelsen af en Normaltilstand. Denne gammel-nye Linje vil faa sit ydre Udtryk i Udformningen af Opera- og Koncertplanen. Blandt mine ti Koncerter med den Tjekkiske Filharmoni har de fire et rent tysk Program, og det Tjekkiske National Teater, hvis forste Nyindstudering var Wagners »Flyvende Hollænder«, bringer flere tyske Operaer til Opforelse, deriblandt et af de betydeligste samtidige Værker, »Per Gynt« af Werner Egk.«

Trots det stora överanbudet på tidningsmarknaden har ingen tjeckisk daglig tidning indragits.

Nu visa sig också bemödanden att utvidga kulturutbytet med det Tyska riket. Inom den närmaste tiden kommer den kände tjeckiske fiolvirtuosen Prihoda att spela i Prag inom ramen för en konsert, som gives av de tyska filharmonikerna. I Berlin och Dresden kommer man att få höra den tjeckiska filharmoniska orkestern und Václav Talichs dirigentskap.»

En bekräftelse på understatssekreterarens sista ord erhåller jag något senare vid ett samtal med professor Václav Talich, den internationellt berömde tjeckiske dirigenten och operachefen för den tjeckiska nationalteatern. Begeistrat berättar han om en resa, som han på inbjudan av riksminister d:r Goebbels gjorde genom Tyskland tillsammans med andra tjeckiska kulturpersonligheter.

»Det mest överväldigende intrycket av denna resa var för mig åsynen av de nya monumentalbyggnaderna i München och Nürnberg. Arkitekturen, denna konstgren som kanske på det mest övertygande sätt ger uttryck åt en stor tids konstnärliga skaparkraft, tyckes mig vara den bästa spegeln för det Stortyska rikets makt. Musiken behöver nog för att nå sin högsta blomstring en tid av fredlig uppbyggnad och lugn. Men även här, i den tyska musikens nya strömningar, som de t. ex. framträda i återgången till det folkvisemässiga, och visa sig i arbets- och marschsångerna, skönjer man plattformen till en ny kraftfull konstmusik.

Med beundran iakttager jag de tyska operaföreställningarnas höga nivå, såsom jag upplevde dem i Hamburg och Berlin, och som fackman vet jag, hur högt sådana prestationer böra uppskattas i tider av krig.

Det sedda och det hörda förenar sig för mig till en överväldigande engångsupplevelse, som vars logiska resultat jag betraktar kravet på det tjeckiska folkets strävan att i sitt handlande och tänkande vinna det Tyska rikets fulla förtroende och vidmaktshålla detta. Det blir framför allt deras uppgift, som göra anspråk på att tillhöra intelligensen, att föregå med gott exempel, att sprida denna insikt och därmed främja uppfostran till rikstanken.»

På min fråga, hur han som ledande tjeckisk konstnär tänker sig lösningen på detta problem, svarar professor Talich: »Jag tror inte, att detta är något svårt problem för mig. Vi tjeckiska musiker känna till den gamla och intima släktskapen med Tysklands musik. Jag behöver blott påminna om våra största mästare, Smetana byggde på den nytyska romantiken, Dvořák på Brahms efterklassiska värld, Fibich på Schumanns romantik. På samma sätt kunde man räkna upp en hel del andra kompositörer.

Vår musik har alltid varit intimt förknippad men den mellaneuropeiska tonkonsten, och de största framgångarna nådde våra mästare i Tyska riket och i det forna Österrike-Ungern, och detta både som skapande och som reproducerande konstnärer. Om vi jämföra dessa framgångar i den tyska kulturkretsen med den resonans, som verken funnit i västra Europa, så står det klart för oss, att den av politiska faktorer ledda konstpolitiken under de senaste tjugo åren var förfelad. Den motsvarade ej den andliga släktskapens naturliga förutsättningar. Västeuropa har också med avseende på konsten endast belönat oss med otack.

Om vi nu återvända till vår 'gamla linje' och besinna oss på sammanshanget med den tyska konsten på historisk grund, så betyder detta ingenting annat än ett återställande av det normala tillståndet. Denna gammal-nya linje kommer redan till det yttre att framträda i opera- och konsertspelplanens utformning. Bland mina tio konserter med den tjeckiska filharmoniska orkestern ha fyra ett rent tyskt program. Den tjeckiska nationalteatern, vars första nyinscenering gällde Wagners 'Flygande holländare', har flera tyska operor på sin repertoar, bl. a. ett av de mest betydande moderna verken, 'Peer Gynt' av Werner Egk.»

Dr. Ziemke

Besuch bei Gesandten Dr. Ziemke

„Der Vertreter des Auswärtigen Amtes beim Reichsprotektor in Böhmen und Mähren."

So steht es auf dem Messingschild an dem alten Portal eines der schönsten Palais in Prag. Es ist das Thunpalais, das früher der Sitz der Deutschen Gesandtschaft in Prag war, dann dem Amt des Reichsprotektors übertragen wurde und nun Dienstgebäude für den Vertreter des Auswärtigen Amtes ist, dessen wichtige Aufgaben Gesandter Dr. *Kurt Ziemke* wahrnimmt.

In einem lebendig geführten Gespräch gibt der Gesandte einen Überblick über seine verantwortungsvolle Tätigkeit.

„Als Protektorat gehören", so beginnt der Gesandte, „die Länder Böhmen und Mähren zum Großdeutschen Reich und sind unter seinen Schutz getreten. Daraus ergibt sich unter anderem auch, daß in diesen Ländern kein eigenes Heer mehr gehalten werden kann, da das Reich die militärische Sicherung übernommen hat. Aus dem gleichen Grunde erfolgte die Aufhebung des Prager Außenministeriums und der tschechischen diplomatischen und konsularischen Vertretungen im Auslande. Das Protektorat führt keine eigene Außenpolitik mehr. Meine Aufgaben als Vertreter des Auswärtigen Amtes beim Reichsprotektor sind daher anders geartet als die der sonstigen diplomatischen Vertreter des Reiches.

Meine Dienststelle vermittelt zum Beispiel die Vertretung der Auslandsbelange von Protektoratsangehörigen. Weiter habe ich das große Konsularkorps im Protektorat zu betreuen und die zahlreichen Persönlichkeiten aus dem Ausland, die Prag zu Informations- und Studienzwecken besuchen. Ferner werde ich von dem Herrn Reichsprotektor bei der Entscheidung aller Fragen hinzugezogen, die außenpolitischen Einschlag besitzen. Außerdem ist mir die Liquidation des ehemaligen tschechischen Außenministeriums übertragen".

Das altehrwürdige Palais ist nicht nur Amtssitz des Gesandten, sondern enthält auch die Räume für die gesellschaftliche Repräsentation und die Privatwohnung. Ich werde der liebenswürdigen Gattin des Gesandten, Frau *Irmingard Ziemke*, vorgestellt, die mit künstlerischem Geschmack die Innengestaltung der Räume durchgeführt hat. Viele wertvolle Einzelstücke stammen aus der langen Tätigkeit des Gesandten im Orient.

„Dieser turkmenische Zeltfries ist ein besonders kostbares Stück aus Afghanistan. Unvergeßlich schöne und erlebnisreiche fünf Jahre haben wir dort verlebt. Mein Mann hat darüber ein Buch geschrieben, an dem ich, vor allem im Bilderteil, mitgearbeitet habe. Es heißt ‚Als deutscher Gesandter in Afghanistan' und wird jetzt auch in tschechischer Sprache herauskommen."

Wir wandern bewundernd durch die stilvoll eingerichteten Räume, bleiben hier vor einem der prachtvollen alten Gemälde stehen, sehen dort die edlen Linien eines Möbelstücks, genießen die Schönheit eines herrlichen Gobelins und nehmen beim Abschied das Erlebnis bester deutscher Gastlichkeit mit heim.

BESØG HOS GESANDT DR. ZIEMKE

»Udenrigsministeriets Repræsentant hos Rigsprotektoren for Bohmen og Mæhren«

Saaledes staar der paa Messingskiltet paa Portalen til en af de smukkeste Palæer i Prag. Det er Thunpalæet, hvor det tyske Gesandtskab i Prag tidligere havde sit Sæde, derefter Rigsprotektoren og nu er det Embedsbygning for Udenrigsministeriets Repræsentant, hvor Gesandt Dr. Kurt Ziemke varetager de vigtige Opgaver.

I en livligt fort Samtale giver Gesandten et Indblik i sin ansvarsfulde Stilling.

»Som Protektorat horer Bohmen og Mæhren til det stortyske Rige og staar under dets Beskyttelse. Af den Grund kan blandt andet disse Lande heller ikke holde deres egne Hær mere, da Riget har overtaget den militære Sikring. Af samme Grund er Prager Udenrigsministeriet, de tjekkiske Konsulater og diplomatiske Repræsentationer i Udlandet blevet ophævet. Protektoratet forer ikke længere nogen Udenrigspolitik. Mine Opgaver som Udenrigsministeriets Repræsentant hos Rigsprotektoren er derfor af en anden Beskaffenhed end de andre diplomatiske Repræsentationer i Riget.

Jeg sorger f. Eks. for Repræsentanter til at ordne de i Protektoratet boende Personers Udlandsanliggender. Yderligere maa jeg sorge for de mange Konsulater i Protektoratet og de talrige Personligheder fra Udlandet, som besoger Prag i Informations- og Studieformaal. Desuden tilkaldes jeg af Rigsprotektoren ved Afgorelse af alle Sporgsmaal, som har udenrigspolitisk Betydning. Med Likvidation af det tidligere tjekkiske Udenrigsministerium har jeg ogsaa at gore.«

Det gamle ærværdige Palæ er ikke alene Embedssæde for Gesandten, men indeholder ogsaa Værelserne til den selskabelige Repræsentation samt Privatboligen. Jeg blev repræsenteret for Gesandtens Frue, Fru Irmingard Ziemke, som har udsmykket Værelserne med kunstnerisk Smag. Mange værdifulde Ting af Inventaret stammer fra Gesandtens lange Virksomhed i Orienten.

»Dette Turkomanske Teltvadmel er et særlig kostbart Stykke fra Afganistan. Fem uforglemmelig dejlige og oplevelsesrige Aar har vi forbragt der. Min Mand har skrevet en Bog derom, i hvilken jeg har hjulpet til, fremfor alt med Billederne.

Den hedder 'Som tysk Gesandt i Afganistan' og udkommer nu paa tjekkisk.»

Vi gaar gennem de stilfuldt indrettede Værelser, og bliver af og til staaende foran et af de pragtfulde gamle Malerier, betragter et Mobelstykke eller nyder et skønt gammelt Gobelin. Ved Afskeden tager vi Oplevelsen af tysk Gæstfrihed med os hjem.

ETT BESÖK HOS ENVOYÉ D:R ZIEMKE

»Der Vertreter des Auswärtigen Amtes beim Reichsprotektor in Böhmen und Mähren» står det på en messingskylt invid den gamla portalen till ett vackert palats i Prag. Det är Thunpalatset, som fordom var den tyska legationens säte i Prag och därefter överläts åt riksprotektorns ämbetsverk. Nu är det säte för det tyska utrikesministeriets representant, d:r *Kurt Ziemke*, som tillvaratager denna myndighets viktiga intressen.

I ett livligt samtal ger ministern en kort översikt över sin ansvarsfulla verksamhet.

»Som protektorat tillhöra länderna Böhmen och Mähren Stortyska riket», börjar ministern sina utföranden, »och de ha ställt sig under rikets skydd. Härav har också blivit följden, att dessa länder ej längre kunna hålla en egen här, då Tyska riket har övertagit den militära säkerheten. Av sanna anledning upphävdes utrikesministeriet i Prag samt dess olika diplomatiska och konsulariska representationer i utlandet. Mina uppgifter som utrikesministeriets representant ligga därför på ett annat plan än de övriga tyska diplomaternas i utlandet.

1. Das Gobelinzimmer in dem schönen alten Palais • 2. Ausschnitt aus dem Arbeitszimmer des Gesandten Dr. Ziemke • 3. Der kleine Empfangssalon

1. Gobelinværelset i det smukke gamle Palæ • 2. Et Udsnit af Gesandt Dr. Ziemkes Arbejdsværelse • 3. Den lille Modtagelsessalon

1. Gobelängrummet i det gamla vackra palatset • 2. I minister d:r Ziemkes arbetsrum • 3. Lilla mottagningssalongen

Mitt ämbetsverk sköter t. ex. protektoratsmedborgarnas utländska angelägenheter. Dessutom har jag hand om en stor konsularisk kår i protektoratet samt om alla de många personligheter från utlandet, som besöka Prag för att informera sig eller studera. Vidare tillkallas jag av riksprotektorn när det gäller beslut i ärenden av utrikespolitisk karaktär, och jag fick också i uppdrag att likvidera det forna tjeckiska utrikesministeriet.»

Det gamla ärevördiga palatset hyser ej endast envoyéns ämbetsrum, utan dessutom befinna sig här även representationssalarna och ministerns privatvåning. Jag blir presenterad för hans älskvärda maka, fru *Irmingard Ziemke*, som med konstnärlig smak har stått för inredningen av de olika rummen. Många värdefulla föremål härstamma från ministerns mångåriga verksamhet i orienten.

»Denna turkmenska tältfris är en särskilt dyrbar sak från Afganistan. Där ha vi upplevat fem oförgätligt sköna år. Min man har skrivit en bok om denna tid, i vilken jag har medverkat, framför allt när det gäller illustrationen. Den heter 'Als deutscher Gesandter in Afghanistan' och kommer nu att utges på tjeckiska språket.»

Vi gå beundrande genom de smakfullt inredda rummen, stanna då och då framför en gammal praktfull målning eller beundra de ädla linjerna hos en möbel, studera en härlig gobeläng och ta vid avskedet med oss intrycket av den bästa tyska gästfrihet som kan bjudas.

Reichsführer ᛋᛋ Himmler beging seinen 40. Geburtstag

Reichsführer SS Himmler fyllde 40 år • Reichsführer SS Himmler fejrede sin 40 Fødselsdag

***1.** Reichsführer ᛋᛋ Himmler im Kreise seiner engsten Mitarbeiter • **2.** Generalfeldmarschall Milch überbrachte die Glückwünsche des Reichsmarschalls Göring und der gesamten Luftwaffe • **1.** Rigsfører SS Himmler i sine nærmeste Medarbejderes Kreds • **2.** Generalfeldmarskal Milch overbragte Rigsmarskal Görings og det samlede Luftvaabens Lykonskninger • **1.** Riksledaren för SS Himmler i kretsen av sina närmaste medarbetare • **2.** Generalfältmarskalk Milch överbragte riksmarskalk Görings och hela flygvapnets lyckönskningar*

ZWEIGSTELLE DES DEUTSCHEN AKADEMISCHEN AUSTAUSCH- DIENSTES

BELGRAD

Frankopanova Ulica 34 mez

Frankopanova ulica 34 mez: Underafdeling af den Tyske Akademiske Udvekslingstjeneste i Belgrad
Frankopanova ulica 34 mez: Filial till Deutscher Akademischer Austauschdienst i Belgrad

„Die kulturellen Beziehungen zum Deutschen Volke stellen eine alte und langandauernde Tradition dar. Es liegt in der Natur unseres Volkes, daß es nach natürlichen und bleibenden Beziehungen strebt und sich nicht von Momenten, die der Augenblick schafft, leiten läßt. Diese psychologischen Beziehungen zwischen den Deutschen und den Jugoslawen haben ihren Grund gerade in solchen Anschauungen, und auf diesen Anschauungen soll auch in Zukunft weitergebaut werden."

Oberministerialrat Velmir Janković — Kultusministerium Belgrad
Referent für alle kulturellen Austauschfragen Deutschland-Jugoslawien

Belgrad, im November 1940

Auch in Belgrad gibt es seit April dieses Jahres eine Zweigstelle des Akademischen Austauschdienstes. Wir suchen sie auf in der Frankopanova ulica 34, einem jener imposanten Neubauten, die in dieser jungen, nahezu nach amerikanischem Vorbild aufstrebenden Hauptstadt nicht selten sind.

Dr. phil. Heinrich *Behr*, der Leiter des jugoslawischen Akademikeraustauschs, ist, wie man nach kurzem Gespräch bereits herausfindet, mit Herz und Seele bei der Arbeit.

Er gibt uns ein knappes Bild von der Praxis des Wissenschaftleraustausches. Außer Jungakademikern werden wissenschaftliche Assistenten, die an einem beliebigen deutschen Institut eine bestimmte Arbeit vollenden wollen, bei den Jahresstipendien und Ferienkursen in Deutschland berücksichtigt. Im übrigen werden Professoren und Dozenten zu kurzer Lehrtätigkeit und für bestimmte Vorlesungen und Vorträge ausgetauscht; ferner bemüht sich der Deutsche Akademische Austauschdienst um die Beschaffung von Arbeitsplätzen für Bibliothekare an großen öffentlichen Büchereien.

Auf die Zwischenfrage, welche deutschen Universitäten von den Stipendiaten bevorzugt werden, kommt die einleuchtende Antwort: „Die süddeutschen. München vor allem! Süddeutschland liegt den Jugoslawen mehr als Norddeutschland."

„Und welche Studienfächer werden am häufigsten gewählt?" — „Medizin, Technik, Forstwissenschaft." Das ist ebenfalls naheliegend.

Dann eine Auskunft, die die deutschen Studenten interessieren wird: „Jugoslawien vergibt auch Freiplätze an seinen Hochschulen für deutsche Jungakademiker."

Alle Stipendiaten haben einen lebendigen Eindruck vom neuen Deutschland mitgebracht und hegen einen tiefen Respekt vor dem deutschen Wissen. Freundschaften wurden angeknüpft und werden auch durch Briefwechsel und Gedankenaustausch weiter gepflegt. Man hatte Gelegenheit, dieses große deutsche Reich mit eigenen Augen zu betrachten und außer den Wissenschaften auch seine Lebensgewohnheiten und seine Menschen zu studieren.

In diesem Sinne ist der Deutsche Akademische Austauschdienst neben seiner hohen kulturellen Bedeutung eine ausgezeichnete Waffe gegen gehässige Feindpropaganda.

Edith Zübert

»Den kulturelle Forbindelse med det tyske Folk er en gammel vedvarende Tradition. Det ligger i vort Folks Natur, at det stræber efter naturlige og vedvarende Forbindelser, og ikke lader sig paavirke af Momenter, som Øjeblikket skaber. Disse psykologiske Forbindelser mellem Tyskerne og Jugoslaverne er netop grundlagt paa saadanne Anskuelser, og i Fremtiden skal der bygges videre paa disse Anskuelser.«

Ministerialraad Velmir Janković — Kultusministerium Belgrad
Referent for alle kulturelle Udvekslingsspørgsmaal Tyskland-Jugoslavien

Belgrad, i November 1940

Ogsaa i Belgrad eksisterer siden April d. A. en Underafdeling af den Akademiske Udvekslingstjeneste. Vi besøger den i Frankopanova ulica 34, en af de imponerende Nybygninger, som i denne nye, næsten efter amerikansk Monster fremadstræbende Hovedstad, ikke er sjælden.

Dr. phil Heinrich *Behr*, Lederen af den jugoslaviske Akademiker-Udveksling gaar med Liv og Sjæl op i Arbejdet, som man konstaterer efter en kort Samtale. Han giver os et kort Indblik i Videnskabsmænd-Udvekslings Praksis. Foruden de unge Akademikere bliver der ved Aarsstipendium og Feriekursus i Tyskland ogsaa taget Hensyn til videnskabelige Assistenter, som paa et hvilket som helst tysk Institut kan fuldende et bestemt Arbejde. Forovrigt bliver Professorer og Docenter udvekslet til kortere Undervisningsvirksomhed og til bestemte Forelæsninger og Foredrag; yderligere bestræber den Tyske Akademiske Udvekslingstjeneste sig for Anskaffelsen af Arbejdspladser for Bibliotekarer i store offentlige Biblioteker.

Paa Spørgsmaalet, hvilke tyske Universiteter bliver foretrukket, faar man det indlysende Svar: »De sydtyske, München fremfor alt! Sydtyskland ligger mere for Jugoslaverne end Nordtyskland.«

»Og hvilke Studiefag vælges mest?« — »Medicin, Teknik, Forstvidenskab.« Det er ligeledes nærliggende. Saa en Oplysning, som vil interessere de tyske Studenter: »Jugoslavien uddeler ligeledes Fripladser paa sine Højskoler til unge tyske Akademikere.«

De har alle taget et livligt Indtryk med sig fra det nye Tyskland, og nærer en dyb Respekt for den tyske Viden. Venskaber blev sluttet og bliver stadig plejet ved Korrenspondance og Tankeudveksling. Man havde Lejlighed til at betragte dette store tyske Rige med egne Øjne og foruden Videnskaben ogsaa at studere dets Skikke og Mennesker. Saaledes er den Tyske Akademiske Udvekslingstjeneste ved Siden af sin høje kulturelle Betydning et udmærket Vaaben imod hadefuld fjendtlig Propaganda.

Edith Zübert

»De kulturella relationerna till det tyska folket basera på gamla, långvariga traditioner. Det ligger i vårt folks natur, att det strävar efter naturliga och blivande förbindelser och icke låter leda sig av ögonblickets ingivelser. Dessa psykologiska relationer mellan tyskar och och jugoslaver ha sin grund i just sådana åskådningar, och på dessa åsikters grundval vilja vi även framdeles bygga vidare.»

Överstatssekreterare Velmir Janković — kulturministeriet Belgrad
Referent för alla kulturella utbytesfrågor mellan Tyskland och Jugoslavien

Belgrad, i november 1940

Även i Belgrad finnes sedan årets begynnelse en filial för Deutscher Akademischer Austauschdienst. Vi söka upp den i Frankopavona ulica 34. Den är inrymd i en av dessa intressanta nybyggnader, som ej längre äro en sällsynthet i denna unga, efter amerikanskt mönster uppåtsträvande stad.

Fil. d:r Heinrich *Behr*, ledaren för det jugoslaviska akademikerutbytet, går helt upp i sitt arbete, vilket man redan kan konstatera under ett kort samtal. Han skisserar i korthet upp för oss utbytesarbetet i praktiken. Utom på unga akademiker tänker man vid utdelandet av årsstipendier och beviljandet av feriekurser i Tyskland även på unga vetenskapliga assistenter, vilka vilja fullända ett bestämt arbete vid något tyskt institut. Dessutom sker ett utbyte mellan professorer och docenter för kortare undervisningsperioder eller för bestämda föreläsningar och föredrag. Vidare bemödar sig tyska akademiska utbytestjänsten om att skaffa arbetsplatser för bibliotekarier vid stora offentliga lånebibliotek.

På vår fråga, vilket tyskt universitet stipendiaterna föredraga, kommer det lättförståeliga svaret: »De sydtyska, främst München! Sydtyskland ligger mer för jugoslaverna än Nordtyskland.»

»Och vilka ämnen välja studenterna helst?» — »Medicin, teknik och skogsbruk.» Detta är likaledes ganska naturligt. Så en upplysning, som kommer att intressera de tyska studenterna: »Jugoslavien har likaledes friplatser vid sina universitet åt unga tyska akademiker.»

Alla ha kommit hem med ett levande intryck av det nya Tyskland och hysa en djup respekt för tyskt vetande. Vänskapsband ha knutits och upprätthållas genom brevväxling och tankeutbyte. Man har haft tillfälle att med egna ögon betrakta detta stora Tyska rike och att utom dess vetenskap och levnadsvanor även studera dess människor. På så sätt blir Deutscher Akademischer Austauschdienst, vid sidan om den höga kulturella betydelse den har, ett ypperligt vapen mot fientlig hetspropaganda.

Edith Zübert

Für, Freude und Arbeit
Dr. Velmar-Janković

Dragiša Cvetković

„UNSER VOLK soll das

„Freude und Arbeit"-Gespräch mit dem jugoslawischen Ministerpräsidenten

»Vort Folk bør lære at kende det nye Tyskland bedre!«

»Glæde og Arbejde's« Samtale med den jugoslaviske Ministerpræsident

Belgrad, im November 1940

Das Urteil derer, die Dragiša Cvetković gut kennen, spiegelt die Persönlichkeit des noch jungen Ministerpräsidenten Jugoslawiens etwa so wieder: Ein sehr energischer, fortschrittlicher Politiker mit Initiative; ein guter Diplomat, ein moderner Mensch. Seine Politik ist erfolgreich, weil sie weitsichtig ist und Verständnis aufbringt für die Lebensnotwendigkeiten der Nachbarländer. Wenn es gilt, Forderungen durchzusetzen, hält er den Blick über seine Gegner hinweg fest auf das Ziel gerichtet.

Der Werdegang des heutigen Ministerpräsidenten, von ihm selbst in unserer nahezu einstündigen Unterredung in Stichworten veranschaulicht, unterstreicht das Gesagte durch Tatsachen. In Niš (Südserbien) geboren, verwirklicht der von seinen Studien aus der Schweiz Heimgekehrte in seiner Vaterstadt um 1920 seine Idee einer nationalistischen Jugendorganisation, die sich gegen die bestehende, völlig marxistisch orientierte Jugendbewegung bald durchsetzen kann. Aufsehenerregende sozialpolitische Forderungen schaffen ihm eine starke Anhängerschar. 1922 wird Dragiša Cvetković Bürgermeister von Niš. Als Haupt der stärksten Partei in seiner Gemeinde macht er in stetem Kampf um eine planmäßige Sozialreform für die Arbeiter der derzeitigen Regierung in Belgrad zu schaffen. Der Herr Ministerpräsident formuliert sein Resultat folgendermaßen:

„1927 Kultusminister, gleichzeitig Deputierter und Bürgermeister in Niš — ein ziemlich umfangreiches Tätigkeitsfeld! 1922 bereiste ich übrigens zum erstenmal Deutschland und lernte es während einiger Monate genau kennen. Ich reiste in meiner Eigenschaft als Bürgermeister, um für meine Gemeinde große technische Reformen (u. a. Straßenbahnen, Elektrizität, Kanalisation) durch Aufträge an deutsche Firmen zu verwirklichen. Wichtig für mich ist, daß ich damals Gelegenheit hatte, das Deutschland der Systemzeit zu beobachten. Dieses Studium ermächtigt mich nun, die in die Tat umgesetzten großen Reformen des Dritten Reiches richtig zu würdigen."

Nach 1928 nahm die politische Tätigkeit fürs erste ein Ende. Der Herr Ministerpräsident bezeichnet die Zeit bis 1935 als den Übergang zu seiner zweiten Karriere. Der Weg dazu führte im Jahre 1931 und auch später verschiedentlich auf Grund beunruhigend beharrlicher Forderungen nach einer allgemeinen Arbeiter-Sozialreform ins Gefängnis. Im Januar 1935 ist Dragiša Cvetković dann Minister für soziale Fürsorge mit dem Ergebnis, daß eine umfassende Arbeiter-Versicherung von ihm geschaffen wird.

„Im Jahr 1938 bereiste ich abermals Deutschland", fährt Ministerpräsident Cvetković fort, „und hatte ausgiebig Gelegenheit, dieses neue Reich zu studieren. Ich sah die Arbeiten am Westwall und beobachtete die Organisation des Arbeitsdienstes und der HJ. Erfüllt von großartigen Eindrücken, erstattete ich in Belgrad der Regierung Bericht, mit dem lebhaften Wunsch, in Jugoslawien einen Arbeitsdienst nach deutschem Muster ins Leben zu rufen. Doch war hier nicht viel Sinn dafür!"

Man weiß, daß die Schöpfung der nationalen Arbeiterorganisation „Jugoras" das

Belgrad, i November 1940

De Mennesker, som kender Dragiša Cvetković godt, bedømmer den endnu unge Ministerpræsidents Personlighed omtrent saaledes: En meget energisk Fremskridtspolitiker med Initiativ; en god Diplomat, et moderne Menneske. Hans Politik har Succes, fordi den er vidtskuende og fordi den har Forstaaelse for Nabolandenes Livsfornødenheder. Naar det gælder at sætte Fordringer igennem, har han sit Blik rettet udover sine Modstandere lige paa Maalet.

Vi havde næsten en Times Samtale med den nuværende Ministerpræsident angaaende hans Karriere. Under Samtalen understreger han selv det sagte ved Kendsgerninger. Født i Niš (Sydserbien) virkeliggjorde han i Aaret 1920, da han vendte hjem fra sine Studier i Svejts, i sin Fødeby Ideen af en nationalistisk Ungdoms-Organisation, som snart satte sig igennem overfor den bestaaende fuldstændig marxistiske Ungdoms-Bevægelse. Opsigtsvækkende socialistiske Fordringer skaber ham en stor Skare Tilhængere. 1922 blev Dragiša Cvetković Borgmester i Niš. Som Leder af det storste Parti i sit Distrikt kæmper han imod Regeringen i Belgrad med planmæssige Socialreformer for Arbejderne. Ministerpræsidenten formulerer Resultatet saaledes:

»1927 Kultusminister, samtidig Deputeret og Borgmester i Niš — et temmeligt omfangsrigt Virkeomraade! 1922 rejste jeg for Resten for forste Gang i Tyskland og lærte det meget godt at kende i nogle Maaneder. Jeg rejste i min Egenskab som Borgmester, for at give Ordrer til tyske Firmaer og derved at virkeliggore store tekniske Reformer (bl. a. Sporvogne, Elektricitet, Kanalisering) i mit Distrikt. For mig er det meget vigtigt, at jeg dengang havde Lejlighed til at lægge Mærke til Tyskland i Systemstiden. Dette Studium bemyndiger mig nu til rigtigt at værdsætte de store Reformer, som det nye Tyskland iværksatte.«

Efter 1928 var det forelobig Slut med den politiske Virksomhed. Ministerpræsidenten kalder Tiden til 1935 Overgangen til sin anden Karriere!

Vejen dertil forte i Aaret 1931 og ligeledes senere forskellige Gange i Fængsel paa Grund af foruroligende ihærdige Fordringer om en almindelig Arbejder-Socialreform. I Januar 1935 var Dragiša Cvetković saa Minister for social Hjælp med det Resultat, at han skabte en omfattende Arbejder-Forsikring.

»I Aaret 1938 rejste jeg igen til Tyskland«, fortsætter Ministerpræsidenten, »og jeg havde god Lejlighed til at studere dette nye Rige. Jeg saa Arbejderne ved 'Westwall', og jeg saa Arbejdstjenestens Organisation og 'Hitler-Jugend'. Optaget af disse storartede Indtryk berettede jeg alt til Gouvernementet i Belgrad og udtalte Ønsket om at maatte starte en Arbejdstjeneste i Jugoslavien efter tysk Monster. Dog syntes man ikke særligt om dette Forslag!«

Man ved, at den nationale Arbejder-Organisation »Jugoras« er den jugoslaviske Ministerpræsidents Værk. («Glæde og Arbejde« berettede udforligt

Belgrad, i november 1940

Omdömet om Dragiša Cvetković, den unge jugoslaviske ministerpresidenten, från dem som känna honom, lyder ungefär så här: »En mycket energisk, framtåsträvande politiker med initiativ, en god diplomat, en modern människa.» Han har framgång med sin politik, emedan den är vidsynt och visar förståelse för grannländernas livsförnödenheter. När det gäller att genomföra nya krav, håller han blicken fast riktad på målet och ser bort över sina moståndare.

Den nuvarande ministerpresidentens karriär, som av honom själv skisserats upp vid vår intervju, som varade ca. en timme, unterstryker det sagda genom rena fakta. Dragiša Cvetković föddes i Nis i södra Serbien, och sedan han återvänt hem efter sina studier i Schweiz år 1920, förverkligar han sina idéer om en nationell ungdomsorganisation, vilken snart slår sig fram och hävdar sin ställning gentemot den fullkomligt marxistiskt orienterade ungdomsrörelsen. Uppseendeväckande sociala krav förskaffa honom snart en stor anhängareskara. 1922 blir Dragiša Cvetković borgmästare i Nis. Såsom ledare för det starkaste partiet i sin kommun eftersträvar han i ständig kamp en planmässig socialreform för arbetarna hos den dåvarande regeringen i Belgrad. Resultatet formulerar ministerpresidenten själv med följande ord:

»1927 blev jag kulturminister, samtidigt deputerad och borgmästare i Nis — ett tämligen omfattande verksamhetsfält! 1922 reste jag f. ö. för första gången till Tyskland och lärde närmare känna det under några månaders vistelse där. Jag reste i min egenskap som borgmästare för att för min stad förverkliga stora tekniska projekt (bl. a. spårvägar, elektricitet och kanalisation) genom att ge uppdrag åt tyska firmor. Det är av stor betydelse för mig, att jag den gången hade tillfälle att lära känna systemtidens Tyskland. Detta studium gör det nu möjligt för mig att rätt värdera de stora i praktiken omsatta reformerna i det nya Tyskland. Efter 1928 var det för en tid slut med min politiska verksamhet.»

Ministerpresidenten betecknade tiden till år 1935 som övergångsperiod till hans andra karriär! Vägen dit ledde år 1931 och även senare upprepade gånger till fängelset på grund av hans hårdnackade krav på en allmän arbetare-socialreform. I januari 1935 blev så Dragiša Cvetković minister för socialvård med det resultat, att en omfattande arbetareförsäkring genomfördes på hans initiativ.

»År 1938 reste jag åter till Tyskland» fortsätter ministerpresidenten sin berättelse »och då fick jag i rikt mått tillfälle att studera detta nya rike. Jag såg arbetarna vid västvallen och iakttog arbetstjänstens organisation och Hitler-Jugend. Uppfylld av de storartade intryck jag fått, avlade jag rapport inför guvernementet i Belgrad och uttryckte min livliga önskan, att Jugoslavien måtte införa en arbetstjänst efter tyskt mönster. Där hade man emellertid inte förståelse för dessa idéer.»

Man vet, att inrättandet av den nationela arbetareorganisationen »Jugoras» är den jugoslaviske ministerpresidentens verk. (»Glädje och arbete» berättade utförligt om denna organisation i

NEUE DEUTSCHLAND

eingehender kennenlernen".

»Vårt folk skall närmare lära känna det nya Tyskland!»

En »Glädje och arbete»-intervju med den jugoslaviske ministerpresidenten

Werk des jugoslawischen Ministerpräsidenten ist („Freude und Arbeit" berichtete in Nr. 10/V ausführlich darüber). Dragiša Cvetković antwortet auf eine Frage in seiner ruhigen, bestimmten Art: „Der Jugoras wird noch eine große Rolle bei geplanten Reformen nach deutschem Vorbild spielen! Minister Pantić studierte vor kurzem in meinem Auftrag in Deutschland eingehend die Einrichtung der HJ. und des Arbeitsdienstes. Wir planen, diese Organisationen auf unser Land zu übertragen."

Die Unterhaltung läßt eines immer wieder durchschimmern: Dragiša Cvetković ist ein großer Freund des neuen Deutschland! Er spricht herzlich und voll Bewunderung von den Leistungen des Dritten Reiches. Für die Vertiefung des klar umrissenen Freundschaftsverhältnisses zwischen Jugoslawien und Deutschland hat er eine neue, in der Praxis sicher fruchtbringende Idee:

„Um diese freundschaftlichen Bindungen zu vertiefen und dauernd zu erhalten, ist es notwendig, noch planmäßiger zu arbeiten! Unser Volk kennt das neue Deutschland noch immer nicht gut genug: dieses Deutschland der gewaltigen Reformen, der intensiven Arbeit, der Disziplin mit großartigen Resultaten. Die Reformen im Dritten Reich für die mittlere und die Arbeiterklasse sind ein festes Fundament für seine Kraft und seine Größe. Um den großartigen Aufbau unseres Nachbarlandes Deutschland vor allem auch unseren Provinzen richtig zu veranschaulichen, plane ich eine *Kultur-Gesellschaft für die guten Beziehungen zwischen Jugoslawien und dem Großdeutschen Reich.* Zahlreiche hervorragende Jugoslawen, Persönlichkeiten aus dem politischen und wirtschaftlichen Leben, sollen im Rahmen dieser großzügig geplanten deutsch-jugoslawischen Gesellschaft wirken. Programm: neben Schiller und Goethe und den anderen Klassikern soll auch die moderne deutsche Literatur und Kunst unserem Volke zugänglich gemacht werden. In Wort und Bild soll es einen lebendigen Einblick erhalten in den Geist des neuen Deutschland."

An den Abschluß des Interviews, das sehr aufgeschlossen und liebenswürdig erteilt wurde, setzte Ministerpräsident Cvetković ein wesentliches Wort: „Die wahre Freundschaft zweier Nationen kann nur fundamentiert sein auf wirklichem Verständnis füreinander, auf dem Wissen um die gegenseitige Mentalität, auf der Achtung vor der Leistung des anderen. Dieses Ziel einer steten, harmonischen Zusammenarbeit beider Länder zu erreichen, darf nicht nur Sorge der Diplomaten sein! Die Interessensphäre Deutschlands und Jugoslawiens ist so ausgedehnt, daß sie nach einem dauernden, sicheren Fundament verlangt. Unsere Freundschaft mit Deutschland ist naturgegeben und lebensnotwendig für beide Nationen. Jugoslawien wünscht, daß sie bleibend sei, denn sie hat keinerlei Konjunkturcharakter!" *Edith Zübert*

1. Der Ministerpräsident kurz vor dem Start zu seinen ständigen Kabinetts-Besprechungen in Zagreb und Bled • 2. Dragiša Cvetković an seinem Arbeitstisch im Minister-Präsidium

herom i Nr. 10/V.) Paa et Spørgsmaal svarer han paa sin rolige, bestemte Maade: »'Jugoras' vil spille en forende Rolle ved de planede Reformer efter tysk Monster! Paa min Opfordring studerede Minister Pantić for kort Tid siden indgaaende ‚Hitler-Jugend' og Arbejdstjenestens Organisationer. Vi planer de samme Organisationer i vort Land.«

Under Samtalen lægger man Mærke til følgende: Dragiša Cvetković er en stor Ven af det nye Tyskland! Han taler hjertelig og med Beundring om det tredie Riges Præstationer. Han har en ny Idé, som skal uddybe Venskabsforholdet mellem Jugoslavien og Tyskland, en Idé, som i Praksis sikkert vil være frugtbringende:

»For at uddybe og vedligeholde denne venskabelige Forbindelse er det nødvendigt at arbejde endnu mere planmæssigt! Vort Folk kender endnu ikke det nye Tyskland tilstrækkeligt! Dette Tyskland med de vældige Reformer, det intensive Arbejde, med Disciplinen og de storartede Resultater. Det tredie Riges Reformer for Middelstanden og Arbejderklassen er et fast Fundament for dets Kraft og dets Storrelse. For at gore vort Naboland Tysklands storartede Genopbygning rigtig anskuelig for vort Folk, planer jeg et *Kulturselskab for de gode Forbindelser mellem Jugoslavien og det stortyske Rige.* Talrige fremragende jugoslaviske Personligheder fra den politiske og den økonomiske Kreds skal virke indenfor dette Omraade. Program: Ved Siden af Schiller, Goethe og de andre Klassikere skal ogsaa den moderne tyske Litteratur gores tilgængelig for vort Folk. Med Ord og Billeder skal det faa et levende Indblik i den nye Aand i Tyskland.«

Til Slut sagde Ministerpræsident Cvetković i dette aabenhjertige og elskværdige Interview et væsentligt Ord: »Det virkelige Venskab mellem to Nationer kan kun være fundamenteret paa en oprigtig gensidig Forstaaelse, paa en Viden om gensidig Mentalitet, paa Respekt for hverandres Præstationer. At naa dette Maal for et vedvarende harmonisk Samarbejde mellem begge Nationer, maa ikke alene Diplomaterne sorge for! Tysklands og Jugoslaviens Interessekreds er saa omfangsrig, at den stræber efter et vedvarende sikkert Fundament. Vort Venskab med Tyskland er naturgivet og en Livsfornodenhed for begge Nationer. Jugoslavien onsker, at det maa være varigt, for det har ikke den mindste Konjunkturkarakter!«

Edith Zübert

1. Ministerpræsidenten kort Tid før Starten til sine stadige Kabinets-Samtaler i Zagreb i Bled • 2. Dragiša Cvetković ved sit Arbejdsbord i Ministeriet

nr. 10/V.) På vår fråga, svarade han på sitt lugna bestämda sätt: »'Jugoras' kommer ännu att spela en stor roll när det gäller planerade reformer efter tyskt mönster! Minister Pantić studerade i mitt uppdrag för någon tid sedan ingående Hitlerjugends och arbetstjänstens organisationer i Tyskland. Vi ämna nämligen skapa liknande organisationer i vårt land.»

Vid samtalet får man ett klart för sig: Dragiša Cvetković är en stor tyskvän! Han talar hjärtligt och full av beundran om det nya Tysklands prestationer. För att fördjupa det klart skisserade vänskapsförhållandet mellan Jugoslavien och Tyskland har han en ny idé, som säkert kommer att bära frukt i praktiken:

»För att fördjupa och ständigt vidmakthålla dessa vänskapsband är det nödvändigt, att vi arbeta med ännu mera system!

Vårt folk känner ännu inte tillräckligt till det nya Tyskland, detta Tyskland med dess väldiga reformer, dess intensiva arbetsprestationer, dess disciplin och enastående resultat på alla områden. Det nya Tysklands reformer för medelklassen och arbetarekåren äro ett fast fundament för dess styrka och dess storlek. För att även befolkningen i vår landsbygd skall få del av vårt grannland Tysklands storartade återuppbyggnad, planerar jag ett kultursällskap för de goda relationerna mellan Jugoslavien och det Stortyska riket. Talrika framstående män i Jugoslavien, personligheter i det politiska och ekonomiska livet, skola medverka i denna stort anlagda tysk-jugoslaviska förening. Programmet omfattar vid sidan om Schiller, Goethe och andra klassiker även modern tysk litteratur och konst. Dessutom skall befolkningen i ord och bild få ett levande intryck av den nya andan i Tyskland.»

Ministerpresidenten avslutade intervjun, som hela tiden fördes i en öppenhjärtig och älskvärd ton, med några betydelsefulla ord: »Den sanna vänskapen mellan två nationer kan endast baseras på verklig förståelse för varandra, på kännedomen om den andres mentalitet och aktningen för den andres prestationer. Att nå detta mål av ett ständigt, harmoniskt samarbete får ej endast vara diplomaternas uppgift! Tysklands och Jugoslaviens intressesfärer äro så vittfamnande, att de kräva ett varaktigt säkert fundament. Vår vänskap med Tyskland är av naturen given och nödvändig för de båda nationernas existens. Jugoslavien önskar, att den måtte vara varaktig, ty den har *ej på något vis* karaktären av en konjunkturföreteelse!»

Edith Zübert

1. Ministerpresidenten i Bled kort före starten till de ständiga kabinettkonferenserna, som hållas i Zagreb • 2. Dragiša Cvetković vid sitt arbetsbord i ministerpresidiet

Slabo njemačko znanje nagnalo
mnoge da dođu jugoslavensko-njemačkom radnom
sastanku, na kojem bi mogli neposredno
razgovarati, na kojem bi mogli
pas: 7/IX-940

Zagreb und seine Sozialinstitutionen

Zagreb, im November 1940

Am 26. August war es gerade ein Jahr her, daß in Jugoslawien das große Ereignis der Verständigung zwischen den Serben und Kroaten stattfand. Die Kroaten bekamen ihre gewünschte Selbstverwaltung. Ihr Banat Kroatien mit ungefähr 4½ Millionen Einwohnern fing an, ein selbständiges kulturelles, wirtschaftliches und soziales Leben zu führen. Das schöne und „weiße" Zagreb wurde zur Hauptstadt des neuen Föderalstaates. Zagreb war schon lange bekannt als eine Stadt mit hochentwickeltem Kulturleben. Jetzt aber strömten alle neuen und jungen Kräfte hier zusammen, um einen soliden, gesunden und jungen Staat aufzubauen.

Besonders hervorzuheben sind die neuen *sozialen* Strömungen. Sie alle bekamen durch die gemeinsame Weltanschauung eine gerade Richtlinie. Alle halfen, um ein neues Leben zu formen. Die Sozialinstitutionen, besonders die Arbeiterkammer, erwiesen sich als Pionier der neuen Zeit. Die Arbeiterkammer ist heute die Trägerin des sozialen Gedankens. Mit ihrem Sozialwissenschaftlichen Institut ist sie der Wegweiser für sozialpolitische Aktionen, der Regulator zwischen den Wirtschaftsvertretungen und der Arbeiterorganisation, sowie die Trägerin des kulturellen Gedankens unter den Arbeitern und Angestellten.

Neben ihr bestehen noch die Arbeiterbörse, das Institut für die Bauernselbsthilfe (Gospodarska sloga) mit einer wissenschaftlichen Abteilung zur Erforschung der agrarwirtschaftlichen Probleme. Das Institut für Volksgesundheit und Hygiene ist dabei, die Gesundheitsverhältnisse in Kroatien zu verbessern. Das Institut für die Bauernkultur (Seljačka sloga) ist heute die Trägerin der Erhaltung völkischer Bräuche und eigenständiger Kultur.

Die treibenden Kräfte der Arbeiterkammer sind der kroatische Arbeiterverband und der kroatische Angestelltenverband. Die Arbeiterkammer selbst nimmt immer mehr an der Planwirtschaft und der Wirtschaftsführung teil.

ZAGREB OG DENS SOCIALE INSTITUTIONER

Zagreb, i November 1940

Den 26. August var det lige et Aar siden, at den store Begivenhed, Forstaaelsen mellem Serberne og Kroaterne, fandt Sted i Jugoslavien. Kroaterne fik deres foronskede Selvstyre. Deres Banat Kroatien med omkring 4½ Millioner Indbyggere begyndte at fore et selvstændigt kulturelt, økonomisk og socialt Liv. Det skonne og «hvide» Zagreb blev den nye Forbundsstats Hovedstad. Zagreb havde allerede længe været kendt som en By med højt udviklet Kulturliv. Men nu strømmede alle nye og unge Kræfter sammen her for at opbygge en solid, sund og ung Stat.

De nye *sociale* Stromninger maa særlig fremhæves. De fik igennem den fælles Verdensanskuelse alle en lige Retningslinje. Alle hjalp til for at forme et nyt Liv. De sociale Institutioner, særlig Arbejdskamret, viste sig at være Pionerer for den nye Tid. Arbejdskamret er i Dag den sociale Tankes Bærer. Med sit socialvidenskabelige Institut er den Vejviseren for socialpolitiske Aktioner, Mægleren mellem Erhvervslivets Repræsentationer og Arbejderorganisationen, samt Bæreren af den kulturelle Tanke blandt Arbejderne og Funktionærerne.

Ved Siden af dette Institut bestaar endnu Arbejderborsen, Institutet for Bondernes Selvhjælp (Gospodarska sloga) med en videnskabelig Afdeling for Undersogelse af landbrugsokonomiske Problemer, fremdeles Institutet for Folkesundhed og Hygiejne, der arbejder paa at forbedre Sundhedsforholdene i Kroatien. Institutet for Bondekultur (Seljacka sloga) har Opretholdelsen af nationale Skikke og egenartet Kultur til Opgave.

ZAGREB OCH DESS SOCIALA INSTITUTIONER

Zagreb, i november 1940

Den 26 augusti var det just ett år sedan det betydelsefulla samförståndet kom till stånd mellan serber och kroater i Jugoslavien. Kroaterna fingo den begärda självförvaltningen. Deras banat Kroatien med ungefär 4½ miljoner invånare började att leva ett självständigt kulturellt, ekonomiskt och socialt liv. Det vackra »vita» Zagreb blev huvudstad för den nya förbundsstaten. Zagreb hade redan länge varit känd som en stad med högt utvecklat kulturliv. Nu strömmade alla nya och unga krafter samman här för att bygga upp en solid, sund och ung stat. Särskilt anmärkningsvärda äro de nya sociala strömningarna. Genom den gemensamma världsåskådningen fingo de alla en och samma riktlinje. Alla hjälpte till att gestalta ett nytt liv. De sociala institutionerna, i synnerhet arbetarekammaren visade sig vara banbrytare för en ny tid. Arbetarekammaren är idag den sociala tankens huvudsäte. Med dess socialvetenskapliga institut är den en vägvisare för de socialpolitiska aktionerna, en förmedlare mellan näringslivets ombud och arbetareorganisationerna samt förkämpe för de kulturella idéerna bland arbetare och anställda.

Vid sidan om arbetarekammaren finnes en arbetarebörs, institutet för böndernas självhjälp (gospodarska sloga) med en vetenskaplig avdelning, som skall utforska de agrarvetenskapliga problemen. Institutet för folkhälsa och hygien håller just på att förbättra hälsotillståndet i Kroatien. Institutet för bondkultur (seljacka sloga) tar idag vård om gamla folkseder och inhemsk kultur.

De drivande krafterna inom arbetarekammaren är det kroatiska arbetareförbundet och de kroatiska anställdas förbund. Arbetarekammaren själv deltar allt livligare i planekonomin och den finansiella ledningen.

Zagreb, die Hauptstadt des neuen Banats Kroatien, zeigt gerne seine schönen Bauten

Zagreb, det nye Banat Kroatiens Hovedstad, har skonne Bygninger • Zagreb, det nya banatet Kroatiens huvudstad, visar gärna sina vackra byggnader

1. *Die Arbeiterbörse (links) mit dem kroatischen Institut der Bauernselbsthilfe* • **2.** *Das allgemeine Ausstellungsgelände* • **3.** *Die Arbeiterkammer* • **4.** *Das Haus der kroatischen gewerblichen Jugend* • **5.** *Hochschulbibliothek mit Hochschulgebäuden* • **6.** *Der Hauptplatz bei Nacht* • **7.** *Die Volksoper bei Nacht* • **8.** *Das neue Institut für Volksgesundheit* • **9.** *Gesamtansicht* • **10.** *Der Hauptplatz bei Tag* • **11.** *Der neue Pavillon für Kunstausstellungen* • **12.** *Die Volksoper bei Tag*

WIR SEHEN EIN

Leventelager am Plattensee

UNGARISCHE FREUNDE SENDEN FOTO

1. *Die Jugend des Balatoner Erholungsheims ist vor der Landesfahne angetreten* • **2.** *Radfahren auf der Mole* • **3.** *Rudern auf dem Plattensee* • **4.** *Verteilung der Medaillen für die Sieger eines Wettbewerbes* • **5.** *Der Scheiterhaufen zum abendlichen Lagerfeuer wird gebaut* • **6.** *Der Kommandant fotografiert das Feldlager*

Vi ser en Leventelejr ved Plattensøen. Ungarske Venner har sendt Fotos

1. *Ungdommen i Balaton-Rekreationshjemmet er traadt an foran Landsfanen* • **2.** *Cykling paa Molen* • **3.** *Retur paa Plattensøen* • **4.** *Uddeling af Medaljer til Sejrherrerne i en Konkurrence* • **5.** *Brændestablen til Aftenens Lejrbaal bygges op* • **6.** *Kommandanten fotograferer Feltlejren*

Leventeläger vid Plattensee. Ungerska vänner sände oss fotografier

1. *Ungdomarna i Balaton-Rekreationshemmet har ställt upp framför landets flagga* • **2.** *Cykeltur ut till pirens spets* • **3.** *En tur på Plattensjön* • **4.** *Utdelning av medaljer till segrarna i en tävlan* • **5.** *Vedstapeln till kvällens lägerbål byggs upp* • **6.** *Kommendanten fotograferar fältlägret*

MIT SPANIENS AUSSENMINISTER *Suñer* UNTERWEGS

Undervejs med Spaniens Udenrigsminister Serrano Suñer • På resa med Spaniens utrikesminister Serrano Suñer

„Educación y Descanso"

„ERZIEHUNG UND ERHOLUNG" IN SPANIEN

Der Leiter der Organisation „Educación y Descanso" (Erziehung und Erholung), José Sainz Nothnagel, hat dem Internationalen Zentralbüro einige Unterlagen und Fotos über seine Organisation zur Verfügung gestellt.

In seinem Schreiben heißt es: „Am 1. Januar d. J. nahm diese Organisation ihre Arbeit auf, und zwar ohne jegliche Statuten. Erst wurde mir ein Büro mit zwei Stenotypistinnen zur Verfügung gestellt; damit fing ich den Aufbau dieses Werkes in fünfzig spanischen Provinzen an. Nach sechs Monaten waren es Vertretungen in allen Provinzen, die von der Nationalen Landesgruppenleitung mit den entsprechenden Delegationen in den Provinzen geleitet wurden. Die Abteilungen sind: Kultur, Kunst, Reisen, Ausflüge, Schönheit der Arbeit und Sport.

Wie ich jetzt mitteilen kann, haben nach Ablauf der ersten fünf Monate über 400000 Teilnehmer in ganz Spanien von den Einrichtungen unserer Organisation Gebrauch gemacht."

1. Junge spanische Segelflugpiloten • 2. Der spanischen Jugendorganisation wird ein Geschenk des Führers, eine Fahne, in Madrid überreicht • 3. u. 4. „Educación y Descanso" organisiert Sonntagsausflüge in die Sierra del Guadarrama • 5. Generalissimus Franco bei einem Empfang am 4. Jahrestag der Nationalen Erhebung in Spanien. Zu seiner Linken seine Gattin, der deutsche Botschafter von Stohrer und der Held des Alcazar, General Moscárdo

»Educación y Descanso«
»Opdragelse og Rekreation« i Spanien

Lederen af Organisationen »Educación y Descanso« (Opdragelse og Rekreation), José Sainz Nothnagel, har stillet nogle Kommentarer og Fotos vedrørende Organisationen til Raadighed for det Internationale Centralbureau.

I hans Skrivelse staar der: »Den 1. Januar d. A. paabegyndte denne Organisation sit Arbejde, vel at mærke uden nogensomhelst Vedtægter. Til at begynde med fik jeg et Kontor med to Stenografdamer til min Disposition, og hermed tog jeg fat paa Opbygningen af dette Værk i halvtreds spanske Provinser. Efter seks Maaneders Forlob fandtes der Afdelinger i alle Provinser, der ledes af den Nationale Landsgruppeledelse med tilsvarende Delegationer i Provinsen. Der findes Afdelinger for: Kultur, Kunst, Rejser, Udflugter, Arbejdets Skonhed og Sport.

Jeg er nu i Stand til at meddele, at over 400.000 Deltagere over hele Spanien i Lobet af de forste fem Maaneder har gjort Brug af vor Organisations Institutioner.«

1. Unge spanske kvindelige Sejlflyvere • 2. Den spanske Ungdomsorganisation faar i Madrid overrakt en Fane som Gave af der Führer • 3. og 4. »Educación y Descanso« organiserer Sondagsture til Sierra del Guadarrama • 5. Generalissimus Franco paa en Modtagelse den 4. Aarsdag for Spaniens nationale Opstand. Til venstre for ham hans Hustru, den tyske Gesandt von Stohrer og Helten fra Alcazar, General Moscárdo

»Educación y Descanso»
»Uppfostran och rekreation» i Spanien

Ledaren för den spanska organisationen »Educación y Descanso» (Uppfostran och rekreation) José Sainz Nothnagel har gett internationella centralbyrån några upplysningar och skickat några fotografier från sin organisation.

I hans skrivelse heter det bl. a.: »Den 1 januari 1940 började denna organisation sitt arbete, och detta utan några som helst stadgar. Först fick jag ett kontor och två kvinnliga stenografer, därmed började jag att bygga upp detta verk i Spaniens 50 provinser. Efter sex månader hade jag filialer i alla distrikt, vilka leddes av den nationella landsgruppledningen med motsvarande ombudsmän. Organisationen omfattar följande avdelningar: Kultur, konst, resor, utflykter, skönhet i arbetet och sport.

Som jag numera kan meddela, ha under de första fem månaderna över 400,000 deltagare i hela Spanien begagnat vår organisations olika inrättningar.»

1. Unga spanska segelflygare • 2. Den spanska ungdomsorganisation får i Madrid en fana som gåva av Adolf Hitler • 3. och 4. »Educación y Descanso» ordnar om söndagsutflykter till Sierra del Guadarrama • 5. Generalissimus Franco vid en mottagning på den 4:de årsdagen av den nationella resningen i Spanien. T. v. om honom hans maka, tyske ministern i Spanien von Stohrer

Farinacci

überall gern gesehen

Berlin, im November 1940

Die Zeitschrift „Freude und Arbeit" hat bereits vor einigen Wochen in einem ausführlichen Artikel zu der Persönlichkeit und zum Wirken des alten faschistischen Kämpfers *Farinacci* Stellung genommen. Der aus berufener Feder stammende Artikel fand nicht nur in Italien und Deutschland freudiges Echo, sondern wurde überall in der Welt, wo man den Kampf und die Arbeit und damit das verdienstvolle Leben Farinaccis kennt, lebhaft begrüßt.

Die nebenstehende Fotomontage, die wir heute nach dem Besuche Farinaccis in Berlin veröffentlichen, ist eine kleine Auslese jener Begegnungen, die der hohe italienische Gast, der Kamerad und Freund des Duce, *in Berlin mit dem Führer und dessen engsten Mitarbeitern hatte.*

FARINACCI
VELSET
OVERALT

Berlin, i November 1940

Tidsskriftet »Glæde og Arbejde« har allerede for nogle Uger siden i en udforlig Artikel taget Stilling til den gamle fascistiske Kæmper *Farinaccis* Personlighed og Gerning. Den fra en kompetent Pen stammende Artikel fandt Genlyd ikke blot i Italien og Tyskland, men blev overalt i Verden, hvor man kender Farinaccis Kamp og Arbejde og dermed hans fortjenstfulde Liv, hilst med Glæde.

Hosstaaende Fotomontage, som vi i Dag efter Farinaccis Besøg i Berlin er i Stand til at bringe, er et lille Udvalg af de Sammentræf, som den høje italienske Gæst, Ducens Kammerat og Ven, havde *i Berlin med Føreren og hans nærmeste Medarbejdere.*

FARINACCI,
ÖVERALLT EN
VÄLKOMMEN GÄST

Berlin, i november 1940

Tidskriften »Glädje och arbete» har redan för några veckor sedan i en utförlig artikel skildrat den gamle fascistiske kämpen *Farinacci*, hans personlighet och verk. Denna artikel av en skicklig penna fann ej blott bifall i Italien och Tyskland utan uppskattades livligt överallt i världen, där man känner till kampen och arbetet och därmed Farinaccis förtjänstfulla liv.

Vidstående fotomontage, som vi publicera idag efter Farinaccis besök i Berlin, är ett litet urval från de möten, som ägde rum mellan den höge italienske gästen, Il duces kamrat och vän, *samt Ledaren och hans intimaste medarbetare.*

LOCATELLI Concerto grosso Nr. 10
(Bearbeitung für Streicher und Cembalo von Gino Marinuzzi)

BRAHMS Zweite Sinfonie

BEETHOVEN Leonorenouvertüre Nr. 3

RESPIGHI „Die Römischen Brunnen"

ROSSINI Ouvertüre zur Oper „Wilhelm Tell"

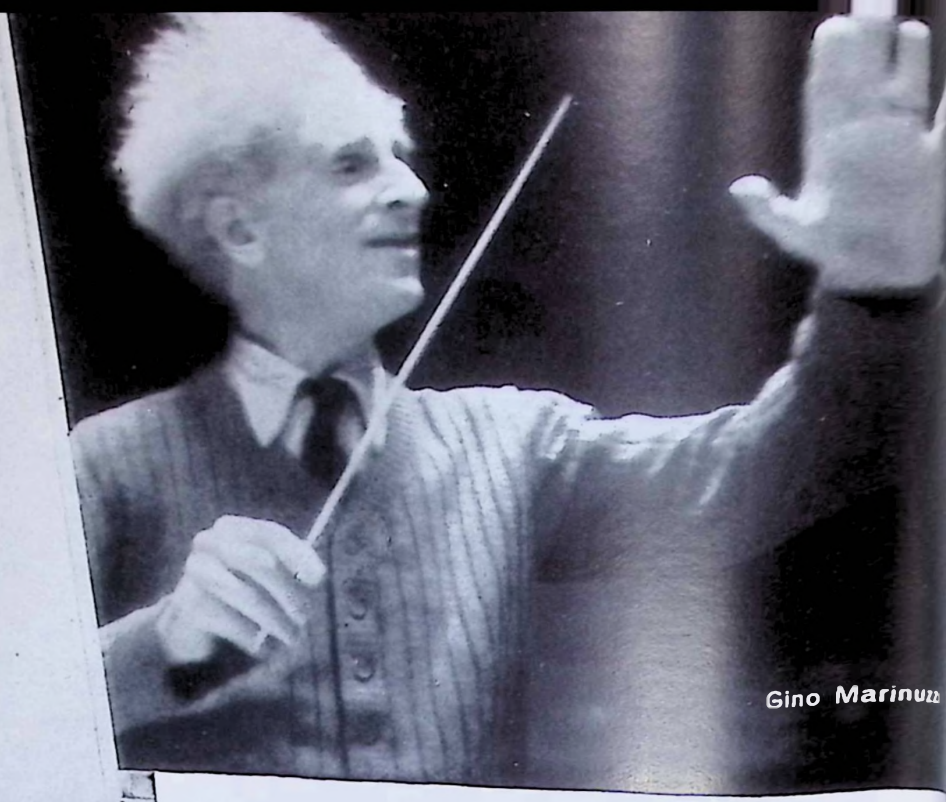

Gino Marinuzzi

Mario Rossi

Das Orchester der FLORENTINER Musikmai-Festspiele in Berlin

Gino Marinuzzi und Mario Rossi konzertieren in der Philharmonie

Berlin, im November 1940

Die diesjährige philharmonische Spielzeit begann gleich mit einem musikalisch-politischen Ereignis. Unter der Schirmherrschaft des italienischen Botschafters in Berlin, Dino Alfieri, ließ sich das berühmte Orchester des Florentiner Musikmai unter zwei bedeutenden italienischen Dirigenten hören.

Was versteht man nun eigentlich unter dem Florentiner Musikmai? In Italien, besonders in Rom, waren lange Zeit Oper und Konzertsaal streng voneinander getrennt. So ging man vor etwa zwölf Jahren daran, einen gemeinsamen Klangkörper zu schaffen, dem man Florenz, die uralte Kulturstätte, als Heimat gab. Seitdem finden alljährlich im Mai in der Arnostadt glänzende Festspiele statt, bei denen beste Musik aus aller Herren Länder gemacht wird. Daß dabei klassische und neue italienische und besonders deutsche Musik mit einheimischen und deutschen Kräften zur Aufführung gelangt, versteht sich von selbst. Nun machte uns das glänzende Florentiner Orchester seinen Gegenbesuch. Maestro Gino *Marinuzzi*, der bekannte Orchesterleiter der Mailänder Scala, leitete sein Konzert mit vorklassischer italienischer Musik ein. Ein Concerto grosso von Locatelli, dem Zeitgenossen von Bach und Händel, begleitete Maestro Marinuzzi selbst auf dem Klavier. Die Huldigung an das befreundete Deutschland brachte Marinuzzi mit der zweiten Symphonie (D-dur) von Johannes Brahms. Hier zeigte sich der Dirigent als alterfahrener, routinierter Gestalter. Mit hoher Kultur und präzisem Können gab er sich der Klangfülle deutscher Musik hin. Nach Beethovens 3. Leonoren-Ouvertüre brachte Marinuzzi die „Römischen Brunnen" von Ottorino Respighi, jenes großen, letzten Impressionisten. Hier konnte das italienische Orchester alle Klangreize seiner südlichen Eigenart zeigen. So unvergleichlich hört man in Deutschland selten italienische Musik.

Mario *Rossi* ist der eigentliche Dirigent des Musikmai-Orchesters. Im Vergleich zur gereiften Überlegenheit und sachlichen Abgeklärtheit Marinuzzis ist Mario Rossi ein leidenschaftlich temperamentvoller Stürmer. Aber auch ihm ist die deutsche Musik, wie Weber und Beethoven bewiesen, vertraut. Mit dem Orgelkonzert Vivaldis und der 1. Symphonie Malipieros brachte er nicht nur selten gehörte Werke italienischer Meister der Vergangenheit und Gegenwart nach Deutschland, sondern bewies sich auch als sicherer Beherrscher der verschiedensten Stilarten.

Herbert Gigler

Florentiner Musikmalfestspillenes Orkester i Berlin

Gino Marinuzzi og Mario Rossi gav Koncert i Philharmonie

Berlin, i November 1940

Dette Aars filharmoniske Sæson blev indledet af en musikpolitisk Begivenhed. Under den italienske Ambassador i Berlin, Dino Alfieris, Protektion gav det beromte Florentiner Musikmais Orkester under Ledelse af to betydelige italienske Dirigenter en Koncert.

Hvad forstaar man egentlig ved Florentiner Musikmai? Opera og Koncertsal har i Italien, særlig i Rom, i lang Tid været strengt adskilt fra hinanden. For omkring tolv Aar siden gik man imidlertid over til at skabe et fælles Musikorgan hjemmehorende i den gamle Kulturstad Florents. Siden da er der hvert Aar i Maj blevet opfort glimrende Festspil i Arnostaden, under hvilke der gives den bedste Musik fra alle Lande. Det forstaar sig af sig selv, at klassisk og moderne italiensk og særlig tysk Musik opfores af hjemlige og af tyske Kræfter, og nu har det glimrende Florentiner Orkester gjort os et Genbesog. Maestro Gino *Marinuzzi*, den bekendte Orkesterdirigent fra Milanos Skala, indledede sin Koncert med forklassisk italiensk Musik. Han ledsagede selv en Concerto grosso af Locatelli, en Samtidig af Bach og Händel, paa Klaveret. Det venskabsforbundne Tyskland hyldede Marinuzzi med anden Symfoni (D-Dur) af Johannes Brahms. Her præsenterede Dirigenten sig som en fuldt erfaren, rutineret Orkesterleder. Han hengav sig med høj Kultur og evnerig Præcision til Klangfylden den tyske Musik. Efter Beethovens 3. Leonoreouverture gav Marinuzzi »Römische Brunnen« af Ottorino Respighi, hin sidste store Impressionist. Her havde det italienske Orkester Lejlighed til at udfolde hele sin sydlige lokkende Klangfylde. Saa ufor-lignelig skont horer vi i Tyskland sjældent italiensk Musik.

Mario *Rossi* er Musikmaiorkestrets egentlige Dirigent.

I Sammenligning med Marinuzzis modne Overlegenhed og afklarede Saglighed er Mario Rossi en lidenskabelig temperamentsfuld Fremadstormer; men ogsaa han er fortrolig med den tyske Musik, hvad hans Foredrag af Weber og Beethoven beviste. Med Vivaldis Orgelkoncert og Malipieros 1. Symfoni bragte han ikke blot sjældent horte Værker af Fortidens og Nutidens italienske Mestre til Tyskland, men viste ogsaa sit sikre Herredomme over forskellige Stilarter.

Herbert Gigler

Florentinska majfestspelorkestern i Berlin

Gino Marinuzzi och Mario Rossi ge konserter i Filharmonin

Berlin, i november 1940

Årets filharmoniska säsong började genast med ett musikaliskt-politiskt evenemang. Med italienske ministern i Berlin Dino Alfieri som skyddsherre, gästspelade den florentinska musikmajorkestern under två kända italienska dirigenters ledning i den tyska huvudstaden. Vad menar man då egentligen med musikmaj i Florens? I Italien, i synnerhet i Rom, voro en lång tid opera och konsertsalar strängt skilda åt. För ca. tolv år sedan började man emellertid att skapa ett musikaliskt gemenskapsverk, som fick sitt hem i den urgamla kulturstaden Florens. Sedan dess äga årligen lysande festspel rum i Arnostaden under maj månad, varvid man får höra den bästa musiken från alla herrans länder. Det är helt naturligt, att härvid särskilt den klassiska och den nyare italienska samt i synnerhet den tyska musiken spelas, varvid de mest framstående inhemska och tyska musiker medverka. Nu har orkestern i Florens kommit hit på motvisit. Maestro Gino *Marinuzzi*, den kände orkesterdirigenten från Scala i Milano, inledde sin konsert med äldre klassisk italiensk musik. En Concerto grosso av Locatelli, en samtida till Bach och Händel, ackompanjerade han personligen på flygeln. En hyllning till det vänskapligt sinnade Tyskland bragte Marinuzzi med den II symfonin (D-dur) av Johannes Brahms. Här visade dirigenten hela sin erfarenhet och rutin. Med hög kultur och största precision lyckades han få fram den tyska musikens innerliga klangfullhet. Efter Beethovens 3:dje Leonoreouvertyr, spelade orkestern den »Romerska brunnen» av den siste bland impressionisterna, Ottorino Respighi. Här hade den italienska orkestern tillfälle att ge prov på den sydländska klangfärgen i alla dess brokiga nyanser. Så fulländat får man sällan höra italiensk musik i Tyskland. Mario *Rossi* är musikmajorkesterns egentlige dirigent. I jämförelse med Marinuzzis mogna överlägsenhet och sakliga resignation är Mario Rossi den lidelsefulla stormaren med ett rikt temperament. Men även han är förtrogen med tysk musik, vilket han bevisade med Webers och Beethovens verk. Med Vivaldis orgelkonsert och Malipieros I symfoni lät han ej blott det tyska auditoriet komma i kontakt med sällsynta verk av äldre och moderna italienska mästare utan bevisade samtidigt, att han med stor säkerhet behärskar de mest skilda stilarter.

Herbert Gigler

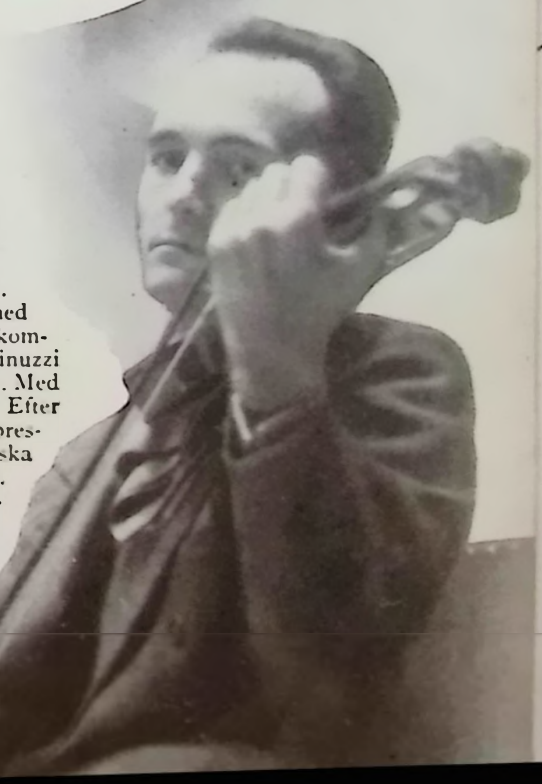

Aufruf zum Ostasiatischen Kongreß

« FREUDE UND ARBEIT »

Opraab til den Østasiatiske Kongres »Glæde og Arbejde«

Upprop til den ostasiatiska kongressen »Glädje och arbete»

Reichshauptamtsleiter Claus Selzner und Reichshauptamtsleiter und Kommandant der Ordensburg Crössinsee, Gohdes, nehmen als deutsche Delegierte am Ostasiatischen Kongreß „Freude und Arbeit" teil • Rigshovedafdelingsleder Claus Selzner og Rigshovedafdelingsleder og Kommandant for Ordensborgen Crössinsø, Gohdes, deltager som tyske Delegerede i den Østasiatiske Kongres »Freude und Arbeit« • Reichshauptamtsleiter Claus Selzner och Reichshauptamtsleiter Gohdes, kommendant för ordensborgen Crössinsee, deltaga som Tysklands ombudsmän i den ostasiatiska kongressen »Glädje och arbete»

Nach einer dreijährigen Dauer des Heiligen Krieges ist soeben die Neue Chinesische Regierung gegründet worden, und die große Aufbauarbeit an der Neuordnung Ostasiens nimmt einen stetigen sicheren Fortgang. In dieser historisch bedeutsamen Zeit sind wir uns als Volk von hundert Millionen der hohen Pflicht bewußt, die uns vom Schicksal übertragen wurde und fühlen die strenge Notwendigkeit einer festen Zusammenfassung der gesamten Kräfte des Volkes für eine siegreiche Beendigung des Krieges. Bei der Betrachtung der augenblicklichen Verhältnisse unseres Landes müssen wir jedoch feststellen, daß die Kräfte unseres Volkes, welche den Grundstein für das Leben des Staates bilden, leider nicht in vollem Maße entwickelt sind. Insbesondere leiden die Arbeitskräfte unserer Heimatindustrie darunter, und wenn ihre Pflege weiterhin vernachlässigt wird, so kann sich dies als ein schwerwiegendes Hindernis für die erfolgreiche Durchsetzung des Aufbaues eines Neuen Asien herausstellen. Eine entsprechende Maßnahme ist eine für das Wohl unseres Staates überaus wichtige Aufgabe. Unter den verschiedenen Möglichkeiten für die Pflege und Stärkung der Kräfte des Volkes ist unserer Auffassung nach die Tätigkeit der Bewegung „*Freude und Arbeit*" für die Erhöhung der Arbeitskräfte des Volkes während des Krieges die geeignetste und erfolgversprechendste Lösung.

Aus diesem Grunde wurde im Frühling 1938 die Nippon Kosei Kyokai gegründet mit Unterstützung der Kaiserlich Japanischen Reichsregierung und anderer Organisationen; einige Zeit darauf ist die Osaka Kosei Kyokai ins Leben gerufen worden. Es ist für uns alle eine unaussprechliche Ehre und Freude, nun, nachdem unsere Bewegung vielseitig und erfolgreich tätig gewesen, die glorreiche 2600jährige Wiederkehr der Reichsgründung zusammen mit dem ganzen Volke festlich begehen zu dürfen. Daher veranstalten wir gerade im Herbst 1940 in Osaka den *Ostasiatischen Kongreß „Freude und Arbeit"*; es werden hier unsere Freunde und Kameraden aus Japan, Mandschukuo, Neu-China und anderen Nachbarländern beisammensitzen, um entscheidende Fragen unserer Bewegung „Freude und Arbeit" gründlich zu studieren und damit zur Förderung dieser Bewegung beizutragen. Auf diese Weise wollen wir nicht nur jetzt während des Krieges unserem Volke dienen, sondern auch gleichzeitig das Wesen unserer Bewegung „Freude und Arbeit" der ganzen Welt bekannt machen. Wir bitten Sie alle um freundliche Unterstützung und um Zusammenarbeit im Sinne dieses Aufrufes.

Nippon Kosei Kyokai
(Japanische Gesellschaft für Volkswohlfahrt)
Tokyo, 2600 (1940)

Efterat den Hellige Krig har varet tre Aar, er for nylig den Nye kinesiske Regering blevet oprettet, og det store Opbygningsarbejde for Nyordningen i Østasien gaar stodt og sikkert fremad. I denne historisk betydningsfulde Tid er vi os som et Folk paa 100 Millioner den ophojede Pligt bevidst, som er blevet os overdraget af Skæbnen, og foler vi den strenge Nodvendighed af en stærk Sammenfatning af alle Folkets Kræfter til en sejrrig Tilendeforelse af Krigen. Ved Betragtningen af vort Lands ojeblikkelige Forhold maa vi dog fastslaa, at vort Folks Kræfter, der danner Grundvolden for Statens Liv, desværre ikke er fuldt udviklet. I Særdeleshed lider vor Hjemmeindustris Arbejdskræfter herunder, og hvis Plejen af dem fremdeles bliver forsomt, saa kan dette vise sig som en sværtvejende Hindring for den heldbringende Gennemforelse af Opbygningen af et Nyt Asien. En dertil svarende Forholdsregel er en for vor Stats Vel overordentlig vigtig Opgave. Blandt de forskellige Muligheder for Pleje og Styrkelse af Folkets Kræfter er efter vor Opfattelse Bevægelsen »*Glæde og Arbejde*«'s Virksomhed for Hojningen af Folkets Arbejdskræfter under Krigen den bedst egnede og lovende Losning.

Af denne Grund oprettedes i Foraaret 1938 Nippon Kosei Kyokai med Understottelse af den Kejserlige Japanske Rigsregering og andre Organisationer; nogen Tid senere blev Osaka Kosei Kyokai kaldet til Live. Det er for os alle en usigelig Ære og Glæde, nu, efterat vor Bevægelse har udfoldet en mangesidig og resultatrig Virksomhed, at turde hojtideligholde det glorrige 2600aarige Jubilæum for Rigets Grundlæggelse sammen med det hele Folk. Derfor foranstalter vi netop i Efteraaret 1940 i Osaka den *Østasiatiske Kongres »Glæde og Arbejde«*; her vil vore Venner og Kammerater fra Japan, Manchukuo, Ny-Kina og andre Nabolande forsamle sig for grundigt at studere vor Bevægelse »Glæde og Arbejde«'s afgorende Problemer og derved bidrage til denne Bevægelses Fremme. Paa denne Maade vil vi ikke blot nu under Krigen tjene vort Folk, men samtidig ogsaa gore vor Bevægelse »Glæde og Arbejde«'s Væsen bekendt for hele Verden. Vi beder Dem alle om Deres venlige Understottelse og om Samarbejde i dette Opraabs Aand.

Nippon Kosei Kyokai
(Japansk Selskab for Folkevelfærd)
Tokyo, 2600 (1940)

Sedan nu det »Heliga kriget» har varat i tre år, har nyligen den Nya kinesiska regeringen grundats och det stora uppbyggnadsarbetet, varigenom Ostasien skall nyordnas, går stadigt framåt. Under denna historiskt betydelsefulla tid äro vi som ett folk på 100 miljoner människor medvetna om den höga plikt, som ålagts oss, och känna den stränga nödvändigheten av att sammansvetsa folkets gemensamma krafter för att föra kriget till ett segerrikt slut. Om vi betrakta de nuvarande förhållandena, måste vi dock tyvärr konstatera, att vårt folks krafter, vilka utgöra grundstenen för hela statens liv, ej fullt tillvaratagits. I synnerhet lida de som arbeta i vår hemindustri under dessa förhållanden, och om vården om dem framdelse försummas, kan detta bli ett svårt hinder för ett framgångsrikt genomförande av det Nya Asiens uppbyggnadsprogram. En motsvarande åtgärd är därför en mycket viktig uppgift för hela vår stats väl. Bland de olika möjligheter som finnas att ta vård om och stärka folkets krafter är enligt vår uppfattning rörelsen »Glädje och arbetes» verksamhet den mest lämpliga och löftesrika lösningen för att höja folkets arbetsförmåga under krig.

På grund härav grundades våren 1938 i Japan organisationen »Nippon kosei kyokai» under medverkan av den kejserliga japanska riksregeringen och andra organisationer. Någon tid senare såg rörelsen »Osaka kosei kyokai» dagens ljus. Det är för oss en outsäglig glädje och ära att nu, sedan vår rörelse redan har utövat en mångsidig och framgångsrik verksamhet, med hela vårt folk få fira den ärorika 2600-årsdagen av vårt rikes grundande. Därför hålla vi just på hösten 1940 i Osaka den ostasiatiska kongressen »Glädje och arbete». Våra vänner och kamrater från Japan Manchukuo, Nya Kina och andra grannstater komma att samlas på denna kongress för att grundligt studera frågor rörande vår »Glädje och arbete»-rörelse samt bidraga till denna organisations främjande. På detta sätt vilja vi ej blott nu under kriget tjäna vårt folk utan samtidigt ge hela världen kännedom om vår rörelses väsen. Vi bedja Eder alla om Edert vänliga stöd och samarbete i detta upprops anda.

Nippon kosei kyokai
(Japanska sällskapet för folkets välfärd)
Tokio, 2600 (1940)

Das Gesicht der offiziellen Einladung

Den officielle Indbydelse ser saaledes ud • Den officiella inbjudan från Japan

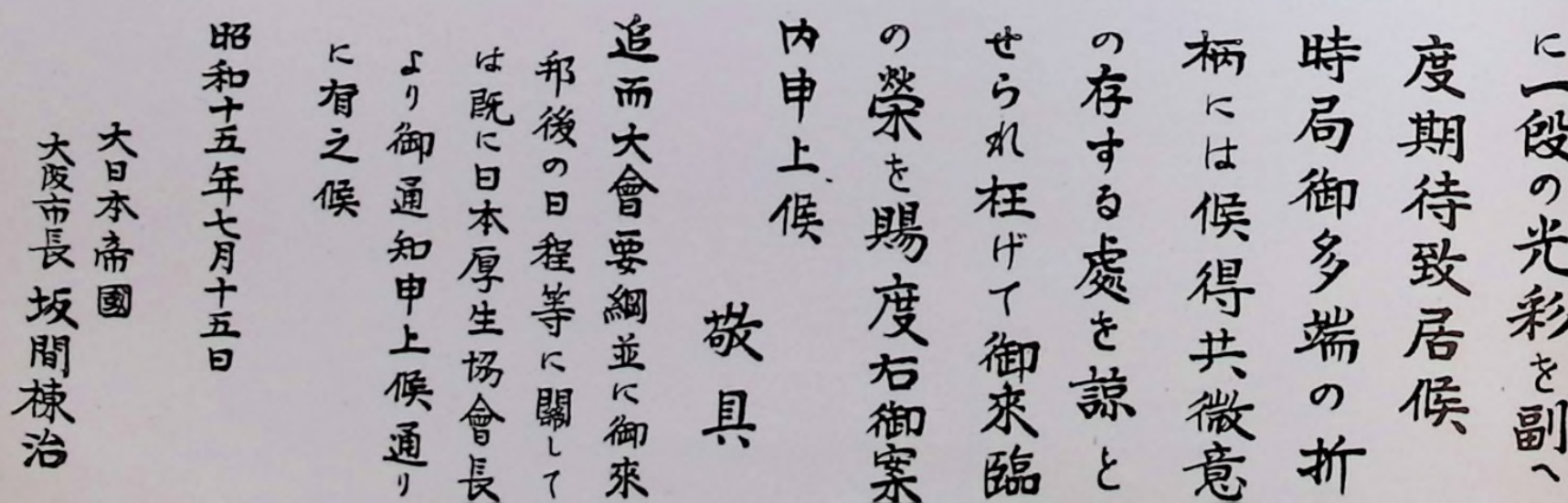

TAGUNGSPROGRAMM

zum Ostasiatischen Kongreß „Freude und Arbeit" im Herbst 1940 in Osaka. Veranstaltet von der Nippon Kosei Kyokai (Japanische Gesellschaft für Volkswohlfahrt)

Mødeprogram for den Østasiatiske Kongres »Freude und Arbeit« i Efteraaret 1940 i Osaka. Foranstaltet af Nippon Kosei Kyokai (Japansk Selskab for Folkevelfærd) • Programm för den ostasiatiska »Glädje och arbete»-kongressen på hösten 1940 i Osaka. Arrangered av Nippon kosei kyokai (Japanska sällskapet för folkets välfärd)

Mittwoch, 16. Oktober
Vormittag (9—11.30 Uhr) im Chuokokaido
I. Eröffnungsfeier
II. Generalsitzung
A. Überreichung der Vorlage des Wohlfahrtsministers
B. Errichtung von Sonderkomitees:
1. Der Staat und die Bewegung „Freude und Arbeit"; 2. Die Stadt und die Bewegung „Freude und Arbeit"; 3. Die Bauern und die Bewegung „Freude und Arbeit"; 4. Die Werkstätten (Handwerker) und die Bewegung „Freude und Arbeit"; 5. Die Familie und die Bewegung „Freude und Arbeit"
III. Hauptreferate über Fragen der Bewegung „Freude und Arbeit"
Nachmittag (2—5 Uhr)
I. Besuch des Heiligen Kashiwara-Schreins
II. Kundgebung der Bewegung „Freude und Arbeit" in der Versammlungshalle in der Parkanlage des Heiligen Kashiwara-Schreins oder im Stadion
Abends um 9.30 Uhr im Chuokokaido
I. Einladung des Oberbürgermeisters von Osaka zum Abendessen
II. Vorträge (Referate über die Bewegungen in Mandschukuo, Neuchina und den übrigen ostasiatischen Ländern durch ihre Vertreter)

Donnerstag, am 17. Oktober
Vormittag (9—12 Uhr) im Chuokokaido
Konferenz: Eröffnung der Sonderkomitees
Nachmittag (2—5 Uhr)
Marsch der Stadtbürger durch die Stadt
Abend (6.30—9.30 Uhr)
Abend der „Freude und Arbeit": Sport- und Musikdarbietungen

Freitag, 18. Oktober
Vormittag (9—12 Uhr) im Chuokokaido
Konferenz: Fortsetzung des vortägigen Programms
Nachmittag. Sportversammlung der „Freude und Arbeit" aus allen Stadtteilen Osakas
Abend (8.30—9.30 Uhr) im Chuokokaido
Abend der „Freude und Arbeit": Filmvorführungen (Heimatliche Darbietungen aus Japan und anderen Ländern Ostasiens)

Sonnabend, 19. Oktober
Vormittag (9—11 Uhr) im Chuokokaido
Generalversammlung:
1. Berichte der Sonderkomitees; 2. Berichte über die Vorlage des Wohlfahrtsministers; 3. Beschluß über den nächsten Konferenzort
Nachmittag (1.30—7 Uhr) in Koshien
A. Sportversammlung „Freude und Arbeit"
B. Schlußfeier
Abends (5—9.30 Uhr)
A. Offizielles Abendessen
B. Vortragsversammlung: Berichte des deutschen, italienischen und amerikanischen Vertreters über die einheimischen Bewegungen „Freude und Arbeit"

Sonntag, 20. Oktober
Besichtigungen: 1. Fabriken, Handelsgesellschaften und Läden in der Stadt; 2. Ausstellung der Bewegung „Freude und Arbeit"

Onsdag den 16. Oktober
Formiddag (Kl. 9—11,30) i Chuokokaido
I. Aabningshøjtidelighed
II. Generalforsamling
A. Forelæggelse af Velfærdsministerens Forslag
B. Indsættelse af Særudvalg:
1. Staten og Bevægelsen »Freude und Arbeit«; 2. Staden og Bevægelsen »Freude und Arbeit«; 3. Bønderne og Bevægelsen »Freude und Arbeit«; 4. Værkstederne (Haandværkere) og Bevægelsen »Freude und Arbeit«; 5. Familien og Bevægelsen »Freude und Arbeit«
III. Hovedforedrag om Bevægelsen »Freude und Arbeit«'s Problemer
Eftermiddag (Kl. 2—5)
I. Besøg ved det Hellige Kashiwaraskrin
II. Bevægelsen »Freude und Arbeit«'s Proklamation i Forsamlingshallen i det Hellige Kashiwaraskrins Parkanlæg eller i Stadion
Om Aftenen (Kl. 9,30) i Chuokokaido
I. Overborgmesteren i Osakas Invitation til Souper
II. Foredrag (om Bevægelserne i Manchukuo, Nykina og de ovrige ostasiatiske Lande holdt af deres Repræsentanter)

Torsdag den 17. Oktober
Formiddag (Kl. 9—12) i Chuokokaido
Konference: Særudvalgene paabegynder deres Arbejde
Om Eftermiddagen (Kl. 2—5)
Stadsborgernes March igennem Staden
Om Aftenen (Kl. 6,30—9,30)
»Freude und Arbeit«'s Aftenunderholdning: Sportsopvisninger og Musiknumre

Fredag den 18. Oktober
Formiddag (Kl. 9—12) i Chuokokaido
Konference: Fortsættelse af Gaardagens Program
Eftermiddag
Sportsmode for »Freude und Arbeit« fra alle Osakas Bydistrikter
Aften (Kl. 8,30—9,30) i Chuokokaido
Aftenunderholdning for »Freude und Arbeit«: Filmforevisning (Hjemligt Program fra Japan og andre af Østasiens Lande)

Lordag den 19. Oktober
Formiddag (Kl. 9—11) i Chuokokaido
Generalforsamling:
1. Særudvalgenes Beretninger; 2. Beretninger angaaende Velfærdsministerens Forslag; 3. Beslutning angaaende den næste Konferences Modested
Eftermiddag (Kl. 1,30—7) i Koshien
A. Sportsmode »Freude und Arbeit«
B. Afslutningshojtidelighed
Aften (Kl. 5—9,30)
A. Officiel Souper
B. Foredragsmode: Beretninger af den tyske, den italienske og den amerikanske Repræsentant om de hjemlige Bevægelser »Freude und Arbeit«

Søndag den 20. Oktober
Besigtigelser: 1. Fabriker, Handelsselskaber og Butikker i Staden; 2. Udstilling af Bevægelsen »Freude und Arbeit«

Onsdagen 16 oktober
f. m. (kl. 9—11.30) i Chuokokaido
I. Öppningshögtidligheten
II. Generalförsamling
A. Överlämning av välfärdsministerns förslag
B. Grundandet av specialkomitteer:
1. Staten och rörelsen »Glädje och arbete»; 2. Kommunen och rörelsen »Glädje och arbete»; 3. Bönderna och rörelsen »Glädje och arbete»; 4. Verkstäderna (hantverkarna) och rörelsen »Glädje och arbete»; 5. Familjen och rörelsen »Glädje och arbete»
III. Huvudreferat i frågor rörande »Glädje och arbete»-rörelsen
e. m. (kl. 14—17)
I. Besök av det heliga Kashiwara-skrinet
II. Demonstration av »Glädje och arbete»-rörelsen i församlingshallen ute i det heliga Kashiwara-skrinets park eller i Stadion
På kvällen kl. 21.30 i Chuokokaido
I. Inbjudan av överborgmästaren i Osaka till supé
II. Föredrag (redogörelser för rörelsen i Manchukuo, Nya Kina och de övriga ostasiatiska länderna genom nationernas ombudsmän)

Torsdagen 17 oktober
f. m. (kl. 9—12) i Chuokokaido
Konferens: öppningssammanträde för specialkommittéerna
e. m. (kl. 14—17)
Borgarnas marsch genom staden
På kvällen (kl. 18.30—21.30)
Soaré »Glädje och arbete»: sportuppvisningar och musik

Fredagen 18 oktober i Chuokokaido
f. m. (Kl. 9—12)
Konferens: fortsättning av föregående dags program
e. m.
Idrottsförsamling av »Glädje och arbete» från Osakas samtliga distrikt
På kvällen (Kl. 20.30—21.30) i Chuokokaido
Soaré »Glädje och arbete»: filmförevisning (hembygdsförevisningar från Japan och andra ostasiatiska länder)

Lördagen 19 oktober i Chuokokaido
f. m. (Kl. 9—11)
Generalförsamling:
1. Specialkommittéerna avlägga sina rapporter; 2. Ställningstaganden till välfärdsministerns förslag; 3. Beslut om nästa kongressort
e. m. (Kl. 13.30—19)
A. Idrottsförsamling »Glädje och arbete» i Koshien
B. Avslutningsfest
På kvällen (Kl. 17—21.30)
A. Officiell diné
B. Föredrag: redogörelser av de tyska, italienska och amerikanska ombudsmännen för deras resp. »Glädje och arbete»-organisationer

Söndagen 20 oktober
Besök av:
1. Fabriker, handelsfirmor och butiker i staden; 2. »Glädje och arbete»-utställningen

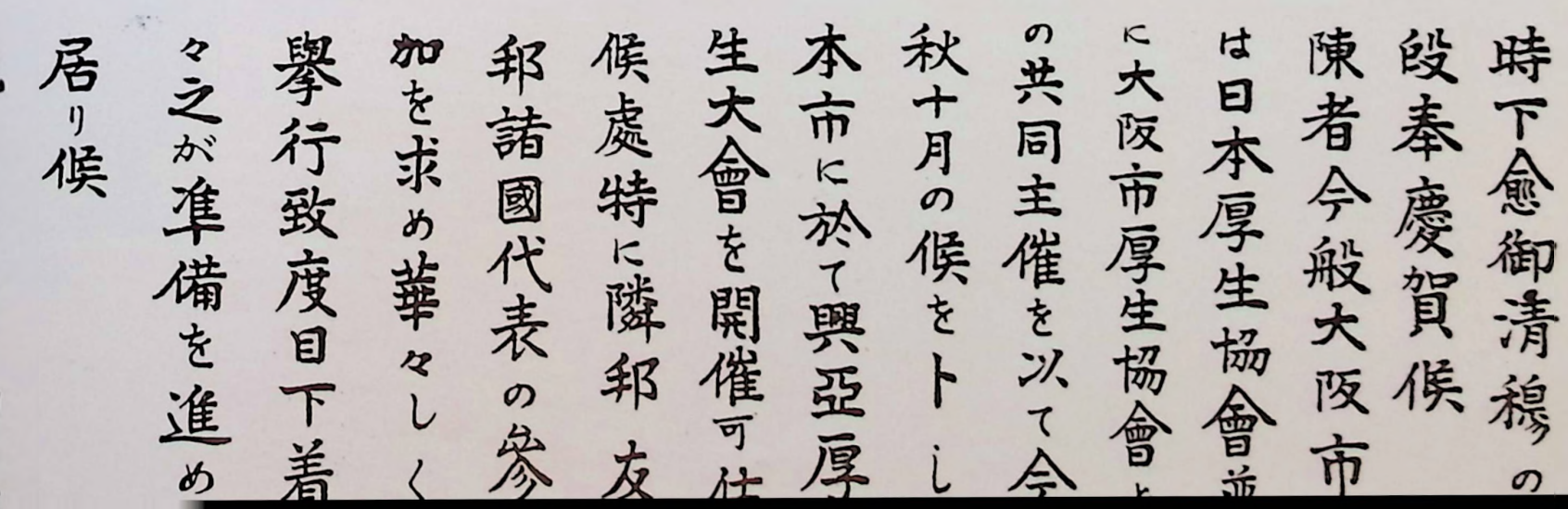
謹啓
時下愈御清穆の
段奉慶賀候
陳者今般大阪市
は日本厚生協會
に大阪市厚生協會
の共同主催を以て
秋十月の候を卜し
本市に於て興亞厚
生大會を開催可仕
候處特に隣邦友
邦諸國代表の參
加を求め華々しく
擧行致度目下着
々之が準備を進め
居り候
就ては貴下の御

Ausländer bei der Zeitschrift "FREUDE und ARBE

Grosse Begeisterung

„Kameradschaftlicher Gedankenaustausch", so lautete das Motto der Zusammenkunft von Kursusteilnehmern des Auslandswissenschaftlichen Instituts und der Hauptschriftleitung der Zeitschrift „Freude und Arbeit".

Wo immer Ausländer in Deutschland zusammenkommen, sind auch „Freude-und-Arbeit"-Leser darunter. Mancher von ihnen schöpfte aus dieser internationalen Zeitschrift sein erstes Wissen um das neue Deutschland, wie beispielsweise jener holländische Zahnarzt, ***der so begeistert von der Rede Dr. Leys im Auslandswissenschaftlichen Institut berichtet: „Was für ein Feuer! Welche Hingabe an die Idee! Man versteht plötzlich, warum der deutsche Arbeiter diesem Mann folgt."***

Was war also selbstverständlicher, als daß die Zeitschrift „Freude und Arbeit" die Gelegenheit wahrnahm und getreu ihrer Aufgabe, Brücke zwischen den Völkern zu sein, die ausländischen Besucher zu Gast lud! Und welche Räume wären wohl geeigneter für ein solches Treffen, als das NS.-Gemeinschaftshaus der Deutschen Arbeitsfront! Ein Haus, das in seiner anheimelnden Großzügigkeit helle Bewunderung bei den Gästen erweckte.

Angehörige von *12 Nationen* waren als Vertreter der Kursusteilnehmer erschienen. Da saß der *finnische* Hauptschriftleiter neben dem Offizier aus *Ecuador* und dem *bulgarischen* Studenten; der *holländische* Schulrat berichtete von dem Erwachen des neuen Geistes in seiner Heimat; die *ungarische* Pressereferentin lauschte eifrig auf das, was der Generalsekretär der *Italienisch*-Deutschen Kulturgesellschaft von seiner Vaterstadt *Mailand* erzählte. Am meisten ins Gespräch vertieft waren zwei Professoren, aus *Bern* der eine, der andere aus *Sofia*: sie hatten beide in Heidelberg studiert und frischten nun Studienerinnerungen auf. Sie alle, die Ärzte, Rechtsanwälte, Beamten und Soldaten, die Journalisten und Ingenieure und auch die Männer von „Freude und Arbeit" fanden sich als Menschen und Kameraden ...

Den Auftakt des Abends gab *Hauptschriftleiter Walter Kiehl* mit der Begrüßung der Gäste, unter denen auch der Generalsekretär des „Zentralamtes für Internationale Sozialgestaltung", *Paul Corbach*, weilte. In seiner Ansprache, die das Wort „Freude und Arbeit" zum Ausgangspunkt nahm, schilderte er, wie unter diesem Motto die ganze Vielgestaltigkeit des Lebens im neuen Deutschland und bei den befreundeten Nationen in der Zeitschrift eingefangen und mitgeteilt wird: — einer Zeitschrift, deren Hauptaufgabe darin besteht, Brücken zu bauen über die Grenzen weg und in lebendiger, allgemeinverständlicher Form auch diejenigen zu erfassen, die mit den sozialen Problemen unserer Zeit weniger vertraut sind. „Wir berichten aus Ihrer fernen Heimat ebenso gern", führte Hauptschriftleiter Kiehl aus, „wie aus unserem neuen Deutschland! Alle sozialen Bestrebungen finden unsere Aufmerksamkeit. Ganz besonders würden wir es begrüßen, wenn als Echo dieses Abends aus Ihrem Kreise recht viele Berichte über Ihre Länder bei uns eintreffen würden."

Als Vertreter der Auslandswissenschaftlichen Fakultät stellte dann Herr *Suthoff* in seiner Rede den Werdegang dieser jüngsten unter den Fakultäten dar. Nach ihm sprach Herr *Dr. Prinzing* — er ging besonders auf die vielseitige Tätigkeit des der Fakultät angeschlossenen Auslandswissenschaftlichen Institutes ein.

Schließlich ergriff im Namen der ausländischen Gäste das Wort der Reichstagsabgeordnete Oberst *Géza Horváth*-Ungarn; er dankte der Zeitschrift „Freude und Arbeit" für diese einzigartige Gelegenheit zu kameradschaftlichem Meinungsaustausch und gegenseitiger Fühlungnahme.

Als die Gäste zum Aufbruch rüsteten, wurden überall Stimmen der Anerkennung und Dankbarkeit laut. „Deutschland ist ein gastfreundliches Land — auch im Kriege", meinte ein Teilnehmer aus Holland; und

Reichsleiter Walter Kiehl sprach zu unseren Gästen über eine Dr. Ley-Rede

Udenlandske Gæster hos Tidsskriftet »Glæde og Arbejde« • Hovedredaktør Walter Kiehl talte til vore Gæster • Stor Begejstring over en Tale af Dr. Ley

»Kammeratlig Tankeudveksling« var Mottoet for Sammenkomsten mellem det Udlandsvidenskabelige Instituts Kursusdeltagere og »Glæde og Arbejde«'s Hovedredaktion.

Naarsomhelst Udlændige modes i Tyskland, er der ogsaa Læsere af »Glæde og Arbejde« iblandt dem. Mange af dem har ost deres første Viden om det nye Tyskland af dette internationale Tidsskrift, som f. Eks. hin hollandske Tandlæge, *der saa begejstret talte om Dr. Leys Tale i det Udlandsvidenskabelige Institut: »Hvilken Ild! Hvilken Hengivelse til Idéen! Man forstaar pludselig, hvorfor den tyske Arbejder følger denne Mand.«*

Hvad var altsaa mere selvfølgeligt, end at Tidsskriftet »Glæde og Arbejde« benyttede Lejligheden og tro imod sin Opgave, at slaa Bro imellem Folkene, indbød de udenlandske Gæster. Og hvilke Lokaler var vel bedre egnet til et saadant Møde end den Tyske Arbejdsfronts NS.-Fællesskabshus! Et Hus, der med sin hyggelige Storstilethed vakte stor Beundring hos Gæsterne.

Der var mødt Medlemmer af *12 Nationer* som Repræsentanter for Kursusdeltagerne. Der sad den *finske* Hovedredaktor ved Siden af Officeren fra *Equador* og den *bulgarske* Student; den *hollandske* Skoleraad talte om den nye Aands-Opvaagnen i hans Land; den *ungarske* kvindelige Journalist lyttede med Iver til det, som Generalsekretæren i det *Italiensk*-Tyske Kulturselskab fortalte om sin fædrene Stad *Milano*. Ivrigst samtalede to Professorer, den ene fra *Bern*, den anden fra *Sofia*: de havde begge studeret i Heidelberg og opfriskede nu deres Studieminder. Alle, Lægerne, Sagforerne, Embedsmændene og Soldaterne, Journalisterne og Ingeniorerne, samt Mændene fra »Glæde og Arbejde« underholdt sig som Mennesker og Kammerater . . .

Aftenen indlededes af *Hovedredaktor Walter Kiehl*, med en Velkomsthilsen til Gæsterne, iblandt hvilke der ligeledes befandt sig Generalsekretæren for »Zentralamt für internationale Sozialgestaltung«, *Paul Corbach*. I sin Tale, der tog sit Udgangspunkt i Ordet »Freude und Arbeit«, skildrede han, hvorledes Livets Mangfoldighed i det nye Tyskland og i de venskabsforbundne Nationer under dette Motto indfanges og beskrives i Tidsskriftet — et Tidsskrift, hvis Hovedopgave bestaar i at bygge Bro hen over Grænserne og i levende almindelig forstaaelig Form at interessere ogsaa dem, der er mindre fortrolige med vor Tids sociale Problemer. »Vi bringer lige saa gerne Beretninger fra Deres fjerne Hjem som fra vort nye Tyskland! Alle sociale Bestræbelser tildrager sig vor Opmærksomhed. Det vilde glæde os ganske særlig, dersom ret mange Beretninger om Deres Lande vilde indtræffe hos os som et Ekko af denne Aften.«

Som Repræsentant for det Udlandsvidenskabelige Fakultet skildrede derefter Hr. *Suthoff* i sin Tale dette sidst tilkomne Fakultets Tilblivelse. Efter ham talte Hr. *Dr. Prinzing* — han gik særlig ind paa den mangesidige Virksomhed i det med Fakultetet forbundne Udlandsvidenskabelige Institut.

Til Slut tog den ungarske Rigsdagsmand Oberst *Géza Horváth* Ordet i de udenlandske Gæsters Navn; han takkede Tidsskriftet »Glæde og Arbejde« for denne enestaaende Lejlighed til kammeratlig Meningsudveksling og gensidigt Bekendtskab.

Da Gæsterne brod op, hortes overalt Udtryk for Taknemmelighed og Anerkendelse. »Tyskland er et gæstfrit Land — ogsaa under Krigen«, ytrede en Deltager fra Holland; og en Ungarer tilføjede: » *Vi vender tilbage paa disse Uger i Riget*«.

Utlänningar hos Tidskriften »Glädje och arbete» • Chefredaktör Walter Kiehl talade till våra gäster • Ett tal av d:r Ley uppväcker stor begeistring

»Kamratligt tankeutbyte», så lydde mottot för sammankomsten mellan kursdeltagarna i utlandsvetenskapliga institutet och huvudredaktionen «Glädje och arbete».

Överallt där utlänningar samlas i Tyskland, finnas bland dem även »Glädje och arbete»läsare. Många bland dem hämtade sitt första vetande om det nya Tyskland ur denna internationella tidskrift, såsom t. ex. en holländsk tandläkare, *som så begeistrat berättade om d:r Leys tal i utlandsvetenskapliga institutet: »Vilken glöd! Vilken hängivenket åt idén! Man förstår plötsligt, varför den tyske arbetaren följer denne man.»*

Vad vore väl då mera naturligt, än att tidskriften »Glädje och arbete» tog tillfället i akt och trogen sin uppgift att slå en bro mellan folken inbjöd de utländska gästerna. Och vilka lokaliteter vore väl mera ägnade för en sådan sammankomst än Tyska arbetsfrontens nat.soc. samhällshus. Ett hus, som genom sin hemtrevliga atmosfär och generösa stil uppväckte gästernas stora beundran.

Medborgare i *12 olika nationer* hade kommit som representanter för kursens deltagare. Där satt den *finske* chefredaktören bredvid en officer från *Ecuador* och en *bulgarisk* student. En *kolländsk* skolinspektör berättade om den nya andans uppvaknande i hans hemland, en kvinnlig *ungersk* korrespondent lyssnade uppmärksamt till generalsekreteraren för *italiensk*-tyska kultursällskapet, när han talade om sin hemstad Milano. Och två professor, den ene från *Bern* den andre från *Sofia* voro helt fördjupade i ett samtal om gamla gemensamma ungdomsminnen. De hade båda studerat i Heidelberg. Alla dessa människor, läkare, jurister, tjänstemän och soldater, journalister, ingenjörer och medarbetare i tidskriften »Glädje och arbete» funno varandra här som människor och kamrater . . .

Aftonens upptakt gav chefredaktör *Walter Kiehl* genom att hälsa gästerna välkomna, bland vilka även befann sig generalsekreteraren för »Centralbyrån för internationell socialgestaltning». *Paul Corbach*, i sitt tal, som rörde sig kring ämnet »Gladje och arbete» och i vilket han skildrade, hur livet i det nya Tyskland och de vänligt sinnade nationerna i hela sin mångfald rullas upp i tidskriften under detta motto: Tidskriftens huvuduppgift består i att bygga en bro bort över gränserna och att genom en levande, allmänförståelig framställning även nå dem, som äro mindre förtrogna med vår tids sociala problem. »Vi puclicera bidrag om Ert avlägsna hemland lika gärna som om det nya Tyskland!» sade chefredaktör Kiehl bl. a. »Alla sociala strävanden skänka vi vår uppmärksamhet. Vi skulle hälsa det med särskilt stor tillfredsställelse, om såsom ett eko av denna afton ratt många bland Eder ville skicka oss artiklar om Ert hemland.»

Som representant för utlandsvetenskapliga fakulteten redogjorde herr *Suthoff* för utvecklingen inom denna den yngsta av alla fakulteter. Efter honom fick herr *d:r Prinzing* ordet — han gick i synnerhet närmare in på den mångsidiga verksamhet, som bedrives inom utlandsvetenskapliga institutet, som är anknutet till fakulteten.

Slutligen talade riksdagsmannen överste *Géza Horváth*-Ungern i de utländska gästernas namn och tackade tidskriften »Gladje och arbete» för detta enastående tillfälle till kamratligt meningsutbyte och ömsesidig kontakt.

När gästerna rustade till uppbrott, hörde man överallt ord av erkänsla och tacksamhet. »Tyskland är ett gästfritt land — även under kriget», menade en deltagare från Holland, och en ungrare tillfogade:

Dr. Felix Lützkendorf:

Was kann die Welt vom

Dr. Felix Lützkendorf: Hvad kan Verden vente af den tyske Filmautor?
Dr. Felix Lützkendorf: Vad kan världen vänta sig av en tysk filmdiktare?

Berlin, im November 1940

Dr. Felix Lützkendorf kann als ein im deutschen Filmschaffen besonders erfolgreicher Autor bezeichnet werden. In idealer Gemeinschaftsarbeit mit dem Filmregisseur Prof. Karl Ritter schrieb er die Drehbücher zu den Filmen „Verräter", „Patrioten", „Urlaub auf Ehrenwort", „Capriccio", „Die Hochzeitsreise", „Bal paré". In dem begonnenen Produktionsjahr 1940/41 wird er als Autor für drei Filme zeichnen: „... Über alles in der Welt", „Das Wunschkonzert" und „Narvik".

Über den Fragenkomplex „Braucht der Film den Dichter?" ist sehr viel gesprochen und geschrieben worden. Wenn ich nun hierzu ein offenes Wort sagen soll, so nehme ich Gedanken und Erwägungen, Erkenntnisse und Resultate nur für mich in Anspruch, weil sie sich ja aus dem begrenzten Bereich eigener Erfahrungen ergeben haben.

Es erscheint mir schon gefährlich, den Dichter und den Film überhaupt auf einen Nenner zu bringen, wie das in dem Begriff „Filmdichter" fraglos geschieht. Das heute so modern gewordene Wort vom „Filmdichter" zu gebrauchen, ist zumindest sehr verfrüht, wenn es nicht vielleicht sogar eine an sich unsachliche, unklare und darum unglückliche Begriffsbildung ist. Denn was ist Dichtung? Selbst wenn wir, — wozu wir bei dem Wort Dichtung sofort geneigt sind, — nicht gleich an Dichtungen eines Goethe, Dante oder Shakespeare denken, eins steht fest: *Dichtung* ist für die Ewigkeit. Der *Film* ist für die Saison. Eine *Dichtung* oder ein Theaterstück kann sogar in hundert Jahren erst als wertvoll erkannt werden. Was aber bleibt von einem *Film*, der vor zehn Jahren gedreht worden ist? Wenn es viel ist, so sind es Erinnerungen in den Köpfen weniger Filmbesessener an den Einzelfilm, Erinnerungen, die dann auch meistens mit der Leistung eines Regisseurs oder eines Schauspielers verbunden bleiben.

Schon durch seine Breitenwirkung fallen dem Film nach der erzieherischen Seite hin ganz andere Aufgaben zu als der Dichtung oder dem Theater. Millionen Menschen aus den verschiedensten Berufen sehen den Film. Er muß darum eine einfache, klare Form in Stil und Gedanken finden. Man muß ihn auf eine allgemeinverständliche Basis bringen, um bei der unerhört großen und vielfältigen Menge der Zuschauer eine gleichmäßige Resonanz zu erzielen. In diesem Sinne bietet z. B. ein Film wie „Narvik" eine herrliche Aufgabe. Die Weite der Landschaft, darin die Einsamkeit und Verlorenheit des Menschen, in der er, auf sich allein angewiesen, einem überlegenen Feind gegenübersteht — die Verbindung von Mensch und Natur, — Kampf um das Leben — dieses alles sind Themen, die in ihrer lapidaren Kraft und Größe jeden unter den Millionen von Zuschauern ansprechen. Hier kann sich der Film an die Dichtung heranschwingen, indem er die Zeit transparent macht, indem er ein einmaliges Erlebnis bewußt zu neuem und dauerndem Leben gestaltet.

Natürlich bedarf es bei solchen Stoffen der idealsten

Dr. Felix Lützkendorf mit Prof. Karl Ritter bei der Dreharbeit zu „Urlaub auf Ehrenwort" •
Dr. Felix Lützkendorf med Professor Karl Ritter ved Drejningen af Filmen »Orlov paa Æresord« •
Dr Felix Lützkendorf tillsammans med professor Karl Ritter vid inspelningen av »Permission på hedersord»

Berlin, i November 1940

Dr. Felix Lützkendorf har som Filmautor haft en særlig Succes. I ideal Fællesskabsarbejde med Filmregissør Prof. Karl Ritter skrev han Manuskriptet til følgende Film: »Forræder«, »Patrioter«, »Ferie paa Æresord« og »Bal paré«. I det begyndende Produktionsaar 1940/41 er han Autor for tre Film: »... Over alt i Verden«, »Ønskekoncerten« og »Narvik«.

Om Sporgsmaalet »Behover Filmen Digteren?« er der blevet talt og skrevet meget. Hvis jeg nu hertil skal sige noget, saa betjener jeg mig af Overvejelser, Erkendelser og Resultater, som jeg har af egne Erfaringers begrænsede Omraader ...

Det syntes mig at være farligt, ved Begrebet »Filmdigter« overhovedet at nævne Digteren og Filmen under eet. At bruge det idag saa moderne Ord »Filmdigter«, er i det mindste meget forhastet, hvis det ikke maaske endda er et i og for sig usageligt, uklart og derfor uheldigt Begreb. For hvad er Digtning? Selv hvis vi — hvad vi ved Ordet Digtning straks er tilbojelige til — ikke straks tænker paa Goethes, Dantes eller Shakespeares Digtninger; et staar fast: Digtning er for Evigheden! *Filmen* er for Saisonen. En Digtning eller et Teaterstykke kan endda forst om 100 Aar anerkendes som værdifuld. Men hvad bliver der af *Film*, som blev optaget for 10 Aar siden? Det er i det hele taget kun enkelte Film, som huskes af faa Interesserede, Erindringer, som saa for det meste sættes i Forbindelse med en Regissors eller en Skuespillers Præstation. Allerede paa Grund af sin Udbredelse tilkommer der Filmen, set fra Opdragelsens Standpunkt, helt andre Opgaver en Digtningen og Teatret. Millioner af Mennesker fra de forskelligste Professioner ser Filmen. Den maa derfor finde en enkel, klar Form i Stil og Tanke. Man maa bringe den paa et almindelig forstaaeligt Basis, for at opnaa en regelmæssig Resonans hos de uhyre store Masser af Tilskuere. I den Forstand byder Filmen »Narvik« paa en herlig Opgave. Landskabets Omfang, deri Menneskenes Ensomhed og Fortabthed, i hvilken Mennesket, henvist til sig selv, staar overfor en Fjende; Forbindelsen Menneske og Natur, — Kampen om Livet, — det er Temaer, som i deres Kraft og Storrelse tiltaler enhver af de Millioner af Tilskuere. Her kan Filmen svinge sig op til Digtningen, idet den gor Tiden transparent, ved bevidst at forme en Oplevelse til et nyt og evigt Liv.

Naturligvis er i dette Tilfælde det idealste Samarbejde mellem Regissor og Filmautor nødvendig. Med »stor filmsk Symbolik« alene er det ikke gjort ved saadanne Temaer. Kun der mener jeg, at en Betoning af det billedtekniske er nødvendig, hvor en særlig Billedidé ved et

Berlin, i november 1940

D:r Felix Lützkendorf kan betecknas som en särskilt framgångsrik författare av filmtexter i Tyskland. I idealisk samverkan med filmregissören professor Karl Ritter skrev han texterna till filmerna »Förrädare», »Patrioter», »Permission på hedersord», »Bal paré». Under det nyss påbörjade produktionsåret 1940/41 kommer han att lancera tre nya filmer »Över alles in der Welt», »Önskekonserten» och »Narvik».

Om hela frågekomplexet »Behöver filmen en diktare?» har det både talats och skrivits mycket. När jag nu skall uttala min öppna mening i denna sak, så gör jag det endast på grund av egna överväganden och tankar, insikter och resultat, emedan jag ju blott kan tala av egen erfarenhet ...

Det tycks mig redan vara farligt att nämna diktare och film i samma andetag, såsom detta onekligen sker i ordet »filmdiktare». Det är åtminstone för tidigt att använda detta ord, som nu redan har blivit så modernt, ja, det är kanske t. o. m. en osaklig, oklar och därför olycklig begreppsbildning. Ty vad är diktning? T. o. m. om vi ej genast tänka på verk av Goethe, Dante eller Shakespeare — vilket man lätt gör när man hör ordet diktning, — så står dock en sak fast: diktning är för evigheten, filmen skapas endast för säsongen. En diktning eller en teaterpjäs kan t. o. m. först efter 100 år erkännas såsom värdefull. Vad blir det emellertid kvar av en film, som inspelats för ca. 10 år sedan? Är det mycket, så är det minnen i huvudet på några få filmbitna, som påminna sig en särskild film, och oftast hänföra sig dessa minnen till en speciell regissörs eller en skådespelares prestationer.

Redan genom sin verkan på den breda massan tillkomma filmen med avseende på dess pedagogiska sida helt andra uppgifter än ett litterärt verk eller en teaterpjäs. Miljontals människor med de mest skilda yrken gå och se film. Den måste därför finna en enkel och tydlig form i utförande och idé. Man måste bygga upp den på en allmänfattlig grundval för att kunna uppnå en likformig resonans hos den stora mängden av åskådare. I detta avseende erbjuder just en film som »Narvik» ett välkommet tillfälle. Landskapets oändliga vidder, där människan är ensam och övergiven och anvisad på sig själv står mitt emot en överlägsen fiende, — förbindelsen mellan människan och naturen, — kampen om livet, allt detta är problem som i sin gigantiska kraft och storlek ha något att säga till var och en av de miljontals åskådarna. Här kan filemn nå diktningens höjder genom att något tidlöst, genom att medvetet väcka en engångshändelse till nytt och varaktigt liv.

Naturligtvis är vid behandlingen av sådana ämnen ett intimt samarbete mellan regissör och filmförfattare nödvändigt. Enbart den »stora filmiska symboliken» räcker ingalunda till när det gäller ett sådant ämne. Endast i de fall anser jag ett framhävande av det rent bildtekniska vara nödvändigt, då ett särskilt fotografiskt infall kontrapunkteras genom ett dramaturgiskt moment. Men hur sällan förekomma inte sådana visionärt

deutschen Filmautor erwarten?

Prof. Karl Ritter und Dr. Felix Lützkendorf

Zusammenarbeit von Regisseur und Filmautor. Mit „großer filmischer Symbolik" allein ist es bei solchen Themen nicht getan. Nur dort erscheint mir eine Betonung des Bildtechnischen nötig, wo ein besonderer Bildeinfall auch durch ein dramaturgisches Moment kontrapunktiert wird. Aber wie selten sind schon solche visionär geschauten Bildeinfälle, die rein filmisch der gedanklichen Weiterführung der Handlung zu dienen vermögen! Ich denke da an ein besonders schönes Beispiel: die große Ballszene in „Bal paré", in der der Tanzsaal versinkt, während für Minuten die beiden Liebenden in den Himmel hinein zu tanzen scheinen. Nun stelle man sich das durch das Wort ersetzt vor, durch ein Gespräch in Liebesbeteuerungen, durch ein hundertfaches „ich liebe Dich" . . .

Gerade der deutsche Film, der über die besten Ateliers der Welt und über eine ungewöhnliche Verfeinerung aller technischen Mittel verfügt, hat auch besondere künstlerische Verpflichtungen. Zwar haben wir noch nicht die Einheitlichkeit des deutschen Filmstils errungen; wir vermögen aber gerade dem Ausland gegenüber von einer bezeichnenden deutschen Art unserer Filme zu sprechen, die draußen auch anerkannt wird. Gerade für den Reportagenstil, der sich immer deutlicher herauskristallisiert, sollte der Autor alle Möglichkeiten nutzen. Das Prinzip der Aktualität, das heute Presse und Rundfunk beherrscht, stellt auch den Film vor Aufgaben aus dem Gegenwartsgeschehen. Das Kameraauge muß den Menschen von heute, dem schlichten, ungeschminkten Leben unserer Tage folgen. Wenn wir ehrlich sind, müssen wir zugeben, daß „Kostümstoffe" in gewisser Weise eine Schwäche bedeuten. Dinge, die einmal *waren*, haben an Interesse verloren. Ein psychologisches Moment mag dabei mit entscheidend sein. Die Welt ahmte bisher alles nach, was England vormachte. Nun, nachdem es dort nichts mehr nachzuahmen gibt, und Deutschland die richtungweisende Macht Europas darstellt, ist das Ausland mehr denn je an deutschen Stoffen interessiert. Es will wissen, was hier bei uns los ist; es beachtet genau alle Erscheinungsformen unseres neuen Lebensstils. Daher ist es unsere Aufgabe, den anderen Völkern auf dem Weg über die Leinwand alles das zu vermitteln, was ihnen fremd ist, was sie aber brennend interessiert. Nur darf der Filmautor eines nie vergessen: immer müssen die Stoffe vom Menschenschicksal ausgehen und von ihm erfüllt sein. Dem Filmdichter erwächst also die Aufgabe, ein zeitnahes Thema mit einer seelisch packenden Handlung zu vereinen.

dramaturgisk Øjeblik kontrapunkteres. Men hvor sjælden er ikke saadanne visionære viste Billedidéer, som ren filmsk set i Tankerne formaar at viderefore Handlingen! Jeg tænker her paa et særlig smukt Eksempel; den store Balscene i »Bal paré«, i hvilken Dansesalen forsvinder, medens de elskende for Minutter synes at danse ind i Himmelen. Nu maa man forestille sig dette erstattet med Ord, ved en Samtale med Kærlighedserklæringer, med et Hundrede Gange gentagne »Jeg elsker Dig« . . .

Netop den tyske Film, som raader over de bedste Atelier i Verden og over en usædvanlig Forfinelse af alle tekniske Midler, har ogsaa kunstneriske Forpligtelser. Ganske vist er vi endnu ikke naaet til en Ensartethed indenfor den tyske Filmstil, men vi formaar netop overfor Udlandet med Hensyn til vore Film at tale om en betegnende tysk Art, som ogsaa anerkendes derude. Netop for Reportagestilen, som stadig tydeligere fremhæver sig, skulde Autoren udnytte alle Muligheder. Aktualitetens Princip, som idag behersker Presse og Radio, stiller ogsaa Filmen foran Opgaver fra Nutidsbegivenheder. Kameraojet maa folge Menneskene fra idag; det enkle, usminkede Liv fra vore Dage. Hvis vi skal være ærlige, maa vi indromme, at Kostumestoffer paa en vis Maade betyder Svaghed. Ting, som engang *var*, har ingen Interesse mere. Et fysiologisk Øjeblik maa her være afgorende. Verden efterlignede hidtil alt, som England lavede. Og nu, efter at England ikke har mere at efterligne, og Tyskland er den retningsvisende Magt i Europa, er Udlandet mere end hidtil interesseret i tyske Emner. Det vil vide, hvad der her hos os er »los«, det beagter noje alle Fremtoningsformer i vor nye Levestil. Derfor er det vor Opgave, ved Film at henlede de andre Nationers Opmærksomhed paa hvad der er fremmed, men som interesserer dem meget. Nu maa en Filmautor aldrig glemme, at Emnet altid maa tages fra Menneskeskæbner og opfyldes af disse. Filmdigterens Opgave er altsaa at forene et Nutidstema med en sjælelig spændende Handling.

skådade bildinfall, vilka ur ren filmsynpunkt förmå att föra handlingens tankegång vidare. Jag tänker härvid på ett särskilt vackert exempel, den stora balscenen i »Bal paré», där dansalen sjunker undan, medan det älskande paret tyckes dansa rätt in i himmelen. Föreställ Er nu bara denna scen omsatt i ord, i en dialog av ömma kärleksbetygelser, genom ett hundrafalt »Jag älskar dig» . . .

Just den tyska filmen, som förfogar över världens bästa ateljéer samt över en ovanlig förfining av alla tekniska hjälpmedel, har också särskilt stora konstnärliga förpliktelser. Visserligen ha vi ännu icke uppnått en enhetlighet inom den tyska filmstilen, men vi kunna just inför utlandet tala om en unik tysk filmstil, vilken även erkännes därute. För reportagestilen, som allt tydligare utkristalliseras, skulle filmauktorn i synnerhet utnyttja alla möjligheter. Aktualitetsprincipen, som i våra dagar dominerar press och radio, ställer också filmen inför de aktuella händelsernas uppgifter. Kameraögat måste iakttaga människar av idag, våra dagars enkla osminkade liv. Om vi äro ärliga, måste vi medgiva, att »kostymerade ämnen» betyda en viss svaghet. Saker, som ha hänt en gång förr i tiden, ha förlorat sitt intresse. Härvid är kanhända ett psykologiskt moment avgörande. Hittills har världen efterhärmat allt, som var engelskt. Nu sedan det inte längre finns något att efterhärma där och Tyskland utgör Europas riktningsvisande makt, är utlandet mer än någonsin intresserat i tyska ämnen. Det vill veta, vad som är i görningen hos oss, det iakttager noggrant vår nya levnadsstils alla företeelser. Det är därför vår uppgift att med tillhjälp av den vita duken åt de andra folken förmedla allt det, som är främmande för dem men som de ha ett brinnande intresse för. Härvid får filmauktorn likväl inte glömma en sak, att ämnet alltid måste utgå från människoödet och uppfyllas av detta. Filmdiktarens uppgift blir det således att förena ett aktuellt ämne med en själsligt gripande handling.

Deutsche EHRENGABE an das

Tysk Æresgave til den Kongelig Danske Ballet • Tysk hedersgåva till den kungliga danska baletten

Kopenhagen, im November 1940

Soeben traf als Ehrengabe der nordischen Verbindungsstelle ein Werk der Berliner Porzellan-Manufaktur zur Erinnerung an das Gastspiel 1938 des Balletts des königlich-dänischen Theaters in Berlin ein. Die Vase fand an einem Ehrenplatz Aufstellung.

Das königlich-dänische Ballett in Kopenhagen hat seine Arbeit in den nüchternen, hohen Trainingssälen der alten, berühmten dänischen Kunststätte wieder aufgenommen, die dem dänischen Ballett jenen Weltruf gesichert hat, den es seit Jahrzehnten besitzt. Der große Erfolg ist durchaus zu verstehen, den die Aufführungen in Berlin seinerzeit erlebten. Sie bildeten den Auftakt zu einem umfassenden dänisch-deutschen Kulturaustausch, der in den letzten beiden Jahren immer schönere Früchte getragen hat. Ein großer Teil der besten deutschen Künstler hat inzwischen Gastspiele in der dänischen Hauptstadt gegeben oder wird das nächstens tun; so wird z. B. Heinrich Schlusnus in Kürze ein Konzert geben. Soeben war der dänische Sänger Helge Rosvænge, der seit Jahren an der Berliner Oper tätig ist, zu einem Gastspiel in seiner Heimatstadt, und vor kurzer Zeit war das Berliner Philharmonische Orchester ebenfalls in Dänemark.

Auf alle Deutschen, die die dänische Hauptstadt besuchen, übt das Königliche Ballett mit seinen prachtvollen Aufführungen eine ungeheure Anziehungskraft aus. Wenn es mit seiner beschwingten Anmut und federgleichen Leichtigkeit über die Bühne fliegt, hat man den Eindruck eines leichten Spiels und macht sich kaum einen Begriff davon, welches jahrelange Training und welche hohe Arbeitsanspannung hinter dieser einen Stunde des Auftritts steckt.

Das dänische Ballett hat die Arbeit der neuen Saison 1940/41 wieder aufgenommen — mit Interesse folgt man ihr in Dänemark, und mit Interesse werden wir ihr auch folgen können, denn dem Gastspiel von 1938 in Berlin werden sicher bald weitere folgen.

København, i November 1940

Der er lige ankommet som Æresgave fra Nordische Verbindungsstelle et Værk af Berlins Porcelænmanufaktur til Erindring om det Kongelig Danske Teaters Balletgæstespil 1938 i Berlin. Vasen er anbragt paa en. Æresplads

Den Kongelig Danske Ballet i Kobenhavn har genoptaget sit Arbejde i det gamle beromte Teaters nogterne hojloftede Øvelsessale, hvor den danske Ballet har oparbejdet det Verdensry, som den i Aartier har nydt. Den store Succes, som Forestillingerne i Berlin i sin Tid bragte, er absolut forstaaelig. Disse Forestillinger var Optakten til en omfattende dansk-tysk Kulturudveksling, der i de to sidste Aar bestandig har baaret skonnere Frugter. En stor Del af de bedste tyske Kunstnere har sidenhen givet Gæstespil i den danske Hovedstad eller vil gore dette i den nærmeste Tid. Saaledes vil f. Eks. Heinrich Schlusnus om kort Tid give en Koncert. Nylig var den danske Sanger Helge Rosvænge, der i aarevis har virket ved Berliner Operaen, til Gæstespil i sin Hjemby, og for kort Tid siden var Berlins filharmoniske Orkester ligeledes i Danmark.

Den Kongelige Ballet øver med sine prægtige Forestillinger en uhyre stærk Tiltrækning paa alle Tyskere, der besøger den danske Hovedstad. Naar den med sin bevingede Ynde og fjedrende Lethed flyver over Scenen, har man Indtrykket af en let Leg og gor sig næppe noget Begreb om, hvilken aarelang Træning og hvilken intensiv Arbejdsanspændelse, der ligger bagved denne ene Forestillingstime. Den danske Ballet har genoptaget Arbejdet i den nye Sæson 1940/41 — i Danmark folger man den med Interesse, og med Interesse vil ogsaa vi kunne følge den, thi paa Gæstespillet af 1938 vil sikkert snart fólge yderligere Gæstespil.

Köpenhamn, i november 1940

I dagarna anlände till Berlin ett verk från Berlins poslinsmanufaktur, vilket Nordische Verbindungsställe instiftat som hedersgåva åt den kungliga danska teaterns balett till minne av dess gästspel i Berlin 1938. Vasen uppställdes på en särskild hedersplats.

Den kungliga danska baletten i Köpenhamn har återupptagit sitt arbete i de nyktra, höga träningssalarna i den gamla berömda danska teatern, där baletten har tillkämpat sig det goda namn, som det sedan decennier tillbaka åtnjuter i hela världen. Man kan fullt ut förstå, att balettens framträdande i Berlin blev en avgjord succé. Den utgjorde upptakten till ett omfattande dansk-tyskt kulturutbyte, som under de senaste två åren har burit allt rikligare frukt. En stor del av Tysklands mest framstående konstnärer har under tiden gästspelat i den danska huvudstaden eller kommer att resa dit inom kort. Bl. a. kommer Heinrich Schlusnus snart att ge en konsert i Köpenhamn. Just nu vistas den danske sångaren Helge Rosvænge, som sedan många år tillbaka är engagerad vid Berlins opera, i sin hemstad, där han gästspelar, och för någon tid sedan var Berlins filharmoniska orkester i Danmark.

På alla tyskar, som besöka den danska huvudstaden, utövar den kungliga baletten med sina härliga föreställningar en ofantlig dragningskraft. När den med sin bevingade grace och lätthet flyger fram över scenen, får man intrycket, att det hela är en lätt lek, och gör sig knappast en föreställning om, vilken årslång träning och hög arbetsprestation som ligger bakom detta uppträdande, som kanske blott varar en timme.

Den danska baletten har nu begynt med arbetet för den nya säsongen 1940/41 — med intresse följer man det i Danmark, och med samma intresse komma även vi att iakttaga det, ty gästspelet av år 1938 kommer säkert snart att följas av ett nytt.

KÖNIGLICH-DÄNISCHE Ballett

1. Die Ehrengabe der nordischen Verbindungsstelle • 2., 4., 6. Margot Lander und Leif Ørnberg beim Training • 3. Margot Lander, die Solotänzerin des Königlich-dänischen Balletts • 5. In der Trainingspause werden Ballettschuhe geflickt und Handarbeiten gemacht

1. Nordische Verbindungsstelles Æresgave • 2., 4., 6. Margot Lander og Leif Ørnberg under Øvelserne • 3. Margot Lander, den Kongelig Danske Ballets Solodanserinde • 5. Under Øvelsespausen repareres Balletsko og oves Haandarbejde

7. En hedersgåva från Nordische Verbindungsställe • 2., 4., 6. Margot Lander och Leif Ørnberg vid repetitionen • 3. Margot Lander, solodansös vid kungliga danska baletten • 5. Under pauserna lagar man balettskorna eller gör handarbeten

RUMÄNIENS NYA ANSIKTE

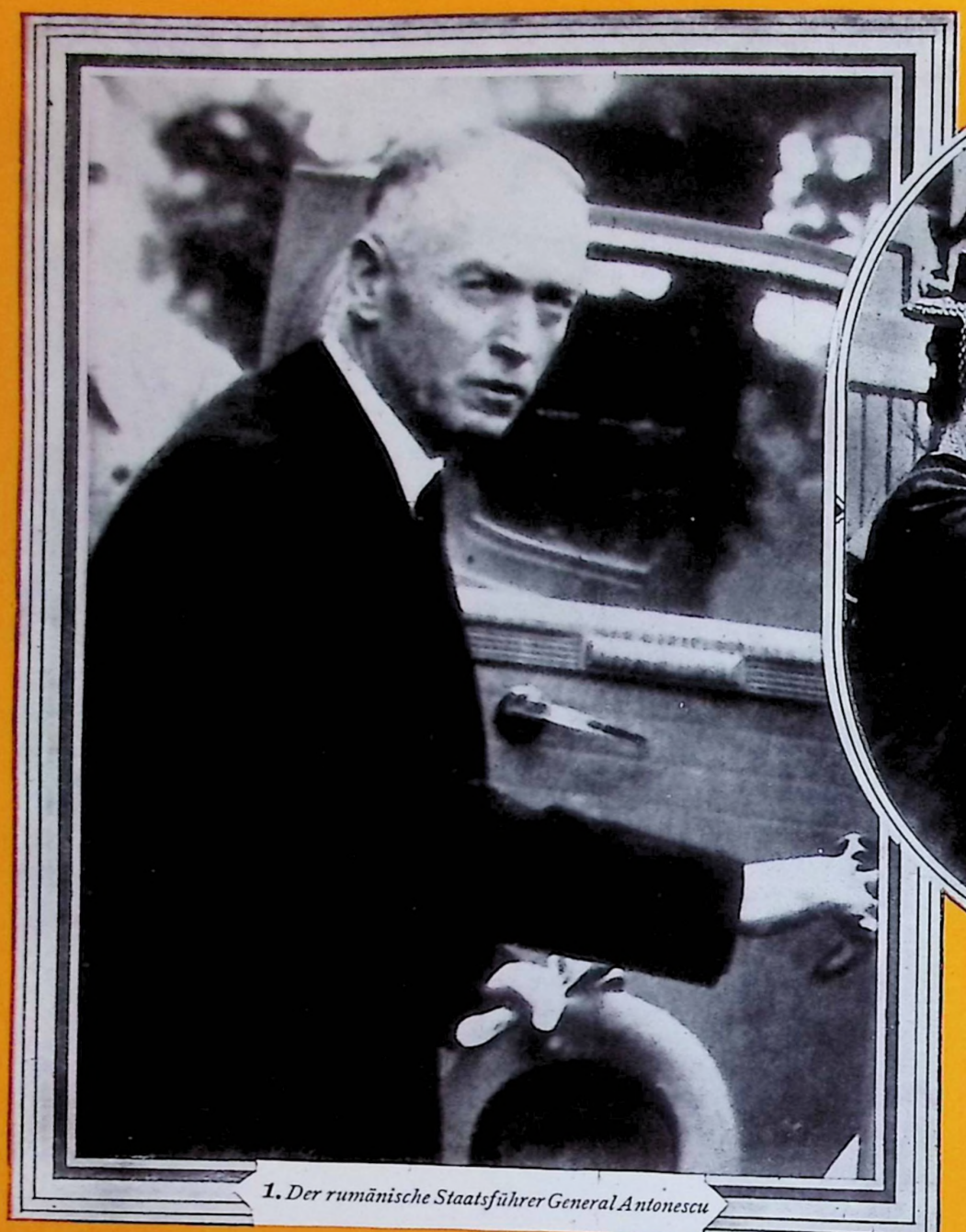

1. *Der rumänische Staatsführer General Antonescu*

2. *Konig Michael begrüßt die Königin-Mutter Helena*

DAS NEUE GESICHT

3. *Der Führer der rumänischen Legionäre, Horia Sima, schreitet beim Legionärtreffen in Bukarest durch das Spalier seiner Anhänger*

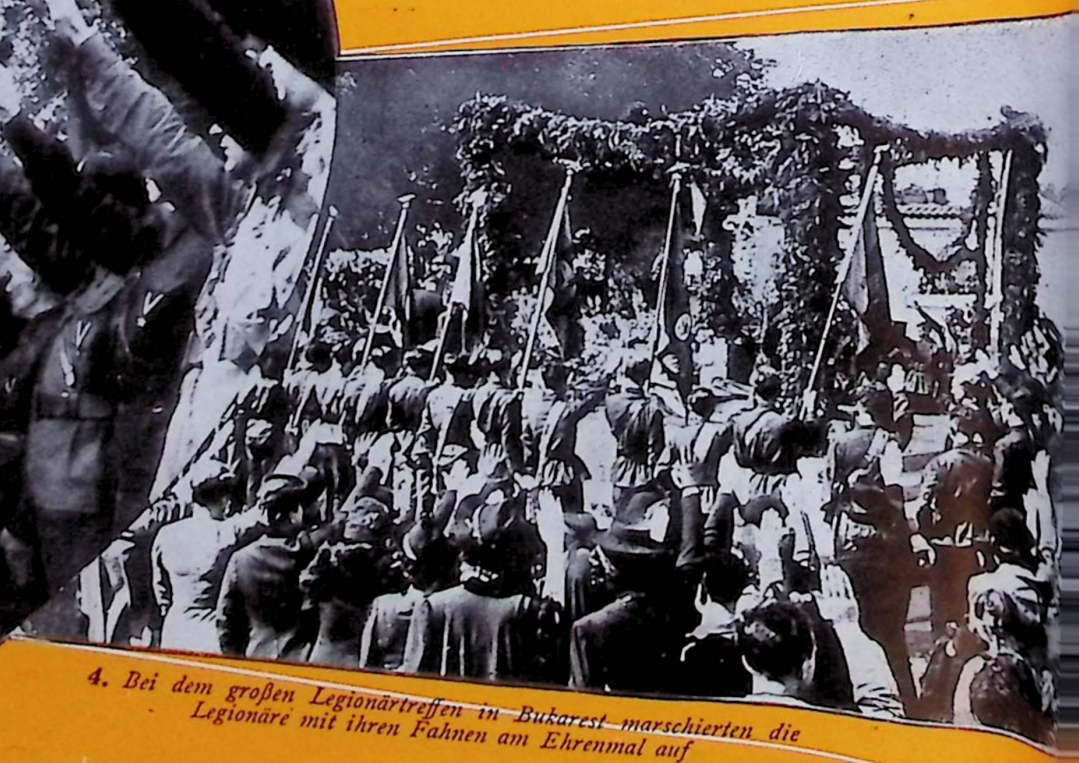

4. *Bei dem großen Legionärtreffen in Bukarest marschierten die Legionäre mit ihren Fahnen am Ehrenmal auf*

11. Rumäniens statschef Antonescu • 2. Kung Mikael hälsar på sin moder • 3. Ledaren för de rumänska legionärerna, Horia Sima, skrider förbi sina anhängares hederskompani vid legionärmötet i Bukarest • 4. Vid det stora legionärmötet i Bukarest marschera legionärerna med sina fanor i spetsen upp framför nationalmonumentet • 5. Konungamodern Helena återvänder till Bukarest. T. v. rumänske statschefen Antonescu • 6. Konungamodern Helena anländer på gränsstationen Jimbolia • 7. Befolkningen i Bukarest välkomnar den återvändande konungamodern med stormande hyllningar • 8. Horia Sima hälsar på sina anhängare vid det stora legionärmötet i Bukarest

11. Rumäniens statschef Antonescu • 2. Kung Mikael hälsar på sin moder • 3. Ledaren för de rumänska legionärerna, Horia Sima, skrider förbi sina anhängares hederskompani vid legionärmötet i Bukarest • 4. Vid det stora legionärmötet i Bukarest marschera legionärerna med sina fanor i spetsen upp framför nationalmonumentet • 5. Konungamodern Helena återvänder till Bukarest. T. v. rumänske statschefen Antonescu • 6. Konungamodern Helena anländer på gränsstationen Jimbolia • 7. Befolkningen i Bukarest välkomnar den återvändande konungamodern med stormande hyllningar • 8. Horia Sima hälsar på sina anhängare vid det stora legionärmötet i Bukarest

6. Eintreffen der Königin-Mutter Helena auf dem Grenzbahnhof Jimbolia

5. Rückkehr der Königin-Mutter Helena nach Bukarest. Links der rumänische Staatsführer General Antonescu

RUMÄNIEN

7. Begrüßung der zurückkehrenden Königin-Mutter durch die Bevölkerung von Bukarest

8. Horia Sima grüßt seine Anhänger beim

Architektur NAT

Nadejde

ARKITEKTUREN REPRÆSENTERER NATIONENS AAND

Bukarest, im November 1940

Ich glaube, daß nichts die seelische Struktur eines Volkes besser widerspiegelt, als seine architektonischen Leistungen.

Wenn auch alle anderen geistigen Erzeugnisse eines Zeitabschnittes verlorengehen, so läßt sich doch aus den architektonischen Überresten und der plastischen Kunst der seelische Ausdruck der Völker und ihrer vergangenen Kultur und Zivilisation rekonstruieren.

Die Kunstleistungen spiegeln nicht nur das Talent und die Auffassung eines Künstlers wider, vielmehr sind sie das Echo der Gefühle einer Gemeinschaft, wobei der Ausführende nur als ihr Vertreter gilt. Die Größe oder die Dekadenz, der Reichtum oder der Mangel einer Epoche oder eines Landes sind aus den Kunstwerken klar ersichtlich.

Der Geist der ägyptischen Kunst ist uns bekannt, und wir können ihn auch heute noch verstehen. Das V. Jahrhundert v. Chr., das Zeitalter des Perikles, stellt für Hellas einen Höhepunkt der Vollkommenheit dar, der für die ganze Menschheit zum Vorbild wurde. Das Mittelalter und die Renaissance spiegeln sich wunderbar in ihren künstlerischen Leistungen wider.

Es ist sicher, daß die Anwendung neuer technischer Möglichkeiten die Struktur und den Zweck der architektonischen Arbeiten besonders beeinflußt haben. Ich halte hingegen die Theorien für nicht gerechtfertigt, die den Standpunkt vertreten, daß die heutige Architektur nur ein rein wissenschaftlich-praktisches Produkt sei. Wir müßten sonst annehmen, daß die heutige Generation keinerlei Gefühl mehr durch ihre Bauten zum Ausdruck bringen will. Das aber wird durch die Leistungen der Gegenwart widerlegt.

Wenn heute die wissenschaftlichen Elemente und ihre geistige Anwendung auch so sehr Allgemeingut sind, daß sie sozusagen international genannt werden können, so bleiben doch die Architektur und alle zugehörigen Kunstzweige mit ihrem Ursprungsland und mit dem Geist der Gemeinschaft eng verbunden, sie können nie einen internationalen Charakter annehmen.

Ich habe das besondere Vergnügen gehabt, im Juni 1940 die architektonischen Schöpfungen des Großdeutschen Reiches zu sehen, und ich glaube, daß nichts besser das Vorhergesagte bestätigen kann als diese Monumente, in denen sich heute und immer der Geist eines Volkes — und nur dieses deutschen Volkes — und der seelische Ausdruck der heutigen deutschen Generation widerspiegelt.

Wenn auch der große Architekt, der alle diese Leistungen inspirierte, ihnen eine persönliche

Bukarest, i November 1940

Jeg tror, at intet aabenbarer Folkets aandelige Struktur bedre end dets arkitektoniske Præstationer. Om saa alle andre aandelige Frembringelser i et Tidsafsnit kan gaa tabt, saa kan man dog ved Hjælp af Arkitekturens Rester og den plastiske Kunst rekonstruere Nationernes og deres hensvundne Kulturs og Civilisations Udtryk.

Ikke kun Talentet og en Kunstners Opfattelse genspejles ved Kunstpræstationerne, men de er ogsaa Ekkoet af Fællesskabets Folelser, hvorved den Udforende kun gælder som Repræsentant. En Epokes eller et Lands Storrelse eller Forfald, Rigdom eller Mangel kan tydeligt ses af dets Kunstværker.

Vi kender den ægyptiske Kunsts Aand, og vi kan forstaa den endnu idag. Det V. Aarhundrede f. Chr., Perikles Tidsalder, var for Hellas Fuldkommenhedens Højdepunkt, som blev Monster for hele Menneskeheden. Middelalderen og Renaissancen genspejler sig pragtfuld i deres kunstneriske Præstationer.

Sikkert har Anvendelsen af nye tekniske Muligheder haft særlig Indflydelse paa det arkitektoniske Arbejdes Struktur og Hensigt.

Derimod mener jeg, at de Teorier, som intager det Standpunkt, at den ojeblikkelige Arkitektur kun er et rent videnskabelig-praktisk Produkt, ikke er retfærdige. Ellers maatte vi antage, at den nuværende Generation med dens Bygninger ikke vil udtrykke nogen Folelse. Dog at dette ikke er Tilfældet, beviser Nutidens Præstationer.

Naar idag de videnskabelige Elementer og deres aandelige Anvendelser paa den Maade er blevet saa udbredt i alle Lande, at de næsten kan kaldes internationale, saa forbliver dog Arkitekturen og alle dertilhorende Kunstgrene tæt forbundet med Oprindelseslandet og Samfundets Aand, og de kan aldrig antage en international Karakter.

Jeg har haft den særlige Fornojelse i Juli 1940 at studere Stortysklands arkitektoniske Præstationer, og jeg tror, at intet bekræfter det ovennævnte bedre end disse Monumenter. Man genkender i dem et Folks — og kun dette tyske Folks — Aand og den nuværende tyske Generations Udtryk.

Omendskont den store Arkitekt, som inspirerede alle disse Præstationer, har givet dem noget personligt, saa gengiver de dog en hel Nations dybe Folelser.

Ingen Dissonans, intet fremmed er i disse mægtige

Bukarest, i november 1940

Jag tror, att ingenting bättre återspeglar ett folks själsstruktur än dess arkitektoniska verk.

Även om alla andra andliga prestationer inom en tidsepok kunna gå förlorade, så kan man dock av de arkitektoniska resterna och bildhuggarkonsten rekonstruerade folkens andliga nivå och deras kultur och civilisation i det förflutna.

Konsten återspeglar ej blott en konstnärs begåvning och egen uppfattning, den är fastmer ett eko av gemenskapens känslor, varvid den utövande konstnären blott är dess representant. En tidsepoks eller ett lands storhet eller dekadens, dess rikedom eller brist kan tydligt iakttagas i dess konstverk.

Den egyptiska konstens anda känna vi till och vi kunna även idag förstå den. Det femte århundradet f. Kr., Perikles' tidsålder utgjorde fullkomlighetens höjdpunkt för det gamla Hellas, som blev mönstergill för hela mänskligheten. Medeltiden och renässansen återspeglas på ett underbart sätt i deras konstnärliga prestationer.

Det är säkert, att användningen av nya tekniska möjligheter i hög grad har utövat sitt stora inflytande på de arkitektoniska arbetenas struktur och ändamål. Däremot anser jag ej de teorier vara rättfärdigade, som gå in för den uppfattningen, att våra dagars arkitektur blott är en rent vetenskaplig-praktisk produkt. Eljest skulle vi bli tvungna att antaga, att den nu levande generationen ej längre vill ge uttryck åt några som helst känslor i sina byggnadsverk. Detta vederlägges dock av nutidens prestationer på området.

Även om de vetenskapliga elementen och deras andliga användning i våra dagar ha blivit allmängods, ja kunna anses vara internationella, så förbli dock arkitektur och alla tillhörande konstgrenar intimt förknippade med sitt ursprungsland och samhällets anda, och de kunna aldrig antaga internationell karaktär.

Jag har haft mitt stora nöje i att under juni månad 1940 få studera det Stortyska rikets arkitektoniska nyskapelser, och jag tror, att det ovannämnda ej kan bekräftas bättre än genom dessa monument, som idag och för all framtid återspegla andan hos ett helt folk — och endast hos det tyska folket — samt den nu levande tyska generationens själsuttryck.

Även om den store arkitekt, som har inspirerat alla dessa verk, har givit dem sin personliga prägel, så speglar sig i dem dock de djupa känslorna hos en hel nation.

I dessa gigantiska komplex finnes ingen dissonans, ingenting främmande, allting bär samma mått av lugn, av storhet och ordning, en känsla, som man blott kan förstå, om man känner själen hos detta folk, som har skapat dem. Säkerligen kan jag ej bedöma och förstå alla dessa verk i hela deras väsen och jag vill därför endast hänvisa till det djupa intryck, som de måste göra på främlingen.

Das im Bau befindliche Innenministerium • Det fremtidige Indenrigsministerium • Inrikesministeriet, som håller på att byggas

als Ausdruck der ION

Von
Architekt NADEJDE

ARKITEKTUR SOM ETT UTTRYCK FÖR NATIONEN

Note aufgedrückt hat, so spiegeln sich doch die tiefen Gefühle einer ganzen Nation darin.

Keine Dissonanz, nichts Fremdes ist in diesen immensen Komplexen, alles trägt das gleiche Maß der Ruhe, des Großen und der Ordnung, ein Gefühl, das man nur dann versteht, wenn man die Seele dieses Volkes, das sie geschaffen hat, kennt. Sicherlich kann ich nicht alle diese Leistungen in ihrem ganzen Wesen beurteilen und verstehen und will deshalb auch nur auf den tiefen Eindruck, den sie auf fremde Besucher machen, hinweisen.

In der Vergangenheit des rumänischen Volkes sind die künstlerischen Elemente, die durch den nationalen Genius geschaffen wurden, sehr zahlreich.

Sowohl die Kirchen und Paläste, als auch andere charakteristische Bauten tragen eine ausgesprochen völkische Note.

Verschiedenartige Elemente und Einflüsse finden sich auch in der rumänischen Architektur, und zwar hat die byzantinische Kunst ganz allgemein, dazu im Nordosten der gotische Stil, im Süden die Architektur der italienischen Renaissance Einfluß auf das örtliche Schaffen ausgeübt. Der rumänische Geist hat aber alle diese Elemente in sich aufgenommen und einen heimatlichen Stil geschaffen, der sehr stark den spezifischen Charakter des rumänischen Genius widerspiegelt — ein Charakter, der sich auch in allem anderen nationalen Kunstschaffen wiederfindet.

Wie in der Vergangenheit, so soll auch in Zukunft die rumänische Architektur repräsentativ für unser Land sein. In Bukarest wurde das Gebäude entworfen, das dazu bestimmt ist, die Verwaltungen des Innenministeriums, des Propagandaministeriums, der Sicherheitspolizei und des Verwaltungsgerichtshofes zu beherbergen. Da dies dem königlichen Schloß gegenüberliegt, muß die Architektur des neuen Gebäudes der klassischen des Palastes angepaßt werden.

Die Fassade aus weißem Kalkstein wird in ruhigen Linien gehalten werden, und so kann man annehmen, daß sie durch ihre Dimensionen, Verhältnisse und ihre Symmetrie einen eindrucksvollen, proportionierten Gesamteindruck machen wird.

Beim Entwurf des Gebäudes wurde die spätere Gestaltung des ganzen Platzes in Betracht gezogen, dessen Architektur auf die des königlichen Palais und des Innenministeriums abgestimmt wurde, in klassischem Stil mit korinthischen Elementen.

Die Höhe der Bauten, die diesen Platz in seiner Ausdehnung von 300 m Länge und 150 m Breite umsäumen, wird 28 m betragen. Vier Straßen umgeben den neuen Gebäudekomplex, von dem das Innenministerium mit einem Erdgeschoß und fünf Stockwerken die Hauptfront einnehmen wird, der ein Ehrenhof von 44 m Breite vorgelagert ist. Das Gebäude wird mit rumänischem Marmor und Holz dekorierte Säle und Stiegen enthalten und wird mit den modernsten technischen Einrichtungen ausgerüstet sein.

Man kann annehmen, daß durch die Verwirklichung dieses Projekts ein Beitrag zur Weiterentwicklung der Architektur Rumäniens und zur Verschönerung seiner Hauptstadt geleistet wird.

Komplekser, de er alle sammen lige rolige, store og ordentlige, en Følelse, som man kun kan forstaa, naar man kender det Folk, som har skabt dem. Jeg kan selvfølgelig ikke bedomme og forstaa alle disse Præstationer i hele deres Væsen, og jeg vil derfor kun henvise til det Indtryk, som de gor paa den Fremmede.

I det rumænske Folks Fortid er de kunstige Elementer, som skabtes af den nationale Genius, meget talrige. Saavel Kirkerne og Paladserne som ogsaa andre karakteristiske Bygninger har udpræget rumænsk Karakter.

Forskelligartede Elementer og Indflydelser findes ogsaa i den rumænske Arkitektur. Saaledes har den byzantinske Kunst over hele Landet, den gotiske Stil i den nordlige og den italienske Renaissances Arkitektur i den sydlige Del Indflydelse paa Landets Arkitektur. Men den rumænske Aand har optaget alle disse Elementer og alligevel skabt en national Stil, som meget udpræget gengiver den rumænske Genius specifiske Karakter — en Karakter, som man ogsaa finder i andre nationale Kunstgrene.

Som i Fortiden, skal den rumænske Arkitektur ogsaa for Fremtiden være karakteristisk for vort Land. I Bukarest blev der gjort Udkast til den Bygning, som skal være bestemt for Indenrigsministeriets Forvaltning, Propagandaministeriet, Sikkerhedspolitiet og Rettens Forvaltning. Da denne Bygning ligger overfor det kongelige Slot, maa Arkitekturen tilpasses det klassiske Palais.

Den hvide Kalkstensfacade skal holdes i rolige Linier, og man kan forestille sig, at den ved sine Dimensioner, Forhold og Symmetri vil gore et indtryksfuldt, proportioneret Helhedsindtryk.

Ved Bygningens Udkast tog man Hensyn til hele Pladsens senere Form, hvis Arkitektur blev afstemt efter det kongelige Palais og Indenrigsministeriet, i den klassiske Stil med konrithiske Elementer.

Bygningerne, som skal omringe den 300 Meter lange og 150 Meter brede Plads, skal være 28 Meter hoje. Fire Gader omringer det nye Kompleks, af hvilket Indenrigsministeriet med 6 Etager indtager Hovedfronten; foran er anlagt en 44 Meter bred Æresgaard. Bygningen skal udstyres med Sal og Trapper, som dekoreres med rumænsk Marmor og Træ, og den skal være udrustet med de modderneste tekniske Indrettelser.

Man kan antage, at dette Projekts Virkeliggorelse vil bidrage til den rumænske Arkitekturs videre Udvikling og til Hovedstadens Forskonnelse.

I det rumänska folkets förflutna äro de konstnärliga element, som skapats genom en nationell genius, mycket talrika. Såväl kyrkorna och palatsen som också andra karakteristiska byggnader uppvisa en påtaglig folklig prägel.

Olikartade element och inflytande utifrån finner man också i den rumänska arkitekturen, detta gäller framför allt den bysantinska konsten i allmänhet, liksom i nordost den gotiska stilen, i söder den italienska renässansens arkitektur, som utövat sitt inflytande på den lokala byggnadsstilen. Den rumänska andan har emellertid i sig uppsugit alla dessa element och skapat en enhetlig stil, som mycket starkt återspeglar den rumänska folksjälens egen karaktär — en karaktär, som också återfinnes i alla övriga nationella konstgrenar. Liksom i det förflutna so skall den rumänska arkitekturen även i framtiden representera vårt land. I Bukarest har man gjort upp ritningarna till den byggnad, i vilken inrikesministeriets, propagandaministeriets och säkerhetspolisens ämbetsverk samt förvaltningsdomstolen skola inrymmas. Då detta hus kommer att ligga mitt emot kungliga slottet, måste den nya byggnadens arkitektur anpassas efter palatsets klassiska stil.

Fasaden i vit kalksten kommer att hållas i lugna konturer, och man kan hoppas, att den genom sina dimensioner, sina proportioner och sin symmetri kommer att göra ett imponerande och välproportionerat helhetsintryck. När denna byggnad skisserades upp, tog man hänsyn till hela platsens senare gestaltning, vars arkitektur kommer att anpassas efter kungliga palatset och inrikesministeriet och således kommer att utföras i klassisk stil med korintiskt inslag.

De byggnader, som skola omrana denna plats, som mäter 300 m. i längd och 150 m. i bredd, komma alla att bli 28 m. höga. Fyra gator omgiva det nya byggnadskomplexet. Inrikesministeriet kommer att intaga huvudfronten i sex våningar. Framför denna befinner sig en stor gård på 44 m. bredd. Byggnaden kommer att få med rumänsk marmor och trä dekorerade salar och korridorer och utrustas f. ö. med de mordenaste tekniska inrättningarna.

Man kan antaga, att förverkligandet av detta projekt kommer att bidraga till den rumänska arkitekturens framtida utveckling och den rumänska huvudstadens förskönande.

Entwurf für den Schloßplatz •
Udkast til Slotspladsen •
Ritning till den blivande slottsplatsen

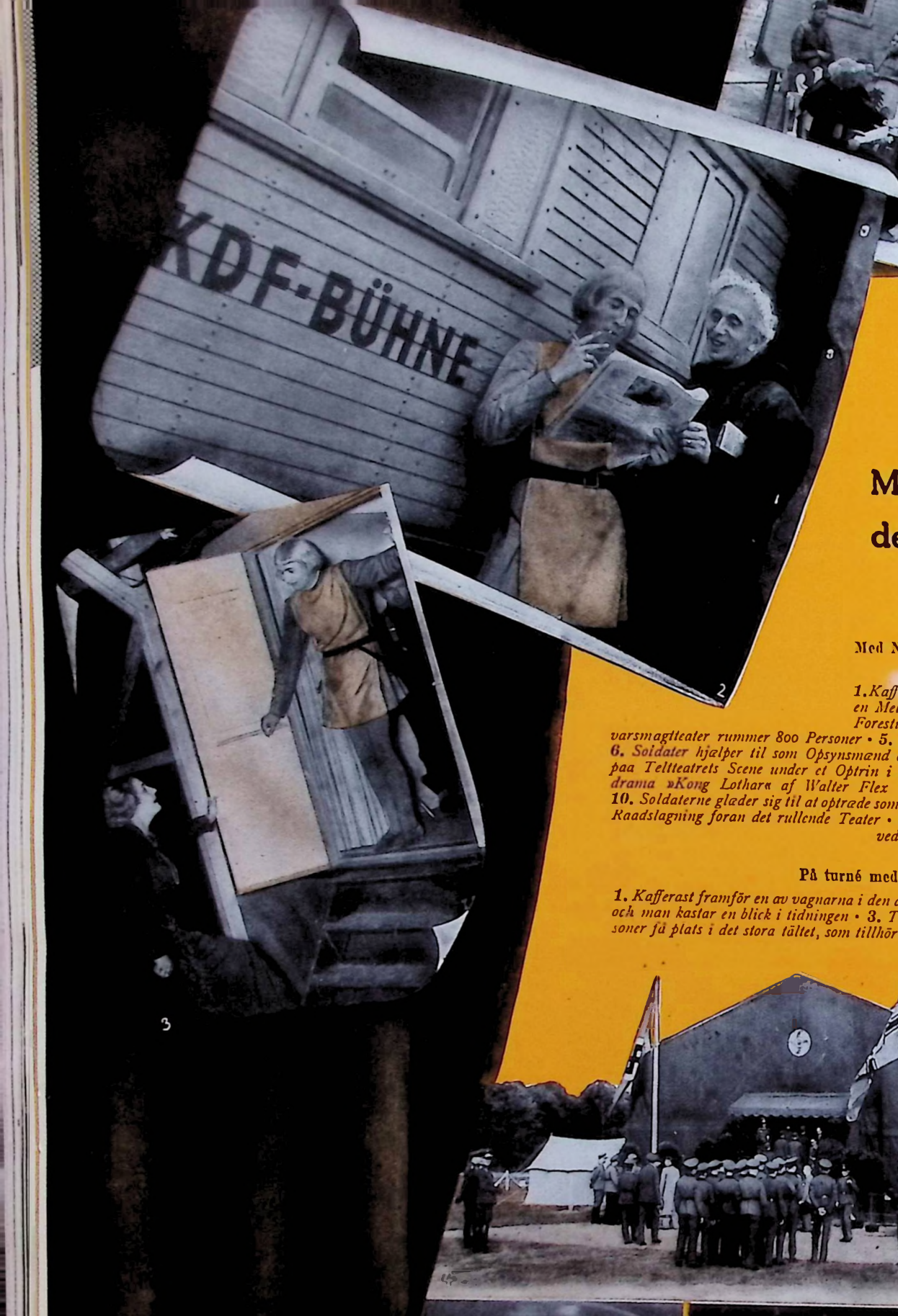

Mit der Wehrmachts der NS.-Gemeinschaft „Kraft

Med NS.-Fællesskabet »Kraft durch Freudes« Forsvarsmagtscene paa Tourné

1. Kaffepause foran en af det rullende Forsvarsmagtteaters Vogne • 2. Under en Mellemakt rask en Cigaret og et Kig i Avisen • 3. To Minutter for Forestillingen ved Teatret Garderobevogn • 4. Det vandrende KdF.-Forsvarsmagtteater rummer 800 Personer • 5. For en Gangs Skyld et andet Arbejde end Klipning af Soldater! • 6. Soldater hjælper til som Opsynsmænd og uddeler Programmerne • 7. Et Blik gennem Tilskuerrummet paa Teltteatrets Scene under et Optrin i »Kong Lothar« af Walter Flex • 8. Scene af det tyske Kongedrama »Kong Lothar« af Walter Flex • 9. Garderobevognens smaa re Rum bliver praktisk udnyttet • 10. Soldaterne glæder sig til at optræde som Statister, naar det rullende Teater kommer paa Besog • 11. Teknisk Raadslagning foran det rullende Teater • 12. Forestillingen begynder straks! De sidste Anvisninger gives ved Indgangen til Teltteatret

På turné med »Kraft durch Freudes» frontteater

1. Kafferast framför en av vagnarna i den ambulerande frontteatern • 2. Under pausen tändes fort en cigarett och man kastar en blick i tidningen • 3. Två minuter före uppträdandet i teaterns garderobvagn • 4. 800 personer få plats i det stora tältet, som tillhör KdF.:s ambulerande frontteater • 5. En välkommen omväxling till det vanliga militärsnittet • 6. Soldaterna hjälpa till som ordningsmän och dela ut program • 7. Blick från audotoriet på scenen i en tältteater, där man just spelar »Kung Lothar» av Walter Flex • 8. Scen ur det tyska kungsdramat »Kung Lothar» av Walter Flex • 9. Det trånga utrymmet i garderobvagnen utnyttjas på bästa sätt • 10. Soldaterna äro glada, om de få vara med som statister, när den ambulerande teatern kommer på besök • 11. Tekniska överläggningar framför teatervagnarna • 12. Strax börjar föreställningen! En sista anvisning vid tältteaterns sceningång

Bühne durch Freude" unterwegs

1. Kaffeepause vor einem Wagen des rollenden Wehrmachttheaters • 2. In der Auftrittspause rasch eine Zigarette und ein Blick in die Zeitung • 3. Zwei Minuten vorm Auftritt am Garderobenwagen des Theaters • 4. Das große Zelt des wandernden Wehrmachttheaters von KdF. faßt 800 Personen • 5. Mal eine andere Arbeit als Soldatenhaarschnitt! • 6. Soldaten helfen mit als Ordner und geben die Programmzettel aus • 7. Blick durch den Zuschauerraum auf die Bühne des Zelttheaters mit einer Szene aus „König Lothar" von Walter Flex • 8. Szene aus dem deutschen Königsdrama von Walter Flex „König Lothar" • 9. Praktisch ausgenutzt ist der enge Raum im Garderobenwagen • 10. Die Soldaten freuen sich, als Statisten mitspielen zu können, wenn das rollende Theater zu Besuch kommt • 11. Technische Beratung vor dem Theater auf Rädern • 12. Gleich beginnt die Vorstellung! Letzte Anweisungen am Bühneneingang des Zelttheaters

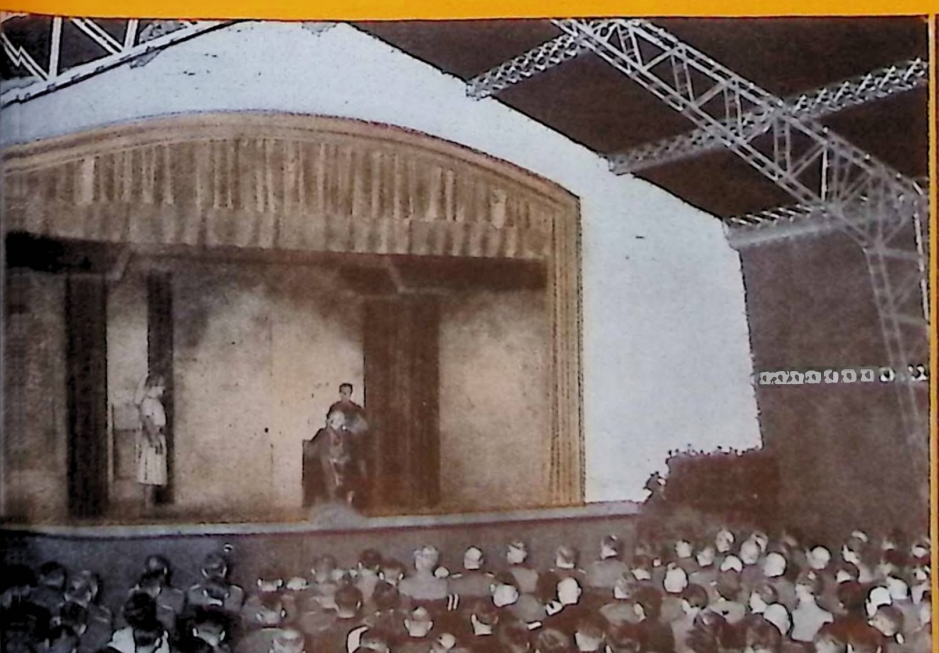

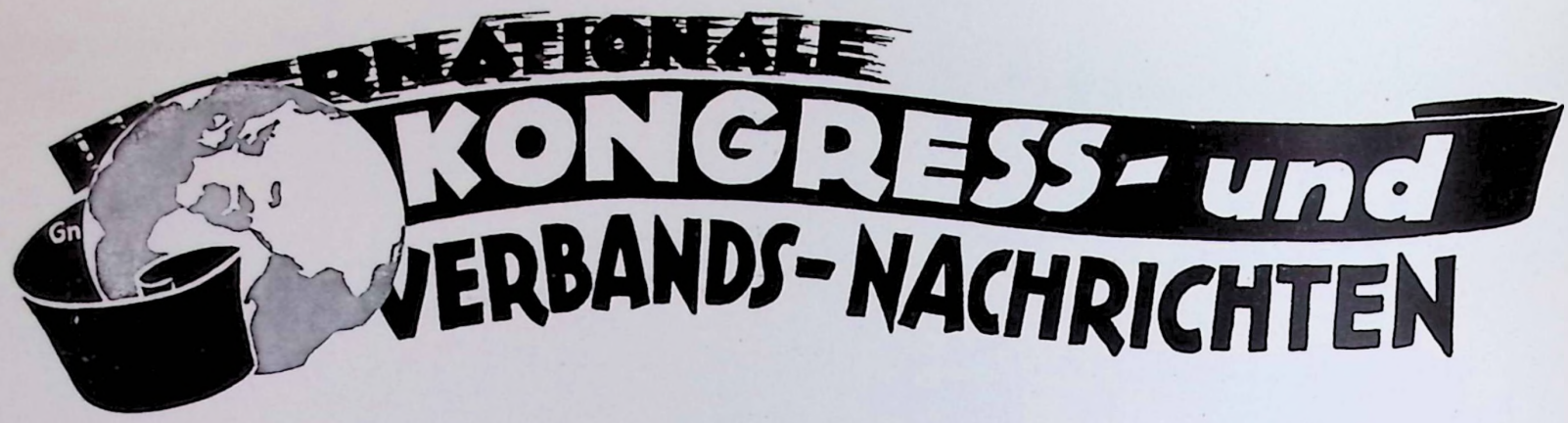

Deutschland und Italien ziehen ihre eigenen Seidenraupen

Tyskland og Italien avler deres egne Silkeorme · Tyskland och Italien ha sina egna silkesodlingar

Seta pura! Reine Seide! Man hält ein wunderbar weiches, schönes Gewebe in der Hand. Was die Finger bei der Berührung dieses Stoffes empfinden, setzt sich in Gedanken in das Bild der Landschaft Italiens um, diesen großen Maulbeergarten von der Poebene bis Perugia, Gubbio und Padua. Ein Baum ist so schön wie der andere mit seinem saftigen grünen Laub, das seit Jahrtausenden die einzige Nahrung für die Seidenraupe bildet. Sie liefert uns das edle Rohmaterial, aus dem zuerst die Gewänder der chinesischen und japanischen Herrscher gewebt wurden und das heute Allgemeingut aller Völker der Erde ist.

In Deutschland sucht man diese Maulbeerbaumreihen vergeblich, die sich in Italien bis in die Unendlichkeit zu erstrecken scheinen. Sie umranden hier in Deutschland etwa einen Siedlungsgarten, begrenzen Plätze und Straßen der Dörfer und kleinen Städte, werden in Schulgärten angepflanzt, wachsen an Bahndämmen und Wasserstraßen, umgeben die Lager von Landjahr und Arbeitsdienst und grenzen nicht zuletzt an Flugplätze und andere militärische Anlagen, und das mit gutem Grund! Jedes Flugzeug führt seine Fallschirme mit, und diese können nur aus reiner Naturseide hergestellt werden. Es sind also wehrwirtschaftliche Zwecke, denen der deutsche Seidenbau heute zu dienen hat.

Wie aber entsteht nun die Seide? In Italien in den ersten Maitagen, in Deutschland vier Wochen später, schlüpfen aus den Eiern winzige schwarze Raupen, die sich gleich auf das erste zarte Maulbeerblättchen stürzen. Sie wachsen schnell heran und erreichen in etwa 4 Wochen das 30fache ihrer ursprünglichen Länge und das 7000fache ihres Gewichtes. Viermal müssen sie sich inzwischen häuten, und oftmals am Tag muß der Züchter immer wieder neues Futterlaub herbeischaffen. In Italien wird der Seidenbau fast ausschließlich von Bauern betrieben. Sie ziehen durchschnittlich 60—90 Gramm Brut, etwa 60000—90000 Raupen, im Sommer in einer großen Wirtschaftszucht auf einmal auf. In Deutschland sind es meistens Lehrer, Kleinrentner, Siedler, Invaliden, Frauen und ältere Kinder, die als Nebenerwerb Seiden-

Seta pura! Ren Silke! Man holder et vidunderligt, smukt blodt Væv i Haanden. Hvad Fingrene finder ved Berørelsen af dette Stof, omsættes i Tankerne med Billedet af Landskabet i Italien, disse store Morbærhaver fra Posletten til Perugia, Gubbio og Padua. Det ene Træ er lige saa smukt som det andet med de saftige grønne Blade, som i Aartusinder har været Silkeormenes eneste Næring. De leverer os det ædle Raamateriale, af hvilket de kinesiske Herskeres Klædninger først blev vævet, og idag er de Almenhedens Eje over hele Jorden.

I Tyskland soger man forgæves disse Rækker af Morbærtræer, som i Italien synes at strække sig i det uendelige. Her i Tyskland findes de omkring Haver, begrænser Pladser og Gader i Landsbyer; i Planteskoler ses de ogsaa ofte ligesom paa Banedæmninger og ved Kanaler, omkring Landaar- og Arbejdstjenestelejre for ikke at tale om Flyvepladser og andre militære Anlæg, og det med god Grund! Enhver Flyvemaskine medforer sine Faldskærme, og disse kan kun fremstilles af ren Natursilke. Der er altsaa militæriske Formaal, som Silkeavlen idag tjener.

Hvorledes opstaar nu Silken? I Italien i de første Majdage og i Tyskland fire Uger senere kravler der smaa sorte Larver ud af Æggene og styrter sig over det første sarte Morbærblad. De vokser hurtigt og naar i ca. fire Uger 30 Gange deres oprindelige Storrelse og 7000 Gange deres egen Vægt. Fire Gange skifter de i Mellemtiden Hud, og flere Gange om Dagen maa Avlerne bringe dem Foderblade. I Italien drives Silkeavlen hovedsagelig af Bønder. I en stor Avlsbygning avles der gennemsnitlig 60—90 Gram Yngel, ca. 60,000—90,000 Larver paa en Gang. I Tyskland er det mest Lærere, Landboere, Invalider, Kvinder og Elever, der driver Silkeavl som Ekstrabeskæftigelse. De kan dyrke 10—30 Gram Yngel.

Seta pura! Rent siden! Man håller ett underbart mjukt, vackert tyg i sin hand. Vad fingrarna känna vid beröringen med tyget, omsätter tanken till en bild av ett vackert italienskt landskap, oändliga mulbärsträdsplantager i trakten mellan Poslätten och Perugia, Gubbio och Padua. Alla träd äro lika vackra med sitt saftiga gröna lövverk, som sedan årtusenden tillbaka utgör silkesmaskens enda näring. De leverera det ädla råmaterial, ur vilket till en början blott de kinesiska och japanska härskarnas skrud vävdes men som i våra dagar har blivit hela världens allmängods.

I Tyskland söker man förgäves efter dessa långa rader av mulbärsträd, vilka i Italien tycks sträcka sig i det oändliga. Här i Tyskland kanta de kanske en egnahems trädgård, begränsa torg och gator i byar och städer, planteras i trädskolor, växa utmed järnvägslinjer och vattenvägar, omgiva arbetstjänstens läger eller de stora flygplatserna och andra militärförläggningar. Detta har sina särskilda orsaker. Varje flygmaskin medför sin fallskärm och denna kan blott produceras av rent natursilke. Den tyska silkesodlingen av idag tjänar således militära ändamål.

Hur uppstår då silket? I Italien komma ur silkesfjärilens ägg under de första majdagarna, i Tyskland fyra veckor senare, små svarta larver, vilka genast störta sig på första fina mulbärsbladet. De växa snabbt och efter fyra veckor äro de 30 gånger sin ursprungliga längd och väga 7000 gånger mer än första dagen. Under denna tidsperiod måste de fyra gånger byta om skinn och silkesmaskuppfödaren måste flera gånger dagligen skaffa nytt foder i form av friskt löv. I Italien är det nästan uteslutande bönder, som sköta silkesodlingen. De uppföda i genomsnitt 60—90 g. ägg, c:a 60,000 à 90,000 silkesmaskar, under en sommar i en stort anlagd odling. I Tyskland är det mestadels lärare, småbrukare, invalider, kvinnor och ungdomar, som bedriva silkesodlingen som biförtjänst. De kunna

bau treiben. Sie können 10—30 Gramm Brut aufziehen. Da in Deutschland wegen unseres gemäßigten Klimas das Maulbeerlaub den ganzen Sommer hindurch weich bleibt, können mehrere Zuchtstaffeln hintereinander großgezogen werden. Die Raupen liegen auf Gestellen, die Obsthorden sehr ähnlich sind.

Hat der Seidenwurm viermal sein Kleid gewechselt, hört er auf zu fressen und verpuppt sich. Das Tier hat eine paarige Spinndrüse entwickelt, die in der Nähe der Mundöffnung ausmündet. Der Seidensaft der Drüse erhärtet an der Luft zu einem Faden, der durch eine dauernde Drehung und Wendung des Kopfes und des Körpers zu einem Kokon versponnen wird. Nach dreitägiger Arbeit sind über 1000 m Seidenfaden zu einem kunstvollen Gehäuse verarbeitet. In Italien hat Mussolini die uralte Stadt Ascoli Piceno, zwischen dem Gran sasso d'Italia und der blauen Adria, die Wiege des italienischen Seidenbaues genannt. Dort befindet sich das weithin bekannte staatliche Seidenbauinstitut, dessen Leiterin, Frau Prof. *Lombardi*, sich seit Jahren mit großem Erfolg um die Züchtung widerstandsfähiger Rassen bemüht hat. Mit ihr ist Prof. *Pigorini*, der Leiter des 1861 gegründeten Institutes in Padua, verantwortlich für den praktischen Seidenbau Italiens, Siziliens und Libyens. In Ascoli in der großen „Bigattiere", dem Zuchtraum, bietet man den Tieren Erikasträuße als Spinngelegenheiten. In Vittorio Veneto sind es lange, bürstenförmige Strohwalzen, die man zur Zeit der Spinnreife über die großen leiterähnlichen Gerüste legt, die entweder dachförmig aneinandergelehnt sind oder wie eine Schaukel an Drähten von der Decke hängen. Diese großen Gerüste hat man in Deutschland bei viel kleineren Mengen von Räupchen nicht nötig. Man begnügt sich mit dem Davrilschen Spinnrahmen, einer kleinen Leiter, die gleich auf die Hürde gestellt wird, wo die Tiere liegen. Die Kokons werden mit der Hand abgeerntet und in Deutschland alle an die Zweigstellen der Spinnhütte AG. geschickt. In Italien gibt es mit Rücksicht auf den viel größeren Umfang des Seidenbaues erheblich mehr Sammelstellen. Die Kokons werden dort mit heißer Luft abgetötet, getrocknet, und dann der industriellen Verarbeitung zugeführt. Einen Teil der Puppen läßt man sich zum Falter entwickeln, der aus dem Kokon ausschlüpft; das Weibchen legt 600—700 Eier. Diese werden während des Winters in Italien wie in Deutschland in besonders temperierten Räumen aufbewahrt und kommen dann im nächsten Jahr zum Versand an die Züchter.

Mitten im Krieg beginnt die kleine Seidenraupe auch in Deutschland die Bedeutung zu gewinnen, die sie in Italien, dem klassischen Lande des Seidenbaues, schon lange besitzt.

1. Die Maulbeere, als Futterpflanze für Seidenraupen, wird in Italien in Baumform gezogen • 2. Deutscher Seidenraupenzuchtraum mit Hürdengestell als Raupenlager • 3. Ausgewachsene Raupen verschiedener Farbspielarten auf einem Maulbeerblatt • 4. In Deutschland und Italien werden Heidekrautbüschel vielfach als Spinngelegenheit benutzt • 5. Die Kokons, umgeben von der lockeren Flockenseide • 6. Zur Nachzucht läßt man aus den Kokons einen Teil der Schmetterlinge ausschlüpfen. Langsam entfalten sich zuerst die weichen Flügel • 7. Eines der Zentren der wissenschaftlichen Arbeit für den Seidenbau in Italien, das Institut in Ascoli Piceno

Da Morbærbladene i Tyskland paa Grund af det jævnt gode Klima forbliver blode hele Sommeren, kan mange Kuld drives store efter hinanden. Larverne ligger paa Hylder. Har Silkeormen vekslet Klædning fire Gange, æder den ikke mere, og forpupper sig. Dyret har udviklet en Spindekirtel, som udmunder i Nærheden af Mundaabningen. Kirtlernes Spindesaft styrkner i Luften til en Traad, som ved en vedvarende Drejen og Venden af Hovedet og Kroppen spindes til en Knude. Efter 3 Dages Arbejde er over 1000 Meter Silketraad forarbejdet til en kunstfuld Kapsel. I Italien har Mussolini kaldt den gamle By Ascoli Piceno mellem Gran Sasso d'Italia og det blaa Adria den italienske Silkeavls Vugge. Her findes det meget bekendte statslige Silkeavlsinstitut, hvis kvindelige Leder, Fru Prof. *Lobardi* i over 10 Aar med stort Resultat arbejder med Opdrætningen af modstandsdygtige Racer. Sammen med hende er Prof. *Pigorini*, Lederen af det i 1861 i Padua grundlagte Institut, ansvarlig for Italiens, Siciliens og Libyens praktiske Silkeavl. I Ascoli, i den store »Bigattiere«, Avlsrummet, giver man Dyrene Erikabuske til at spinde paa. I Vittorio Veneto er det lange børsteformede Straavalser, som man under Spindeperioden lægger over store stigeagtige Stilladser. Disse er enten lagt vandret ved Siden af hinanden, eller hænger som en Gynge i Traadene fra Loftet. Saadanne store Stilladser behover man ikke i Tyskland for de meget mindre Mængder Larver. Man nojes med den »Davrilske« Spinderamme, en lille Stige, som straks stilles paa en Slags Pilefletning, hvor Dyrene ligger. Kokonerne hostes med Haanden, og i Tyskland sendes de alle til Spinnhütte A.-G.'s Filialer. I Italien eksisterer paa Grund af Silkeavlens meget storre Omfang betydelig flere Samlesteder. Kokonerne dræbes der med varm Luft, torres og tilfores saa den industrielle Forarbejdelse. En Del lader man udvikle sig til Sommerfugle, som kryber ud af Kokonen. Hunnen lægger 600—700 Æg. Disse opbevares Vinteren over saavel i Italien som i Tyskland i særligt temparerede Rum og forsendes da næste Aar til Avlerne.

Midt under Krigen begynder den lille Silkelarve ogsaa i Tyskland at faa den Betydning, som den allerede har i Italien, Silkeavlens klassiske Land.

1. Som Foderplante for Silkeormene dyrkes i Italien Morbærtræet • 2. Tysk Silkelarveavl i Rum med et Stel som Leje for Larverne • 3. Voksne Larver i forskellige Farver paa et Morbærblad • 4. I Tyskland og Italien anvendes ofte Buske af Hedeplanter til Silkeormen at spinde paa • 5. Kokonerne omgivet af den løse Fnugsilke • 6. Til Opdrætning lader man en Del af Sommerfuglene smutte ud af Kokonen. Langsomt udvikler forst de blode Vinger sig • 7. Institutet i Ascoli Piceno, en af Centrerne, hvor det videnskabelige Arbejde for Silkeavlen i Italien foregaar

sköta om 10—30 g. ägg. Då på grund av Tysklands mera jämna klimat lövet på mulbärsträden förblir mjukt hela sommaren kunna flera omgångar uppfödas efter varandra. Silkemaskarna ligga på ställningar, vilka likna frukthyllor. När masken fyra gånger har bytt om skinn, sluter han att äta och övergår till puppa.

I djuret har en dubbel spinnkörtel utbildats, som mynnar i närheten av munöppningen. Körtelns silkesaft härdnar i luften och blir en tråd, vilken genom huvudets och kroppens ständiga vridning spinnes till en knut. Efter 3-dagars arbete har masken spunnit över 1000 m. silketråd till en konstfull kapsel. I Italien har Mussolini kallat den urgamla staden Ascoli mellan Gran sasso d'Italia och det blå Adriatiska havet för den italienska silkesodlingens vagga. Där hemmer sig det vida bekanta statliga silkesodlingsinstitutet, vars ledarinna, fru professor Lombardi, sedan flera år tillbaka bemödar sig om att utveckla motståndskraftiga raser. Tillsammans med henne är professor Pigorini, ledaren för det 1861 grundade institutet i Padua, ansvarig för den praktiska silkesodlingen i Italien på Sicilien och i Libyen. I Ascoli ger man djuren i den stora odlingssalen »bigattiero» ljungruskor att spinna på. I Vittorio Veneto däremot lägger man långa borstliknande halmvalsar över ställningarna, när djuren börja spinna. Dessa ställningar, som likna stegar, äro antingen lutade mot varandra så att de bilda små tak eller så hänga de ner från taket som gungor. Dessa stora ställningarna behöver man ej i Tyskland, där odlingarna äro mycket mindre. Man nöjer sig med den Davrilska spinnramen, en liten stege, som ställes upp på hyllan, där djuren ligga.

Kokongerna skördar man alla för hand och i Tyskland sändas de till de olika filialerna av firman »Spinnhütte A.-G.» I Italien finns det med hänsyn till de vida större odlingarna, en hel rad insamlingsställen. Kokongerna dödas där med varmluft, torkas och förädlas därefter på industriell väg. En del av pupporna låter man utvecklas till fjärilar, vilka efter en tid krypa fram ur kokongen. Honan lägger 600 à 700 ägg.

Dessa gömmas under vintern såväl i Tyskland som i Italien i väl tempererade rum och sändas nästa vår till de olika silkesmaskuppföderna.

Nu mitt under kriget får den lilla silkesmasken även i Tyskland den betydelse, som den redan länge har i Italien, silkesodlingens klassiska land.

1. I Italien odlas mulbärsträd såsom foderväxt åt silkesmaskarna • 2. Tysk silkesodlingssal med specialhyllor för silkesmaskarna • 3. Utvuxna silkesmaskar i olika färgnyanser på ett mulbärsblad • 4. I Tyskland och Italien begagnar man ofta ljungruskor som spinnredskap • 5. Kokongerna, omgivna av lätta silkesfjun • 6. För att få nya ägg låter man en del kokonger utvecklas till fjärilar. Långsamt breder fjärilen först ut sina vingar • 7. En av metropolerna för silkesodlingens vetenskapliga arbete i Italien, institutet i Ascoli Piceno

KONGRESS des KINDES

Barnets Kongres • Barnets kongress

2. *Lebenslust • Livsglæde • Livslust*

Der Säugling hat das Wort. „Rund 20 Jahre brauchen Eltern, Erzieher und Lehrer, um aus uns wenigstens in groben Umrissen eine Persönlichkeit zu machen. Eine Entwicklungsskala von den niedrigsten bis zu den höchsten körperlichen

1. *Säugling • Spædbarn • Spädbarnet*

und seelischen Fähigkeiten müssen wir durchlaufen, Sonderaufgaben müssen wir bewältigen lernen, um zuletzt eine Stellung in der Volksgemeinschaft einzunehmen. Die unübersehbare Vielheit der Einzelleistung, die man von uns verlangt, erfordert aber auch eine klare Einsicht aller unserer Erzieher in ihre Aufgabe."

Darüber sprach man tief und gründlich auf der „Kinderkundlichen Woche" in Wien, deren Veranstalter die deutsche allgemeine ärztliche Gesellschaft für Psychotherapie war, unter Mitwirkung der internationalen Gesellschaft für Therapie und von Delegationen aus Japan, Chile, China, Italien, Ungarn, der Slowakei, Rußland, Jugoslawien, der Schweiz, Schweden, sowie von deutschen Vertretern der Gesellschaft für Kinderheilkunde, der Vereinigung für Säuglings- und Kleinkinderschutz, des Reichsausschusses für Tuberkulosenbekämpfung, der Reichsgesundheitsführung, des NS.-Lehrerbundes, der Vereinigung der deutschen Jugendrichter, vieler deutscher Reichsbehörden, der Reichsjugendführung und der Wehrmacht.

Mittelpunkt aller Referate war „Das Kind".

Den Vorsitz führte Professor Göring, Berlin. Wie der stellvertretende Reichsärzteführer Dr. Blome ausführte, hat das Deutschland des Nationalsozialismus als erstes Ziel die Volksgesundheit. Wissenschaft und Gesundheitspolitik verlangen gesunde Entwicklung des Säuglings und des Kleinkindes. Dieses Thema behandelten die Referate der Professoren Widenbauer-Posen,

Spædbarnet har Ordet. »Ca. tyve Aar behover Forældre, Pædagoger og Lærere for i det mindste i grove Træk at gore en Personlighed ud af os. Vi maa gennemlobe en Udviklingsskala fra de laveste til de hojeste legemlige og sjælelige Færdigheder, vi maa lære at magte Særopgaver for sluttelig at indtage en Stilling i Folkefællesskabet. Den uoverskuelige Mangfoldighed af Enkeltpræstationer, som man forlanger af os, kræver imidlertid ogsaa alle vore Opdrageres klare Forstaaelse af deres Opgave.«

Dette droftede man dybt og grundigt paa »Bornevidenskabens Uge« i Wien, der var foranstaltet af det almindelige tyske Lægeselskab for Psykoterapi under Medvirkning af det internationale Selskab for Terapi og af Delegationer fra Japan, Chile, Kina, Italien, Ungarn, Slovakiet, Rusland, Jugoslavien, Svejts, Sverige, samt af tyske Repræsentanter for Selskabet for Bornemedicin, for Foreningen for Spædborne- og Smaabornsbeskyttelse, for Rigsudvalget for Tuberkulosebekæmpelse, for Rigssundhedsforingen, for NS.-Lærerforbundet, for Foreningen af tyske Ungdomsdommere, for mange tyske Rigsmyndigheder, for Ungdomsforingen og Forsvarsmagten.

Midtpunktet for alle Foredrag var »Barnet«. Professor Goring, Berlin, forte Forsædet. Som Vicerigslægeforer Dr. Blome udviklede, har Nationalsocialismens Tyskland Folkesundheden som forste Formaal. Videnskab og Sundhedspolitik kræver Spædbarnets og Smaabornenes sunde Udvikling. Dette Tema behandlede Professorerne Widenbauer-Posen, Ritschel-Würzburg, von Gaghi, Ungarn, Vogt-Münster, Bessau-Berlin, Panoff-Sofia, Vulovicz-Belgrad.

Paralelt med Smaabarnets legemlige Udvikling lober den psykiske. Der skelnes her imellem tre Stadier: Undvigelsen; f. Eks. Lyset er ubehageligt for det lille Spædbarn, det lukker Øjnene og drejer sig bort; saa kommer det Omvendte ledsaget af en utrættelig Glæde ved lystbetonet Forarbejdning af det nye Indtryk. Det kigger og kigger, lærer at skelne imellem Tingene, at skelne mellem det Bekendte og det Ubekendte. Den samme Foreteelse ser vi ved Horeindtrykkene og ved Brugen af de

Spädbarnet har ordet. »C:a 20 år behöva föräldrar, uppfostrare och lärare för att åstadkomma åtminstone de grövre konturerna till en personlighet av oss spädbarn. Vi måste genomlöpa en utvecklingsskala från de lägsta till de högsta kroppsliga och andliga prestationer, vi måste lära oss att klara speciella uppgifter för att slutligen kunna intaga en ställning i folkgemenskapen.»

Dessa problem diskuterades grundligt på »Barnmedicinska veckan» i Wien, som hade arrangerats av Allmänna tyska läkarsällskapet för psykoterapi och i vilken deltogo Internationella sällskapet för terapi, kommissioner från Japan, Chile, Kina, Italien, Ungern, Slovakien, Ryssland, Jugoslavien, Schweiz, Sverige samt tyska ombud för Sällskapet för barnmedicin, Föreningen för spädbarns- och småbarnsskydd, Riksutskottet för tuberkulosens bekämpande, Rikshälsovårdsnämnden, Nat. soc. lärareförebundet, Föreningen för tyska ungdomsdomare, många tyska riksämbeten, ungdomsledningen och hären.

I medelpunkten för kongressen stod givetvis »barnet». Kongressen leddes av professor Göring, Berlin. Såsom vice riksläkareledaren d:r Blome utförde, har det nationalsocialistiska Tyskland gjort folkhälsan till sitt främsta mål. Vetenskap och hälsopolitik fordra spädbarnets och småbarnets sunda utveckling. Om detta ämne talade professorerna Widenbauer-Posen, Ritschel-Würzburg, von Gaghi-Ungern, Vogt-Münster, Bessau-Berlin, Panoff-Sofia, Vulovicz-Belgrad.

Parallellt med den kroppsliga utvecklingen går den andliga hos småbarnen. Här urskiljer man tre olika stadier: bortvändandet, t. ex. sluter spädbarnet ögonen och vänder sig bort, när det får ljus på sig. Det andra stadiet är närmandet, ledsagat av en outtröttlig glädje åt en lustbetonad bearbetning av det nya intrycket. Barnet ser och ser, lär sig urskilja tingen, skiljer mellan känt och okänt. Likadant förhåller det sig med hörseln och vid användandet av de övriga sinnesorganen. Slutmålet är världsbildens självständighet. Varje handling hos barnet är en ujämning mellan det

3. *Trotzalter • Den trodsige Alder • Den trotsiga ålder* • **4.** *Lernbegier • Lærebegærlighed • Vetgirighet*

5. Gemeinschaftsarbeit • Fællesskabsarbejde • Gemenskapsarbete

Ritschel-Würzburg, von Gaghi-Ungarn, Vogt-Münster, Bessau-Berlin, Panoff-Sofia, Vulovicz-Belgrad.

Neben der körperlichen läuft die psychische Entwicklung des Kleinkindes. Drei Stadien sind hier zu unterscheiden: Das Ausweichen; z. B. dem Säugling ist das Licht unangenehm, er schließt die Äuglein und dreht sich ab; dann kommt die Zuwendung, begleitet von einer unermüdlichen Freude am lustbetonten Verarbeiten des neuen Eindrucks. Er schaut und schaut, lernt die Dinge unterscheiden, Bekanntes vom Unbekannten. Ebenso ist der Vorgang bei Gehörseindrücken und bei Anwendung der anderen Sinnesorgane. Am Ende steht die Selbständigkeit des Weltbildes. Jede Handlung des Kindes stellt einen Ausgleich zwischen dem triebhaften Bedürfnis des Organismus und dem aus der Umwelt assimilierten Weltbild dar. Dieses Weltbild aufzubauen ist Aufgabe des Erziehers. Aber dabei muß er selbst innerlich ausgeglichen sein.

Das Spiel des Kindes läßt vielerlei Schlüsse auf seine spätere Arbeitsweise zu. Deshalb soll das Spielmaterial von der Art sein, daß das Kind sich an eine gewisse Leistung heranspielen kann, etwa durch Bau- und Zusammensetzspiele. Alleinbeschäftigung und Spiel mit anderen müssen in gesundem Ausgleich stehen. Zu starke äußerliche Nachahmung der Erwachsenen ist falsch. Leiten und nie die Geduld verlieren, auch bei den kleinsten Erfolgen Anerkennung zollen, ist hier Grundsatz. Darüber sprachen Göring-Berlin, Thumb-Wien, Arnold-Berlin.

Und nun die Schule: Nicht Unterrichtsstätte, sondern Erziehungsstätte soll sie sein. Eine zur

andre Sanseorganer. Til sidst kommer det selvstændige Verdensbillede. Enhver af Barnets Handlinger udgor en Udligning imellem Organismens driftsmæssige Behov og det af Omverdenen assimilerede Verdensbillede. At opkonstruere dette Verdensbillede er Opdragerens Opgave. Men hertil maa han selv have et ligevægtigt Indre. Barnets Leg tillader mangeartede Slutninger med Hensyn til dets senere Arbejdsmaade. Derfor maa Legetojet være af en saadan Art, at Barnet kan lege sig frem til en vis Præstation, f. Eks. ved Bygnings-og Sammenlægningselementer. Enebeskæftigelse og Leg med andre maa staa i et sundt indbyrdes Forhold. En for stærk ydre Efterligning af de Voksne er forkert. At lede og aldrig tabe Taalmodigheden saavelsom at anerkende selv de mindste Præstationer er her Grundsætningen. Herom talte Goring-Berlin, Thumb-Wien, Arnold-Berlin.

driftmässiga behovet hos organismen och den ur den omgivande miljön assimilerade världsbilden. Att bygga upp denna världsbild är uppfostrarens uppgift. Härvid måste han själv vara stadgad i sitt inre.

Barnens lek tillåta allahanda slutsatser beträffande deras senare sätt att arbeta. Därför bör lekmaterialet vara sådant, att barnet lekande kan uppnå en viss prestation, exempelvis genom bygg- och läggspel. Ensamlek och lek med andra måste stå i rätt proportion till varandra. Alltför stark efterhärmning av de vuxna är felaktig. Att leda och aldrig förlora tålamodet, att ge beröm även åt de minsta framgångar är grundsatsen. Dessa problem behandlades av Göring-Berlin, Thumb-Wien och Arnold-Berlin.

Så kommer skolan. Den skall ej vara en unvervisningsplats utan en uppfostringsanstalt. En klass,

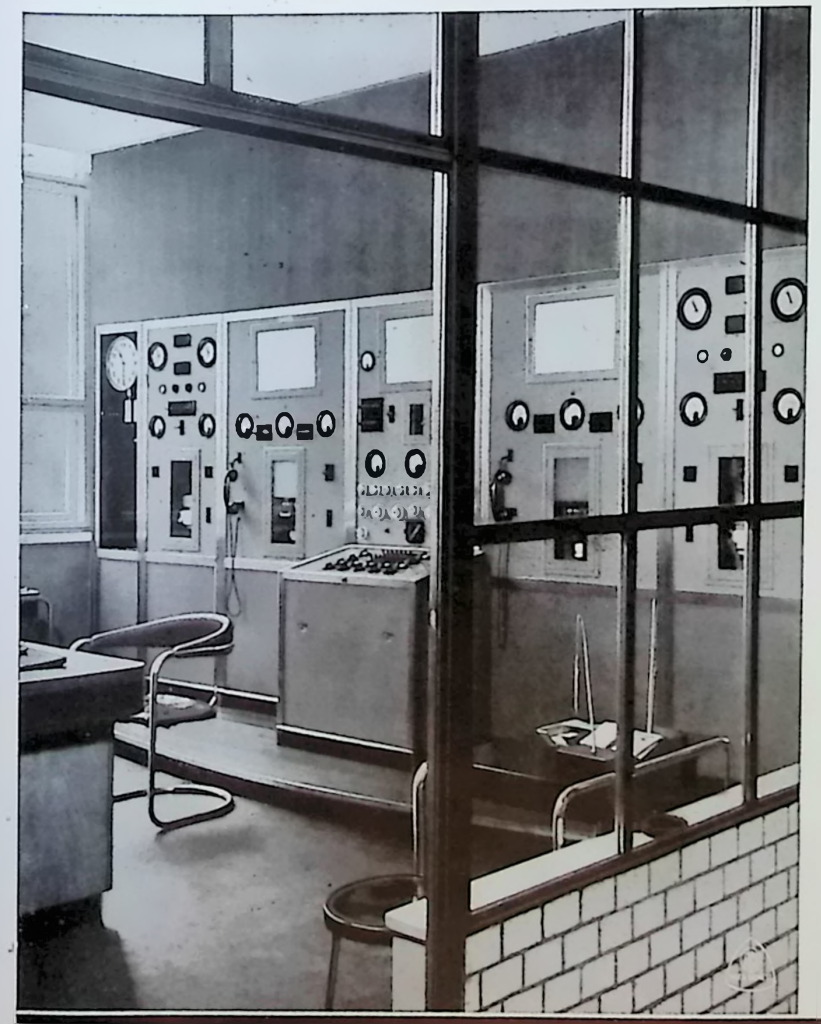

SEIT 1879

MIX & GENEST

FERNSPRECHEN · FERNMELDEN FÖRDERN

BRAND- UND WACHSCHUTZ-ANLAGEN FÜR INDUSTRIELLEN UND LANDSCHAFTLICHEN SCHUTZ

VERLANGEN SIE UNSERE SONDERDRUCKSCHRIFT

MIX & GENEST AKTIENGESELLSCHAFT · BERLIN-SCHÖNEBERG

Kameradschaft, Einsatzbereitschaft, Arbeitsfreudigkeit erzogene Klasse erreicht leicht ihr Klassenziel. Das Vertrauen zum Lehrer ist das erste Grunderfordernis.

Die Tiefenpsychologie verlangt, Bewußtsein und Unterbewußtsein in harmonische Verbindung zu bringen. Es ist also verständlich, wenn das deutsche Institut für Psychotherapie dem Amt für Berufserziehung und Leistungssteigerung der Deutschen Arbeitsfront angegliedert ist. Psyche und Leistung müssen harmonieren. Referate darüber hielten Arnold-Berlin, Banissoni-Rom, Bjerres-Schweden und Poetzls-Wien.

Nicht den Eltern allein gehört das Kind, sondern dem ganzen Volke. Deshalb ist auch die „Elternerziehung" eine notwendige Aufgabe. Goethe sagte: „Wir könnten erzogene Kinder gebären, wenn wir nur selber erzogen wären." Über diese Frage gab der Vortrag des Präsidenten des Reichsgesundheitsamtes Professor Dr. Reiter Aufschluß. Über zweckmäßige Erziehung, Sonderschule und Volksschule, Fürsorgeerziehung sprachen: Schröder-Leipzig, Villinger-Breslau und andere, die immer wieder betonten, daß die besten seelischen Anlagen durch entgegengesetzte Umwelteinflüsse gehemmt werden können.

Den Abschluß bildet die Berufserziehung. Zwei Welten prallen hier zusammen: die wissenschaftlich erforschte Sachwelt und die Lebenswelt des eigenen Ich. Nur wenn der Mensch mit Liebe bei der Arbeit ist, kann Höchstleistung erreicht werden. Die Kräfte des einzelnen zu erforschen, benützt man die psychotechnischen Prüfungsmethoden. Diese bewirken heute schon, daß 80 Prozent der Berufstätigen richtig eingestellt werden.

Wohl kein Kongreß in den letzten Jahren hat das Interesse der Allgemeinheit so auf sich gezogen, wie die „Kinderkundliche Woche" in Wien. Ein sichtbarer Ausdruck des Erfolges ist die zeitweilige Verlegung der Leitung der internationalen Gesellschaft für Psychotherapie von der Schweiz nach Deutschland und die Gründung einer Gesellschaft für Kinderpsychiatrie und Heilpädagogik.

Og nu Skolen: den skal ikke være Undervisningssted, men Opdragelsessted. En til Kammeratskab, Indsatsberedskab, Arbejdsglæde opdraget Klasse naar let Klassens Formaal. Tillid til Læreren er den første Betingelse.

Dybdepsykologien kræver, at Bevidsthed og Underbevidsthed bringes i harmonisk indbyrdes Forbindelse. Det er altsaa forstaaeligt, at det tyske Institut for Psykoterapi er slaaet sammen med den Tyske Arbejdsfronts Afdeling for Fagopdragelse og Præstationsstigning. Psyke og Præstation maa harmonere. Foredrag herover blev holdt af: Arnold-Berlin, Banissoni-Rom, Bjerres-Sverige og Poetzls-Wien.

Barnet tilhører ikke alene Forældrene, men hele Folket. Derfor er ogsaa »Forældreopdragelsen« en nødvendig Opgave. Goethe har sagt: »Vi vilde kunne føde velopdragne Børn, dersom vi kun selv var vel opdraget.« Om dette Spørgsmaal handlede et Foredrag af Rigssundhedsmyndighedens Præsident Professor Dr. Reiter. Om hensigtsmæssig Opdragelse, Særskole og Folkeskole, Forsorgsopdragelse, talte bl. a.: Schröder-Leipzig og Villinger-Breslau, der bestandig paany understregede, at de bedste sjælelige Anlæg kan blive hemmet ved modsatte Indflydelser fra Omverdenen. Fagopdragelsen udgør Afslutningen. To Verdener stoder her imod hinanden: den videnskabelig udforskede faktiske Verden og det egne Jegs Livsverden. Den højeste Ydelse kan kun opnaas, naar Mennesket staar ved sit Arbejde med Kærlighed. Til Udforskning af den enkeltes Kræfter benytter man i Dag de psykotekniske Provemetoder. Dette medfører allerede i Dag, at 80% af de Erhvervsbeskæftigede er rigtig anbragt.

Ingen Kongres har vel i de sidste Aar i den Grad tildraget sig Almenhedens Interesse som »Den Bornevidenskabelige Uge« i Wien. Et synligt Udtryk for dens Succes er den midlertidige Forlæggelse af Ledelsen i det internationale Selskab for Psykoterapi fra Svejts til Tyskland og Oprettelsen af et Selskab for Bornepsykiatri og Sundhedspædagogi.

som uppfostrats till kamratlighet, beredskap, arbetsglädje klarar lätt sin uppgift. Förtroendet till läraren är det första kravet.

Själspsykologin fordrar att en harmonisk förbindelse åvägabringes mellan medvetandet och undermedvetandet. Det är således begripligt, att det Tyska institutet för psykoterapi är intimt knutet till Ämbetet för yrkesuppfostran och prestationsstegring inom Tyska arbetsfronten. Psyke och prestation måste harmoniera. Föredrag i detta ämne höllos av Arnold-Berlin, Bonissoni-Rom, Bjerres-Sverige och Poetzls-Wien.

Barnet tillhör ej enbart föräldrarna utan hela folket. Därför är också föräldrauppfostran en viktig faktor. Goethe sade: »Vi kunde föda väluppfostrade barn, om vi bara själva voro uppfostrade.» Denna fråga behandlades ingående av ordföranden för rikshälsoämbetet professor d:r Reiter. Om ändamålsenlig uppfostran, specialskola och folkskola samt tvångsuppfostran talade Schröder-Leipzig, Villinger-Breslau m. fl., vilka gång på gång framhävde, att de bästa själsliga anlag kunna hämmas genom en dålig miljös inflytande.

Avslutningen bildas av yrkesuppfostran. Här råka två världar i konflikt med varandra, den vetenskapligt utforskade sakvärlden och det egna jagets värld. Endast om människan med glädje går in för sitt arbete, kan hon nå högsta prestationer. För att utforska den enskildes krafter begagnar man sig idag av psykotekniska prövningsmetoder. Redan idag har man uppnått, att därigenom 80% av den arbetande befolkningen står på sin rätta plats.

Det finns väl knappast någon kongress, som hållits de senaste åren, vilken har väckt ett så stort intresse hos den stora allmänheten som just den »Barnmedicinska veckan» i Wien. Ett synbart uttryck för dess framgång är överflyttningen av ledningen för Internationella sällskapet för psykoterapi från Schweiz till Tyskland samt grundandet av ett Sällskap för barnpsykiatri och läkepedagogik.

6. Berufswettkampf • Fagkonkurrence • Yrkestävling • 7. Höchstleistung • Højstpræstation • Högsta prestation

Kongreßnachrichten

Kongresefterretninger · Kongressmeddelanden

Ende Oktober fand in Leipzig die 45. Hauptversammlung der Deutschen *Bunsen-Gesellschaft* für angewandte physikalische Chemie statt. Vorsitzender: Professor Schenk, Marburg.

*

Das *Deutsche Musikinstitut* hat die angesetzten Kurse für Ausländer in Berlin, Potsdam und Salzburg trotz des Krieges programmgemäß durchgeführt. Viele Musiker mit schon abgeschlossener Ausbildung waren gekommen, um hier in Deutschland den letzten Schliff zu erhalten. Musiker aus Bulgarien, Rumänien, Jugoslawien, der Schweiz, Holland, Norwegen, Schweden, Dänemark, USA., Rußland, Italien, Ungarn, der Slowakei und dem Protektorat nahmen an den Kursen teil.

*

Das *Deutsche Auslandswissenschaftliche Institut* veranstaltete einen zweiwöchigen Sonderkursus für Ausländer an der Universität Berlin mit dem Thema: „Das Reich". Das Wesen des Reichs und sein Wirken für die Neuordnung Europas sollte den Studierenden nahegebracht werden.

*

Die Jahrestagung des *Verbandes Bulgarischer Chemiker* in Sofia wird deutscherseits von folgenden Herren besucht: Staatsrat Dr. W. Schieber, Professor Dr. R. Kuhn, Professor Dr. W. Schulemann, Dr. R. Brill und, für den Verein Deutscher Chemiker, von Dr. Karl Merck.

I Slutningen af Oktober afholdtes i Leipzig den 45. Generalforsamling i det Tyske *Bunsenselskab* for anvendt fysisk Kemi under Ledelse af Professor Schenk, Marburg.

*

Det *Tyske Musikinstitut* har trods Krigen programmæsig gennemført de planlagte Kursus for Udlændinge i Berlin, Potsdam og Salzburg. Mange Musikere med allerede affluttet Uddannelse var kommet for her i Tyskland at faa den sidste Afslibning. Musikere fra Bulgarien, Rumænien, Jugoslavien, Svejts, Holland, Norge, Sverige, Danmark, USA, Rusland, Italien, Ungarn, Slovakiet og Protektoratet deltog.

*

Det *Tyske Udlandsvidenskabelige Institut* har foranstaltet et Tougers Særkursus for Udlændinge ved Berlins Universitet med Temaet: »Riget.« Man vilde gøre de Studerende bekendt med Rigets Væsen og dets Virken for Evropas Nyordning.

*

Aarsmodet i *Forbundet af Bulgarske Kemikere* i Sofia besoges fra tysk Side af følgende Herrer: Statsraad Dr. W. Schieber, Professor Dr. R. Kuhn, Professor Dr. W. Schulemann, Dr. R. Brill og for Foreningen af Tyske Kemikere, Dr. Karl Merck.

I slutet av oktober ägde Tyska *Bunsen*sällskapets för tillämpad fysikalisk kemi 45:te huvudförsamling rum i Leipzig.
Ordförande: Professor Schenk, Marburg.

*

Tyska musikinstitutet har trots kriget programmässigt genomfört de planerade kurserna för utlänningar i Berlin, Potsdam och Salzburg. Många musiker med redan avslutad utbildning hade kommit för att här i Tyskland erhålla en sista slipning. Musiker från Bulgarien, Rumänien, Jugoslavien, Schweiz, Holland, Norge, Sverige, Danmark, USA., Ryssland, Italien, Ungern, Slovakien och Protektoratet deltogo i kurserna.

*

Tyska utlandsvetenskapliga institutet anordnade en specialkurs på två veckor för utlänningar vid universitetet i Berlin. Huvudämnet var »Tyska riket». Härigenom skulle deltagarna få kännedom om Tyska riket och dess verksamhet för en nyordning i Europa.

*

Förbundet för bulgariska kemister håller inom kort sitt årssammanträde, som besökes av följande herrar från Tyskland, statsrådet d:r W. Schieber, professor d:r R. Kuhn, professor d:r W. Schulemann, d:r R. Brill och som representent för Verein Deutscher Chemiker d:r Karl Merck.

Die 34. Tagung der *Deutschen Orthopädischen Gesellschaft* fand in Berlin statt. Trotz des Krieges war der Besuch sehr zahlreich. Vorausschauend war es die besondere Aufgabe der Tagung, die „Körperbehinderten" — das Wort „Krüppel" soll nicht mehr gebraucht werden — einheitlich im ganzen Reich zu erfassen, sie vor Siechtum zu bewahren, sie beruflich zu beraten und sie für einen Beruf vorzubereiten, den sie trotz ihrer Behinderung ausüben können. Die Leitung der Tagung lag in den Händen von Dr. Eckhardt vom Volksgesundheitsdienst.

1. *Dr. Eckhardt, der Vorsitzende der Deutschen Orthopädischen Gesellschaft, bei der Begrüßungsansprache* • **2.** *Während der Tagung der Deutschen Orthopädischen Gesellschaft*

I Berlin afholdtes det 34. Møde i det *Tyske Orthopædiske Selskab*. Trods Krigen var Besøget meget talrigt. Med Henblik paa den nærmeste Fremtid havde Modet stillet sig den særlige Opgave, i hele Riget at tage sig af de »Legemsbeskadigede« — Ordet Krobling skal ikke anvendes mere —, at bevare deres Sundhed, at give dem Raad med Hensyn til Valg af Fag og forberede dem i et Fag, som de trods deres Invaliditet kan udøve. Modet lbev ledet af Dr. Eckhardt fra Folkesudnhedstjenesten.

1. *Dr. Eckhardt, Formanden for det Tyske Orthopædiske Selskab, under Velkomsttalen* • **2.** *Under det Tyske Orthopædiske Selskabs Møde*

Det *Tyska ortopediska sällskapets* 34: de kongress ägde rum i Berlin. Trots kriget var kongressen talrikt besökt. Med stor vidsynthet hade man gjort det till kongressens uppgift att efter enhetliga riktlinjer försöka nå samtliga »kroppsligt hämmade», — ordet krympling får ej längre användas — bevara dem från sjuklighet, lämna dem råd och anvisningar i yrkesfrågor samt förbereda dem för ett yrke, som de trots sina kroppsliga men kunna utöva. Kongressens ledning låg i händerna på d:r Eckhardt från folkhälsovårdstjänsten.

1. *D:r Eckhardt, ordföranden för Tyska ortopediska sällskapet, håller hälsningstalet* • **2.** *Under Tyska ortopediska sällskapets kongress*

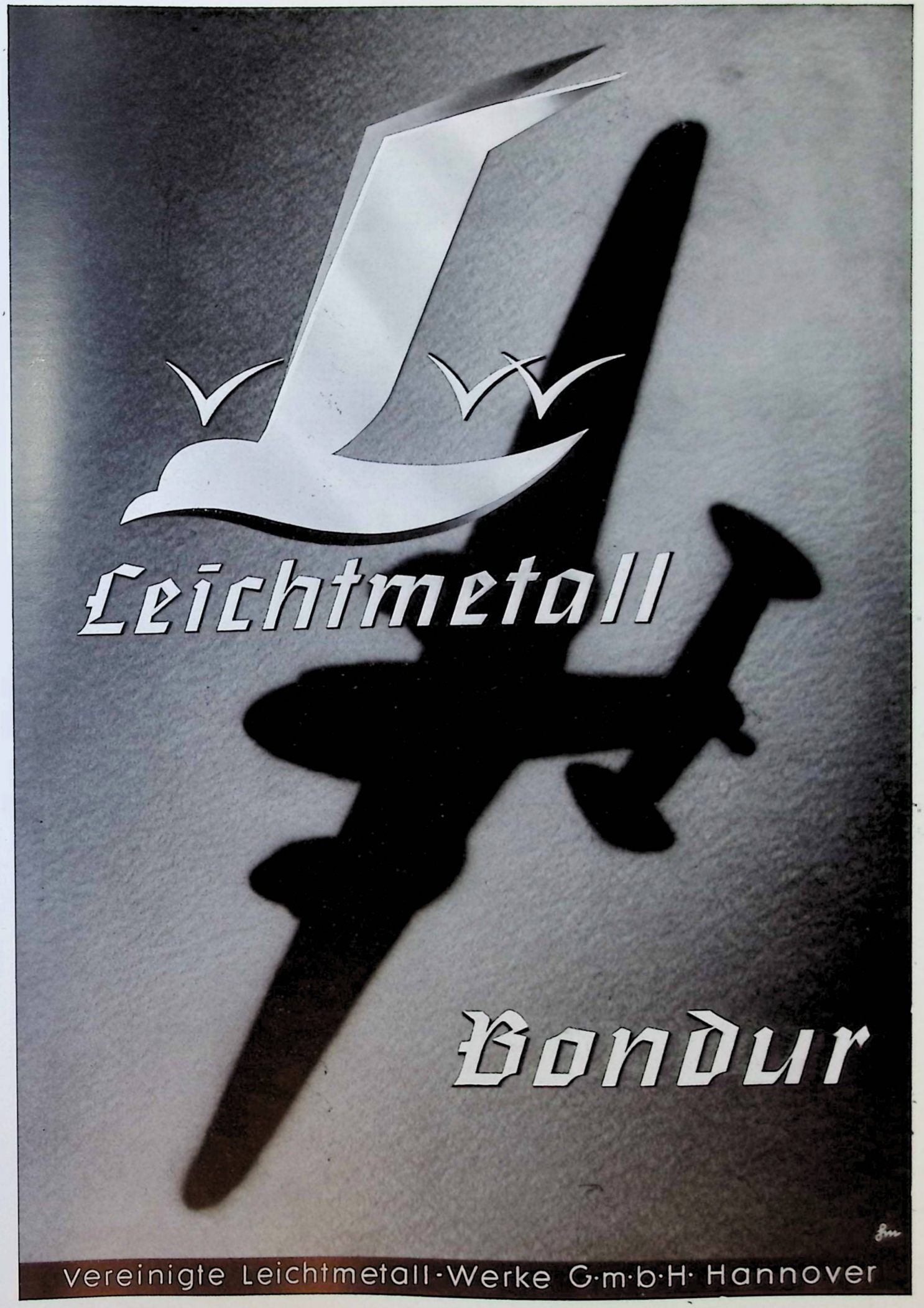
Leichtmetall
Bondur
Vereinigte Leichtmetall-Werke G·m·b·H· Hannover

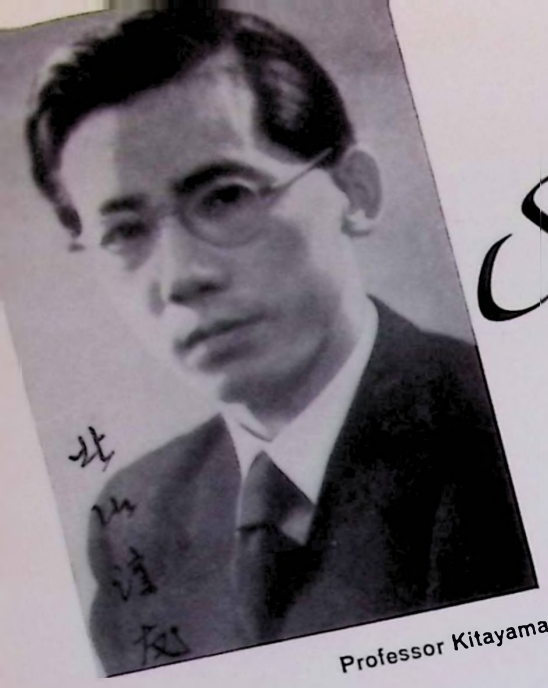

Professor Kitayama

Sport und Leibeserziehung – eine der Hauptquellen japanischer Kraft

Aus einer Unterredung unseres Mitarbeiters Heinrich Satter
mit Prof. Kitayama, stellv. Leiter des Japaninstituts, Berlin

Berlin, im November 1940

In diesen historischen Stunden, da die Völker Japans, Deutschlands und Italiens mitten in der großen, entscheidenden Kraftprobe um ihre Lebensrechte stehen, ist es eine unserer wichtigsten Aufgaben, die Kraftquellen zu überblicken, die unseren Völkern zur Verfügung stehen — und für ihr ungehemmtes Weiterfließen zu sorgen! Eine Überzeugung ist dabei uns allen gemeinsam: während man in anderen Staaten noch der Macht allein vertrauen möchte, die der Besitz von Ländereien, Bodenschätzen oder gar von totem Edelmetall verleiht, sind wir der Meinung, daß allein die lebendige Kraft des Volkes selbst, seine geistige, körperliche und charakterliche Leistungsfähigkeit entscheidend für die Durchsetzung seiner Lebensansprüche sein kann.
Diese Leistung zu erhalten und zu steigern ist die zentrale Aufgabe der Staatsführung, ihr dient vor allem jegliche Jugenderziehung. In ihrem Rahmen wiederum kommt der Leibeserziehung eine ganz besonders wichtige Rolle zu, denn nach einer unseren Völkern gemeinsamen Erkenntnis ist gerade sie es, die Widerstandskraft, Härte und Zähigkeit der Menschen zu erhöhen vermag. Es bleibt sich dabei gleich, ob diese Leibesübungen (im weitesten Sinne des Wortes, das ja weit mehr umfaßt, als den üblichen europäisch-amerikanischen „Sport"-Begriff) unter der direkten Leitung des Staates stehen, wie es in Deutschland und Italien der Fall ist, oder ob sie, wie in Japan, in einer tausendjährigen Tradition wurzeln, die eine weitere Organisationsform unnötig macht. Das Wesentliche ist, daß sie ganz und gar im Dienste des Volkswohls und der Kraft des Staates leben, der von ihnen gerade in den kommenden Jahren entscheidende Leistungen erwartet!

Wir sehen in Deutschland hin und wieder einmal fremdartige Bilder vom japanischen „Sport": Männer, die über weite Wasserflächen schwimmen — manchmal auch noch in Brustpanzer und altmodischem Helm — und dabei Pfeil und Bogen oder Gewehre mit sich führen, mit denen sie, aus dem Wasser heraus, auf am Ufer befestigte Zielscheiben schießen... Knaben, die in Fechtermaske, in weite Kimonos gehüllt, in den Händen lange, aus Bambusstangen hergestellte Schwerter, in der Gebärde tiefster Konzentration am Boden hocken, um dann, in den Bewegungsfolgen uralten Rituells, paarweise zum Kampf anzutreten... Wir vergleichen sie in Gedanken mit den Aufnahmen japanischer Leichtathleten, die Weltrekorde schufen, japanischer Tennisspieler, die Europas Besten ebenbürtig waren, und die sich auch im äußeren Auftreten nicht im mindesten von ihnen unterschieden... Was also ist, so fragen wir uns dann, der *„wirkliche"* japanische Sport?
Man tut auch hier gut, den Einheimischen, und zwar gleich einen Fachmann.

zu fragen. Dr. Junyu *Kitayama*, Professor an der Taisho-Universität zu Tokio, erklärt uns, was sich erklären läßt. Das Wichtigste: unsere Frage eben war von vornherein falsch gestellt — der Sport „altmodischer" Tradition ist natürlich ebenso „gegenwärtiger", „echter" japanischer Sport wie all die neuen Disziplinen, in denen man mit so unheimlicher Schnelligkeit die Leistungen des Westens eingeholt hat! Und das ist überhaupt der Kernpunkt der Erklärung: die Leibesübungen Japans haben zwei Gesichter, ein altes und ein neues, ihre Kräfte fließen aus zwei Quellen, die doch wieder dem gleichen Boden entspringen: der unerschöpflichen Kraft des Volkes.

Es gibt immer ein schiefes Bild, wenn man versucht, „Ähnlichkeiten" zwischen Europa und Japan zu finden, „Vergleiche" zu konstruieren. Möglich ist höchstens, *Parallelen* zu finden! So z. B. im Sport: stellen wir uns vor, die Welt mittelalterlicher europäischer Leibesübung wäre nicht verschollen, stellen wir uns vor, es gäbe noch bis heute eine ununterbrochene Tradition von den Lanzenstechen, den „Buhurten" und „Tjosten" der Ritter, vom Armbrustschießen und Schwertfechten, vom Ringen und Steinstoßen, so wie es damals vom Volke geübt wurde . . . Und denken wir uns weiter, die „moderne" Entwicklung, die um die Wende des achtzehnten zum neunzehnten Jahrhundert in Europa einsetzte, liefe gleichzeitig neben dem Fortbestehen dieser alten Formen einher — dann haben wir eine Parallele zu der Lage, wie sie Japan heute zeigt!

Saburo Kurusu, der japanische Botschafter in Berlin

Es ist auch nicht wahrscheinlich, daß sich an diesem „Dualismus" in absehbarer Zeit etwas ändern wird, denn weder wird Japans moderne Dynamik, wird sein stets angespannter Ehrgeiz es zulassen, daß sportliche Positionen, die im harten Wettstreit mit den Völkern des Abendlandes erkämpft worden sind, wieder aufgegeben werden, noch ist damit zu rechnen, daß auf die gewaltige, urtümliche Kraftquelle der altjapanischen Leibeserziehung verzichtet wird. — Hier ist die Unterscheidung der Begriffe Sport, Leibesübungen und Leibeserziehung, an die wir uns heute in Deutschland zu gewöhnen beginnen, von Bedeutung. Jene Ausbildung, die man in allen jungen, kraftvollen Völkern der Jugend angedeihen läßt, in verstärktem Maße dem Nachwuchs politisch und militärisch führender „Kasten", wie es die Ritter im deutschen und die Samurai im japanischen Mittelalter waren, ist immer eine Leibes-*Erziehung* in der vornehmsten Bedeutung des Wortes; eine Schulung, eine Höherbildung des *ganzen* Menschen, insbesondere seines Charakters *durch* den Leib.

Japans Vorsprung liegt nun, wie gesagt, darin, daß die Tradition jener Ritterkaste der Samurai nicht mit dem Mittelalter erloschen ist, sondern ungebrochen bis in die neueste Zeit hinein fortdauert! Sie bannt einmal für Japan alle Gefahr des „Starrummels", des Kults der „Sportkanonen", der in Europa und Amerika (schon seit der Zeit des alten Rom!) soviel Unfug angerichtet hat. Sie bewirkt, daß von vornherein immer das Schwergewicht bei der Pflege der Leibesübungen auf der Leibes-*Erziehung* liegt, eine Erkenntnis, die auch die deutschen Turnväter, die Jahn, GutsMuths, Friesen und Giselen gehabt haben, die aber nach dem Weltkrieg, als bei uns der große Aufstieg des „Nur-Sports" angelsächsischer Prägung begann, beinahe endgültig verlorengegangen wäre . . . Und die wir uns heute in Deutschland und Italien erst wieder langsam erwerben müssen.

Der junge Japaner unterliegt zunächst einer Sportpflicht, die keine Ausnahmen zuläßt. Jungen wie Mädel beginnen in den ersten Schuljahren mit einfacher Gymnastik, während sich gewöhnlich mit dem elften Lebensjahre Schwimmen und daneben nach und nach Leichtathletik und andere „moderne" Sportarten, vor allem aber Judo und Kendo anschließen. Kendo, das ist japanisches Schwertfechten, heute mit Bambusschwertern ausgeführt, deren Schläge aber durch die Polsterung glatt hindurchgehen und sehr schmerzhaft sein können, so daß sie auch ein vorzügliches Mittel zur Schmerzabhärtung und Selbstüberwindung darstellen. Charakteristisch gerade am Kendo ist das Zeremoniell. Die unerhört strengen, auf uralter Tradition fußenden Kampfregeln: die Begrüßung, die Konzentrations- und Atemübungen, die jedem Treffen vorausgehen und schließlich die tiefe Verbeugung vor einem verhangenen, symbolischen Altar, die der Person des Kaisers gilt und die religiöse Bindung auch des Sports — wie allen japanischen Tuns — bekräftigt. Wenn das Kendo in sinnfälligster Form den Geist der alten, ritterlichen Leibeserziehung lebendig werden läßt, so ist das Judo — in seiner heutigen Form durch den vor zwei Jahren verstorbenen, großen japanischen Sportführer *Jigoro Kano* geschaffen — typisch für die japanische Auffassung von „sportlicher Meisterschaft". Im Judo — seine Zentrale ist der riesige Komplex der Kodokan-Schule in Tokio — gibt es eine lange Reihe von „Klassen", deren unterstes halbes Dutzend, in dem die meisten „hängen" bleiben, überhaupt nur als „Vorstufen" gewertet werden. Träger der höchsten Würden sind fast ausschließlich Männer in reiferem Alter, auch Greise, die ja längst nicht mehr in unserem Sinne „aktiv" ihre Würde verteidigen können. Der Japaner aber steht auf dem Standpunkt, daß sportliche „Meisterschaft" eine *Qualifikation des ganzen Menschen* darstellt, auch seines Geistes und vor allem seines Charakters, und die höchsten Würden daher dem zukommen, der in seiner gesamt-menschlichen Entwicklung „Meisterform" erreicht hat. Dieser Begriff des „Auserlesenen", der im altgriechischen Olympiasieger und im Turnersieger deutscher Prägung nur entfernte Parallelen hat, steht auf so hoher Stufe, daß er den Sportführern und Erziehern des Westens, die ihren Sport als kulturelle Erziehungsmission auffassen, noch für lange Zeit eine Fülle von Anregungen geben wird.

Im einzelnen sind für uns, die wir noch am Anfang des Studiums dieser für das Wesen und die Stärke Japans so wichtigen Dinge stehen, die meisten Zusammenhänge noch schwer erfaßbar. Wir sehen, wie das läuternde und konzentrierende Zeremoniell, das u. a. auch das altjapanische Bogenschießen (ebenfalls Schulfach!) auszeichnet, auf Nerven, Haltung und Charakter wirkt, wir ahnen nur, daß zwischen der altüberlieferten Meisterschaft der Atemregulierung, die in allen „Traditionssports" gepflegt wird, und „modernen" Leistungen vor allem der Schwimmer — die heute in der Welt führend sind — und der Langstreckenläufer Beziehungen bestehen müssen. Und wir sind uns klar darüber, daß ein so an sich arbeitendes Volk über Kraftreserven verfügt, die der Welt immer noch weitere Rätsel aufgeben werden . . .

---

1. *Das Zeremoniell, das dem Bogenschießen wie allen altjapanischen Sportübungen vorausgeht, schafft Konzentration und Haltung und erzieht zum kriegerischen Geiste der alten Samurai • Ceremonien, som gaar forud for alle gamle japanske Sportsovelser, giver Koncentration og Holdning samt opdrager i gammel Samuraikrigerisk Aand • Ritualen, som föregår bågskjutning liksom all gammaljapansk sport, åsyftar koncentration och hållning och uppfostrar i den gamla samuraiklassens krigiska anda • **2.** Ausbildung zum Krieger — das Schwertfechten der Jüngsten • Uddannelse til Kriger: Sværdfægtning af de yngste • Utbildning till krigare, de yngsta vid svärdfäktningen • **3.** Kendo, japanisches Fechten mit dem Bambusschwert, im altüberlieferten Kostüm und nach strengem Regelkodex • Kendo — japansk Fægtning med Bambussværdet, i gammeldags Dragt og efter strenge Regler • Kendo, japansk fäktning med bambussvärd, utövas i gamla traditionella drakter och enligt en sträng ritual*

SPORT OG LEGEMSBEHERSKELSE — EN AF DEN JAPANSKE STYRKES HOVEDKILDER

Fra en Samtale som vor Medarbejder Heinrich Satter havde med Professor Kitayama, stedfortrædende Leder af Japaninstituttet, Berlin

Berlin, i November 1940

I disse historiske Timer, da Japan, Tyskland og Italien staar midt i en afgørende Prove om deres Eksistensret, er det en af vore vigtigste Opgaver, at gennemgaa de Kraftkilder, som staar til vore Nationers Disposition, for at sorge for at disse flyder uhindret videre.

Een Overbevisning er derved fælles: medens man endnu i andre Stater har Tillid til den Magt som Besiddelsen af Lande, Jordrigdomme eller dodt Ædelmetal giver, er vi af den Opfattelse, at alene et Folks levende Kraft, dets aandelige, legemlige og karakterlige Præstationer kan være afgorende for dets Livsfordring.

At gennemføre og fremme denne Præstation er Statsledelsens Opgave. Statsledelsen maa paatage sig Ungdommens Opdragelse. Her spiller Sporten igen en særlig vigtig Rolle; for efter vore tre Nationers fælles Erkendelse er det netop Sporten, som fremmer Menneskenes Modstandskraft, Haardhed og Udholdenhed. Det er ligegyldigt, om Sporten (hvad man forstaar under Begrebet »Sport« i Europa og Amerika) staar under Statens direkte Ledelse, som det er Tilfældet i Tyskland og Italien, eller om den ikke er saaledes organiseret som i Japan paa Grund af ældgamle Traditioner, der gor enhver Organisation overflodig. Det væsentligste er, at den helt og holdent tjener Folkets Vel og Statens Kraft, som netop i de kommende Aar venter afgorende Præstationer.

Vi ser hist og her fremmedartede Billeder, som viser den japanske Sport; Mænd, som svommer lange Strækninger, sommetider endda med Brystskjolde og gammeldags Hjelme, medforende Bue og Pil eller et Gevær, hvormed de skyder paa en Skive, som er anbragt ved Bredden . . . Drenge, som med Fægtemaske og i vide Kimonoer, med Sværd, fremstillet af Bambustræ, sidder paa Jorden, for saa at stille sig op til Kamp to og to . . . I Tankerne sammenligner vi dem med japanske Idrætsfolk, som opnaaede Verdensrekorder; med japanske Tennisspillere, der er lige saa gode som de bedste i Europa og som heller ikke i det Ydre adskiller sig det mindste fra dem . . . Vi sporger os saa, hvad er den »*virkelige*« japanske Sport?

Det er bedst vi sporger den indfodte selv. En Fagmand, Dr. Juny *Kitayama*, Professor ved Taisho-Universitetet i Tokio forklarer os, hvad der kan forklares. Det vigtigste; vort Spørgsmaal var forkert stillet. Den »gammeldags« Traditions Sport er selvfolgelig en ligesaa »moderne«, »ægte« japansk Sport, som alle nye Discipliner, i hvilke man saa uhyre hurtigt har indhentet Vestens Præstationer! Og Hovedsagen: Japans Sport har to Sider, en gammel og en ny; dets Kræfter stammer fra to Kilder, som dog har det samme Udgangspunkt — Folkets uudtommelige Kraft.

---

4. *Professor Jigoro Kano, der Organisator des Judo, leitet eine Übungsstunde der Mädchen in der von ihm gegründeten Kodokan-Schule • Professor Jigoro Kano, Organisator af Judo, leder en Øvelsestime for Piger i den af ham grundlagde Kodokan-Skole • Professor Jigoro Kano, judosportens organisatör, leder en övningstimme hos en flickklass i den av honom grundade Kodokanskolan*

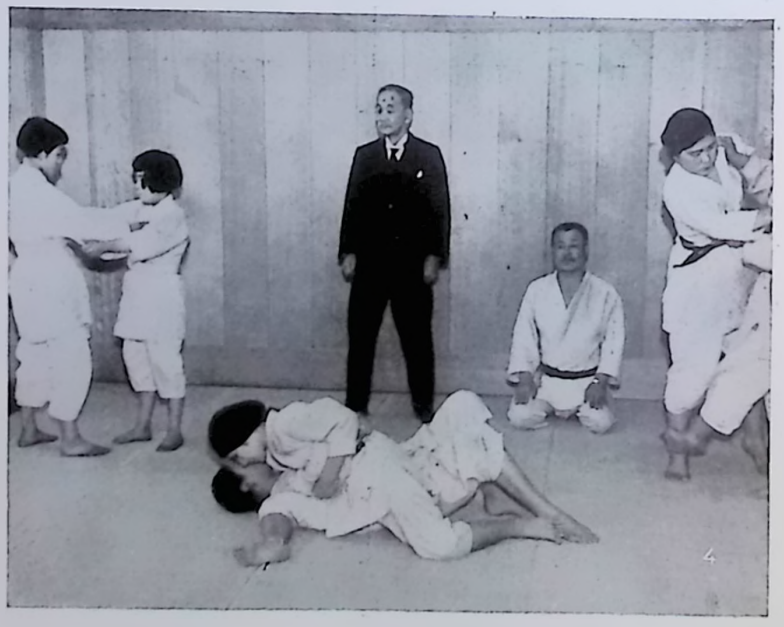

EINE DER HAUPTQUELLEN JAPANISCHER KRAFT

Man faar altid et forkert Billede, naar man prøver at sammenligne Europa og Japan, at konstruere »Sammenlignelser«. Man kan højst finde Paralleller! Hvis vi f. Eks. forestillede os, at den europæiske Sport i Middelalderen ikke var blevet glemt; vi forestiller os, at Dystlobet, Riddernes Tradition, Armbrystskydningen og Sværdfægtningen, Brydningen og Stenkastningen, som det dengang blev drevet af Folket, ikke var blevet glemt; og naar vi videre forestiller os, at den moderne Udvikling, som begyndte i det nittende Aarhundrede var gaaet frem sammen med disse gamle Former, saa har vi en Sammenligning med Japan, som det er idag!

Det er heller ikke sandsynligt, at denne »Dualismus« i Lobet af kort Tid vil forandre sig, for Japans moderne Dynamik og dets Ærgerrighed vil sikkert ikke opgive de sportslige Positioner, som det har tilkæmpet sig i haard Kappestrid med Vesten. Man kan heller ikke regne med, at Japan vil give Afkald paa de gevaldige oprindelige Kraftkilder fra gammel japansk Sport. — Her er Forskellen mellem Begrebene Sport og Opdragelse til Sport, som vi her i Tyskland begynder at vænne os til, betydelig. Den Uddannelse, som man i alle unge, stærke Nationer giver Ungdommen — det er særlig de unge indenfor de politiske og militæriske forende »Klasser«, ligesom det var Ridderne i den tyske og Samurai i den japanske Middelalder — er en *Opdragelse* af *Legemet* i Ordets egentlige Betydning; en Skolen, en højere Kultivering af *hele* Mennesket, særlig af Karakteren.

Japans Forspring ligger som sagt deri, at Traditionerne fra Samurai Ridderstanden blev viderefort efter Middelalderen og vedvarer i den nye Tid! Denne Tradition kender ingen »Sport-Stjerner« eller »Sport-Champions«, som i Europa og Amerika (allerede fra det gamle Roms Tid) har været Anledning til megen Vrovl. Den siger, at Hovedsagen ved Udovelsen af Sport er *Opdragelse til Legemsbeherskelse*, en Erkendelse, som ogsaa de gamle Tyskere »Turnvater« Jahn, GutsMuths, Friesen og Eiselen havde, men som dog efter Verdenskriegen, da den saakaldte »kun Sport« blev populær her hos os, næsten fuldstændig forsvandt . . . Og som Tyskland og Italien nu først langsomt igen maa erhverve.

Den unge Japaner paalægges først en Sports-Pligt, som ikke tillader nogen Undtagelser. Drenge og Piger begynder i de første Skoleaar med enkel Gymnastik; naar de er 11 Aar gamle lærer de Friidræt og Svømmning. Men fremfor de »moderne« Sportsarter lærer de Judo og Kendo. Kendo er japansk Sværdfægtning, som nu udføres med Bambusstokke, dog kan Slagene mærkes gennem Polstringen, og de kan være meget smertefulde, saa denne Øvelse er et fortrinligt Middel for Selvovervindelse. Karakteristisk netop for Kendo er det ceremonielle, de meget strenge Kampregler, som baserer paa ældgamle Traditioner: Modet, Koncentrations- og Aandeovelser, som enhver Kamp begynder med, og endelig et Buk foran det symbolske Alter, som gælder Kejseren og bekræfter den religiose Forbindelse med Sporten.

5. Konzentration im Wasser — eine Grundübung des alten Samurai-Schwimmens. Der Mann muß, das schwere Schwert (das nicht naß werden darf) in den Händen, unbeweglich verharren • Koncentration i Vandet — en Grundovelse efter den gamle Samurai-Svømning. Manden maa kunne staa ubevægeligt med det tunge Sværd i Hænderne, uden at dette bliver vaadt • Koncentration i vattnet — en grundläggande övning hos de gamla samurai-simmarna. Mannen måste förbli orörlig med det tunga svärdet (som ej får bli vätt) i handen

Wundrich-Meißen

Löcher als Wärmeschutz? Aber das ist ja absurd! Durch so viel Löcher kommt doch viel zu viel Kälte rein! — Es scheint bloß so. In Wirklichkeit ist es umgedreht. Denken Sie sich mal eine Wäsche aus z. B. Gummi, die den Körper vom Hals bis zu den Schenkeln völlig abschließt. Müßte sie nicht besonders warm halten? Aber sie hält nicht warm. Sie frieren darin. Es kommt daher, daß bei so dichtem Abschluß der Körper keine wärmende Luftschicht über der Haut bilden kann, das kann er erst bei einer luftdurchlässigen Unterwäsche. — So wie hier bei dieser Goldfisch-Porowollwäsche mit dem Lochmuster. In dieser Goldfisch-Porowollwäsche lernen Sie ein neues Gefühl der Behaglichkeit kennen. Zu haben nur in Einzelhandels-Geschäften.

An das Goldfischwerk Landgraf & Co., Oberlungwitz/Sa. (61). Bitte senden Sie mir den farbigen Prospekt über neue Goldfischwäsche, Goldfisch-Pullover, Strickjacken und Kostüme.

Name: _____

Ort und Straße: _____

Japanischer Gruß an Dr. Ley

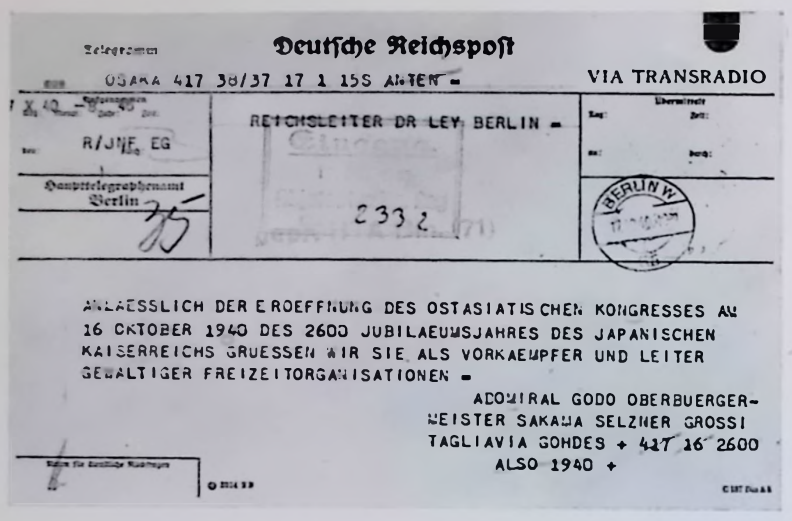

Deutsche Reichspost

Telegramm

OSAKA 417 38/37 17 1 15S ANTEN =

VIA TRANSRADIO

REICHSLEITER DR LEY BERLIN =

R/JNE EG

HauptTelegraphenamt Berlin

2332

BERLIN W

ANLAESSLICH DER ERÖFFNUNG DES OSTASIATISCHEN KONGRESSES AM 16 OKTOBER 1940 DES 2600 JUBILAEUMSJAHRES DES JAPANISCHEN KAISERREICHS GRUESSEN WIR SIE ALS VORKAEMPFER UND LEITER GEWALTIGER FREIZEITORGANISATIONEN =

ADOMIRAL GODO OBERBUERGER-MEISTER SAKAMA SELZNER GROSSI TAGLIAVIA GOHDES + 417 16 2600 ALSO 1940 +

Naar Kendo viser den gamle ridderlige Sports Aand, saa er Judo typisk for den japanske Opfattelse af »sportslig Mesterskab«. Judo blev skabt af den store japanske Sportsforer Jigoro Kano, som dode for to Aar siden. Judo har en lang Række »Klasser« — dens Central er Kodokan-Skolens mægtige Kompleks i Tokio — af hvilke det sidste halve Dusin kan kaldes »Begynder-hold«. De, som bærer de hojeste Værdigheder, er næsten alle Mænd i den bedste Alder, ogsaa Oldinge, som naturligvis ikke mere efter vor Opfattelse »aktiv« kan forsvare deres Titel. Japaneren mener dog, at et sportsligt Mesterskab er en *Kvalifikation for hele Mennesket*, ogsaa for hans Aand og fremfor alt for hans Karaktér. Derfor tilkommer de hojeste Værdigheder den, som i hele Udviklingen har opnaaet »Mesterform«. Dette Begreb for den »Udvalgte«, som har Paralleler i den gamle græske Olympiasejrherre og den tyske Gymnastik-Sejrherre, staar saa hojt, at alle Sportsforere i Vesten vil finde Impulser for lang Tid.

Det er for os, som forst staar i Begyndelsen af Studiet ret svært at fatte en Sammenhæng i de for Japans Væsen og Styrelse saa vigte Ting. Vi ser, hvorledes den rene Ceremoni bl. a. ogsaa gammel japansk Bueskydning ligeledes Skolefag) virker udmærket paa Nerverne, Holdningen og Karakteren, vi aner kun, at det maa have noget at gore med det gammeldags Aanderegulerings Mesterskab, som plejes i al »Traditions-Sport« og »moderne« Præstationer fremfor alt Svommeren — som idag er forende i Verden — og Distanceloberen. Og vi er klar over, at et saadant arbejdende Folk disponerer over Kraftreserver, som vil give Verden endnu flere Gaader at lose.

IDROTT OCH KROPPSUPPFOSTRAN — EN AV DEN JAPANSKA KRAFTENS HUVUDKÄLLOR

Ur en intervju, som vår medarbetare Heinrich Satter hade med professor Kitayama, ställföreträdande ledare av Japaninstitutet i Berlin

Berlin, i november 1940

Under dessa historiska timmar, då Japans, Tysklands och Italiens folk befinna sig mitt i den stora, avgörande kraftmätningen om sina levnadsrättigheter, är det en av våra viktigaste uppgifter att närmare studera de kraftkällor, som stå till våra folks förfogande, och att sörja för att de ohämmat, flyta vidare!

En övertygelse ha vi härvid alla gemensamt kommit till: Medan man i andra stater blott ville förlita sig på enbart den makt, som förlänas genom besittningar i form av lantegendomar, jordens rikedomar eller ens döda ädelmetaller, äro vi av den åsikten, att blott folkets levande kraft, dess andliga och kroppsliga prestationsförmåga och karaktärsegenskaper äro avgörande, när det gäller att göra sina livsanspråk gällande.

Att vidmakthalla denna kapacitet och öka den är statsledningens centrala uppgift, som uppfylles främst genom ungdomens uppfostran. Inom dess ram tillkommer åter kroppsuppfostran en särskilt betydelsefull roll, ty enligt den gemensamma insikten hos våra folk, är det just denna som förmår höja människornas motståndskraft, kärdighet och seghet. Härvid är det likgiltigt, om dessa kroppsövningar (i ordets vidaste bemärkelse, som ju innebär betydligt mera än det vanliga europeiska eller amerikanska »sport»-begreppet) stå under statens direkta ledning, såsom fallet är i Tyskland och Italien, eller om de såsom i Japan ha sina rötter i en tusenarig tradition, som gör varje annan organisationsform överflödig. Det väsentliga är, att de helt och hållet bedrivas till folkets väl och för att ge staten ökad kraft, då denna just under de kommande åren väntar sig avgörande prestationer just av kroppsövningarna.

Då och då se vi i Tyskland besynnerliga bilder föreställande den japanska sporten, män, som simma över stora vattenytor — ibland t. o. m. iklädda bröstvärn och en gammalmodig hjälm — och därvid medföra pil och båge eller gevär, med vilka de från vattnet skjuta på en måltavla vid stranden . . . Eller kanske pojkar, som iförda vida kimonos och fäktmask med långa av bambustänger tillverkade svärd i händerna sitta på marken med en åtbörd av djupaste koncentration för att därefter i enlighet med en urgammal rituals föreskrifter, parvis ställa upp sig till kampen . . . I tankarna jämföra vi dessa bilder med fotografier av japanska friidrottare, som ha satt världsrekord, japanska tennisspelare, som kunde mäta sig med Europas bästa och som även i sitt yttre uppträdande ej på något sätt skilde sig från dessa . . . Vad är då, så fråga vi oss ovillkorligen, den »verkliga« japanska sporten?

Härvidlag gör man bäst i att fråga en infödd och då i första hand en fackman. D:r Junyu *Kitayama*, professor vid Taishouniversitetet i Tokio, förklarar för oss, vad som låter sig förklara. Det måste förutskickas, att, vi nyss ha formulerat vår fråga felaktigt — de gammalmodiska traditionernas sport är naturligtvis lika »äkta« japansk sport som alla de nya sportgrenar, i vilka man med ofantlig snabbhet har hunnit ikapp västerlandets prestationer. Och detta är överhuvudtaget förklaringarnas kärnpunkt: kroppsövningarna i Japan ha två ansikten, ett gammalt och ett nytt, deras krafter flyta ur två källor, som ha sitt ursprung i samma mark, folkets outtömliga kraft.

Det ger alltid en skev bild, om man försöker att finna »likheter» mellan Europa och Japan och konstruera upp »jämförelser». Det är endast möjligt att finna parallella företeelser. Om vi t. ex. föreställa oss, att de europeiska kroppsövningarnas medeltida värld ej hade försvunnit, om vi tänka oss att det funnes en obruten tradition av torneringarna, »buhurterna» och »tjosterna» hos riddarna, av skjutningen med armborst och svärdfäktningen, av den gamla brottningen och stenkastningen, såsom de utövades av dåtidens folk . . . Om vi samtidigt tänka oss, att den »moderna» utvecklingen, såsom den började omkring 1800 i Europa, löpte parallelt med de gamla formernas fortbestånd — så skulle detta vara en liknande företeelse som i dagens Japan.

Det är ej heller sannolikt, att denna »dualism» kommer att ändras inom den närmaste framtiden, ty varken kommer Japans moderna dynamik och dess ständigt levande ärelystnad att tillåta, att de idrottspositioner, som landet tillkämpat sig i hårda tävlingar med västerlandet folk, åter uppgivas, eller bör man räkna med, att Japan avstår från den gammaljapanska kroppsuppfostrans väldiga, ursprungsliga kraftkälla. — Här är en urskiljning mellan begreppet sport, kroppsövningar och kroppsuppfostran, som vi i dagens Tyskland börja vänja oss vid, av största betydelse. Den utbildning, som man låter ungdomen hos alla unga, kraftfulla folk komma i åtnjutande av, i särskild hög grad de politiskt och militärt ledande »kasternas» unga generation, vilka i den tyska medeltiden utgjordes av riddarna och i den japanska av samuraierna, är alltid en kropp*suppfostran* i ordets förnämsta betydelse, en skolning, en högre utbildning av hela människan och i synnerhet av hennes karaktär *genom* kroppen.

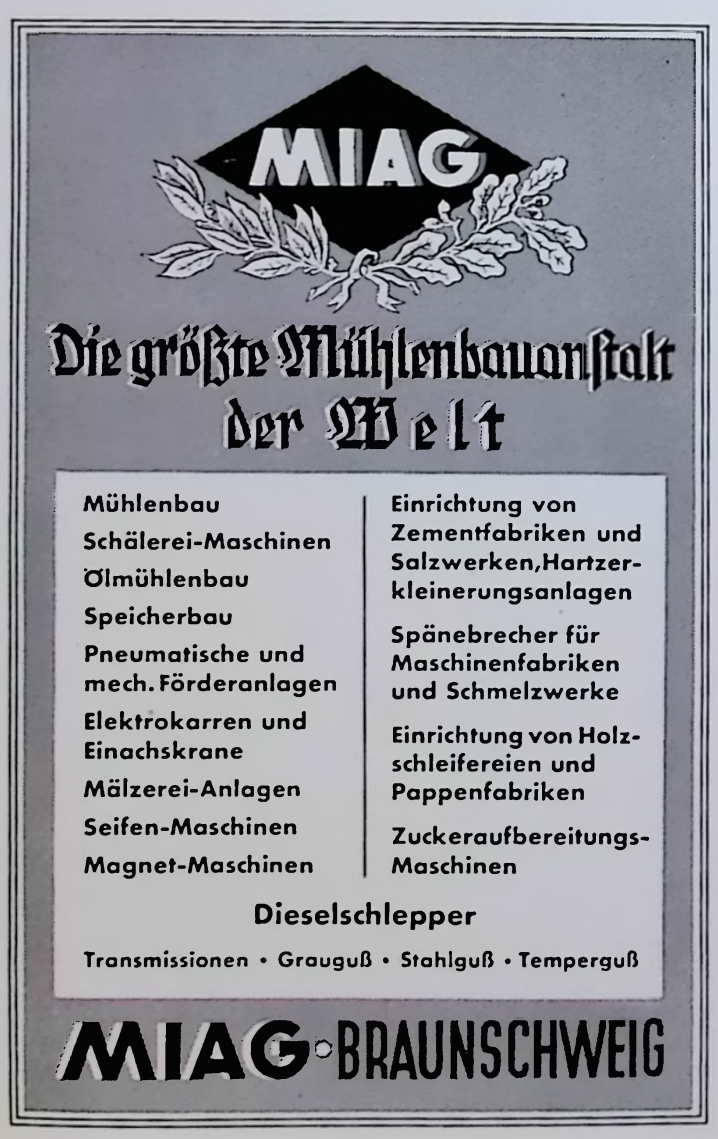

Japans försprång ligger däri, att traditionerna hos samuraiernas riddarekast ej ha slocknat med medeltiden utan obrutet ha fortgått intill våra dagar! Den bannlyser en gång för alla för Japan alla de faror, som medföljа stjärndyrkan, kulten av sportkungar och -drottningar, som i Europa och Amerika — (redan sedan det gamla Roms tid) — ha ställt till så mycket otyg. Detta medför, att från första början huvudvikten vid vården om kroppsövningarna alltid lägges på kropps*uppfostran*. Detta hade också de tyska gymnastikfäderna Jahn, Gutsmuths, Friesen och Eiseln m. fl. kommit till insikt om, men efter världskriget, när det stora uppsvinget inom »sporten för sportens skull» enligt anglosachsiskt mönster började, gick detta helt förlorat . . . Nu måste vi i Tyskland och Italien först långsamt återerövra denna uppfattning åt oss.

Den unge japanen åliger obligatorisk idrottsplikt, som ej tillåter några undantag. Pojkar som flickor börja i de lägsta klasserna med gymnastik. När de fyllt tio år vidtar undervisningen i simning och dessutom i fri idrott och andra »moderna» sportgrenar, men främst också i judo och kendo. Kendo kallas den japanska svärdfäktningen, som i våra dagar utföres med bambussvärd, vilkas slag gå rätt igenom uppstoppningen och ofta äro mycket smärtsamma, varför denna sport samtidigt är ett förträffligt härdningsmedel mot smärtor och främjar självbehärskningen. Karakteristiskt för kendo är ritualen, de ofantligt stränga, på urgamla traditioner baserande stridsreglerna: hälsningen, koncentrations- och andningsövningarna, som föregå varje tävling, och slutligen den djupa bugningen framför ett förhängt symboliskt altare, vilket sympoliserar kejsarens person och bekräftar det relisiösa inslaget i sporten liksom i japanernas hela handlingssätt.

Om kendo på det mest påtagliga sätt låter de gamla ridderliga kroppsövningarnas anda få nytt liv, så är judo — som i sin nuvarande form utarbetades av den store japanske idrottsledaren Jigoro Kano, som dog för två år sedan — typisk för den japanska uppfattningen om »idrottsmästerskap». Inom judosporten — dess central är Kodokanskolans väldiga komplex i Tokio — finns det en mängd olika klasser, varav det lägsta halva dussinet, som de flesta fastna för, endast värderas som förberedande klasser. Bärare av de högsta utmärkelserna äro nästan uteslutande män i mycket mogen ålder, även gubbar, vilka ju i vår mening redan länge ha upphört att »aktivt» försvara sin värdighet. Japanen står likväl på den ståndpunkten, att idrotts-»mästerskapet» betyder en kvalifikation för hela människan, även vad hennes anda och framför allt för hennes karaktär angår, och att de högsta utmärkelserna därför tillkomma den, som i sin totala mänskliga utveckling har uppnått »mästerform». Detta begrepp av den »utvalde», som blott finner långt avlägsna paralleller i den gammalgrekiska olympiasegraren och gymnastikmästaren av tysk prägel, står på en så hög nivå, att det för en lång tid framåt kommer att kunna ge en mängd impulser åt de idrottsledare och pedagoger i västerlandet, vilka uppfatta idrotten som en kulturell uppfostringsmission.

I sina enskildheter äro de flesta sammanhang i den japanska kroppsuppfostran mycket svårfattliga för oss, som ännu befinna oss i början av vårt studium av dessa ting, vilka äro av så stor betydelse för Japans väsen och styrka. Vi se, hur den renande och koncentrerande ritualen, vilken bl. a. även genomföres vid den gammaljapanska bågskjutningen (likaledes skolämne), inverkar på nerver, hållning och karaktär och vi ana blott, att det består ett intimt samband mellan andningsövningarna, som göras vid alla traditionella sportgrenar, och de »moderna» prestationerna, främst hos simmarna — vilka idag intaga toppställningen i världen — och långdistanslöparna. Vi äro dock på det klara med, att ett folk, som arbetar på sig självt på detta sätt, förfogar över kraftreserver, som även framdeles komma att ge världen mången gåta att lösa.

---

6. *Auch die Leibeserziehung der Mädchen wird in Japan mit großem Ernst betrieben • Ogsaa Pigernes Opdragelse til Legemsbeherskelse foregaar i Japan med Alvor • Även flickornas kroppsuppfostrans tas på allvar i Japan*

Alle Blasinstrumente

vorzügliche Streichinstrumente, klangvolle Zupfinstrumente, sowie alles Zubehör. Ausrüstung neuer Kapellen. Instandsetzungen an allen Instrumenten gewissenhaft und schnell

C. A. Wunderlich, Siebenbrunn (Vogtl.) 274

Gegründet 1854 – Preisliste frei – Export nach allen Ländern

Gebrüder Welger, Wolfenbüttel

Landmaschinenfabrik

Strohpressen, Strohbinder, Ballenpressen, luftbereifte Acker- und Bauernwagen

Seit über 28 Jahren in der ganzen Welt bewährt

Industrieöfen

mit Gasfeuerung, Ölfeuerung
und elektrischer Beheizung

Dr. Schmitz & Apelt, Wuppertal-Langerfeld

DIE FÜHRENDEN HOTELS DER REICHSHAUPTSTADT

in alphabetischer Reihenfolge

ADLON EIGENTÜMER: LOUIS ADLON
UNTER DEN LINDEN Brandenbgr. Tor
Zimmer von 9 Mark aufwärts.

EDEN das führende Hotel im Westen
Nähe Bahnhof Zoo
Zimmer von 8 Mark aufwärts.

BRISTOL
UNTER DEN LINDEN
Zimmer von 8 Mark aufwärts.

ESPLANADE
BELLEVUESTR. AM TIERGARTEN
Zimmer von 10 Mark aufwärts.

CENTRAL
BHF. FRIEDRICHSTR.
Zimmer von 6 Mark aufwärts.

FÜRSTENHOF
POTSDAMER PLATZ AM BHF.
Zimmer von 7 Mark aufwärts.

CONTINENTAL
BHF. FRIEDRICHSTR.
Zimmer von 6 Mark aufwärts.

KAISERHOF
AM WILHELMPLATZ
Zimmer von 8 Mark aufwärts.

Hotels und Gaststätten in Wien

Innerhalb der Untergruppen alphabetisch geordnet

Hotels	Gaststätten
Tegetthoff P. Wolfbauer, I., Johannesgasse 23. Vornehmes Familienhaus, direkt im Stadtzentrum. Zimmer von RM. 4.— aufwärts	**Bodega** I., Schubertring 4. MUSIK UND TANZ
Windsor VI., Mariahilferstraße 15, Tel. B 27-5-55 Serie. Feinbürgerliches Familienhaus mit jedem neuzeitlichen Komfort bei zeitgemäßen Preisen	**Griechenbeisl** Älteste Gaststätte Wiens. Ausschank des berühmten Pilsner Urquells

Straßen und Bauten Adolf Hitlers

Ganzleinenband im Quartformat mit 116 dreifarbigen Tonzeichnungen von Georg Fritz, Berlin. Mit einem Geleitwort des Generalinspektors für das Deutsche Straßenwesen Dr.-Ing. Fritz Todt. Dreisprachig RM 12.50

Die in dreifarbigem Offsetdruck wiedergegebenen Darstellungen — Sinnbilder der Zeit — beschäftigen sich mit typischen Beispielen unserer heutigen Baugesinnung und arbeiten ihre markantesten Züge heraus. Der Generalinspektor für das deutsche Straßenwesen weist im Geleitwort auf die überall angestrebte Verbindung von Kunst und Technik, von Bauwerk und Natur hin.

Verlag der Deutschen Arbeitsfront · Berlin

Kaufen Sie rechtzeitig Ihre
Weihnachts-Geschenke!
Alle Abteilungen bringen schöne u. praktische Gaben
Wir beraten Sie
sorgsamst und vorteilhaft

Karstadt
Anklam in Pom. · Berlin SW 29, Hermannplatz · Braunschweig · Bremen · Burg b. Magdebg. · Celle · Cuxhaven · Festung Dömitz in Meckl. · Friedland in Meckl. · Fulda · Görlitz · Göttingen · Goslar/Harz · Greifswald i. Pommern · Güstrow i. Meckl. · Halle a. S. · Hamburg (Am Schulterblatt · Barmbeck · Mönckebergstr. · Röhrendamm · Wandsbek) · Harburg · Hannover · Kiel · Königsberg i. Pr. · Leer/Ostfrld. · Ludwigslust i. Meckl. · Lübeck · Lüneburg · Neubrandenburg in Meckl. · Neumünster in Holstein · Neustettin · Potsdam · Schwerin in Meckl. · Stettin · Thale/Harz · Waren/Müritz · Wesermünde-Mitte · Wilhelmshaven · Wismar in Mecklenburg · Zehdenick in der Mark

Althoff
Bottrop in Westf. · Buer in Westf. · Coesfeld in Westf. · Dortmund · Emsdetten in Westfalen · Essen an der Ruhr · Gladbeck in Westfalen · Leipzig · Münster in Westfalen · Recklinghausen · Rheine in Westfalen.

Oberpollinger
München, Neuhauser Straße, Am Karlstor

Lindemann
Hannover, Große Packhofstraße 31/33

CT *die führenden Betriebe froh-vergnügter Stunden*

Kasino, Kaffee-Kabarett
Grinzing, Hafenschänke, Künstlerklause

Leipzig, Dittrichring 19, Fernruf 716 61

OPERETTEN-THEATER LEIPZIG
Bosestraße 1, Kasse Ruf 2 24 84
Täglich 19.30 Uhr, Sonntags auch 16 Uhr
Die großen Ausstattungs-Operetten

OTTO WOLFF

Eisen- und Metallhütten
Eisen- und Metallhandel
Maschinenfabriken

KÖLN AM RHEIN

Berlin, Frankfurt am Main, Hamburg, Leipzig, München, Nürnberg, Stuttgart

AUS DEM INHALT:

	Seite
Alfred Block: Ein Gespräch mit Reichsprotektor Reichsminister Freiherr von Neurath	6
Alfred Block: Interview mit Staatssekretär K. H. Frank: Sonderaufgaben der Wirtschaft im Protektorat	11
Alfred Block: Wir sprechen mit Staatspräsident Dr. Hacha	17
Alfred Block: Tschechische Verwaltung und Kultur	19
Alfred Block: Bildbesuch bei Gesandten Dr. Ziemke	21
Edith Zübert: Frankopanova Ulica 34 mez	23
Edith Zübert: „Unser Volk soll das neue Deutschland eingehender kennenlernen"	24
Zagreb und seine Sozialinstitutionen	26
Herbert Gigler: Das Orchester der Florentiner Musikmai-Festspiele in Berlin	33
Aufruf zum Ostasiatischen Kongreß „Freude und Arbeit"	34
Ausländer bei der Zeitschrift „Freude und Arbeit"	36
Felix Lützkendorf: Was kann die Welt vom deutschen Filmautor erwarten?	38
Deutsche Ehrengabe an das Königlich-Dänische Ballett	40
Architekt *Nadejde:* Architektur als Ausdruck der Nation	44
Kongreßteil:	
Deutschland und Italien ziehen ihre eigenen Seidenraupen	48
Kongreß des Kindes	50
Kongreßnachrichten	53
Heinrich Satter: Sport und Leibeserziehung — eine der Hauptquellen japanischer Kraft	56

Das Titelbild dieser Nummer wurde uns von der Falange Espanola, Berlin, freundlich zur Verfügung gestellt
Die Mode-Entwürfe auf Seite 16 stammen von der Modezentrale Berlin

DIE FOTOGRAFEN DIESES HEFTES:

Helmut Laux-SS-PK.
Archiv Block, Hamburg
Ludwig Lang — Pressereferat Dr. Ley
Presse-Hoffmann
F. F. Bauer
Hans Engelhardt, Belgrad
Foto-Material Griesbach i Knaus, Zagreb
Actualidades Graficas Cifra, Madrid
Ursula Ostwald, „Freude und Arbeit"
Weltbild
Associated Press
Eva Gathen
Palotasy-Pöhm, Budapest
Archiv Höllger
Conti-Press, Kopenhagen
Scherl Bilderdienst
Privatfoto Nadejde
Studio W. Weiss, Bukarest
Archiv Deutsche Kongreßzentrale
Archiv Professor Brecht-Bergen
Welt-Foto-Bericht
Sportfoto Schirner

UNSERE VERTRETUNGEN

I nostri rappresentanti • Nos représentants • Our agents

BELGIEN: Verlag der Deutschen Arbeitsfront Brüssel, Boulevard Adolphe Max 77, Bruxelles; Bankkonto: Banque de Bruxelles S.A., Bruxelles

PROTEKTORAT BÖHMEN UND MÄHREN: Verlag der Deutschen Arbeitsfront G.m.b.H., Prag, Wenzelsplatz 23, Prag II, T. 31027; Bankkonten: Verlag der Deutschen Arbeitsfront, Kreditanstalt der Deutschen, Prag; Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin. Böhmische Union-Bank, Na Prikope 29-31, Prag I

ITALIEN: Ufficio della rivista Gioia e Lavoro, Via Panama 114, Roma, Tel. 81509; Bankkonto: «Gioia e Lavoro», Banco nazional del Lavoro, Roma

RUMÄNIEN: Representanta Generală Pentru România: Victor E. Mitchievici, Caimatei 16, Bucureşti; Bankkonto: Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin. Banca Românească S.A. Bucureşti I

SLOWAKEI: Buch- und Zeitschriftenvertrieb der Deutschen Gewerkschaft Pressburg, Spitalgasse 5, Pressburg, Tel. 45-21; Bankkonten: Buch- und Zeitschriftenvertrieb der Deutschen Gewerkschaft Pressburg, Kreditgenossenschaft der Deutschen, Pressburg; Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin. Böhmische Union-Bank, Pressburg

UNGARN: Magyarországi Kiadóhivatala: Palotasy Pöhm G. J., Mátyás-tér 14, Budapest VIII, Tel. 13-44-61, Bankkonto: Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin. Magyar Általános-Hitelbank, Budapest K

U.S.A.: General Representative for the United States: Ernst Metting, 208 East 86th Street, Mailbox 117. Bankkonto: Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin. The Chase National Bank of the City of New York, New York

UNSERE BANKVERBINDUNGEN

I nostri relazioni bancarie • Nos relations bancaires • Our bankers

BULGARIEN ..... Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Kreditbank, Sofia

DÄNEMARK ..... Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Den Danske Landmandsbank Hypothek- og Vekselbank Aktieselskab, Kopenhagen

DEUTSCHLAND.. Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH. Berlin, Bank der Deutschen Arbeit, Berlin C 2

GENERALGOUVERNEMENT Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Allgem. Bankverein, Warschau

GRIECHENLAND. Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Banque Populaire S.A., Athen

JUGOSLAVIEN ... Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Prva Hrvatska Štedionica, Belgrad

NIEDERLANDE.. Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Amsterdamsche Bank, N.V., Amsterdam

NORWEGEN ..... Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Christiania Bank og Kredit-Kasse, Oprettet 1848, Oslo

PORTUGAL..... Verlag der Deutschen Arbeitsfront GmbH., Berlin, Banco Lisboa & Acores, Lissabon

SPANIEN ..... Verlag der Deutschen Arbeitsfront, GmbH., Berlin, Banco Aleman Transatlantico, Sevilla

SCHWEIZ..... Zeitschriftenvertrieb „Freude und Arbeit", Schweizerischer Bankverein, Zürich

Die Zeitschrift „Freude und Arbeit" erscheint monatlich in folgenden Ausgaben:

Ii deutsch-italienisch-ungarisch mit italienischem Titel
Iu deutsch-italienisch-ungarisch mit ungarischem Titel
IIf deutsch-niederländisch-französisch mit französischem Titel
IIn deutsch-niederländisch-französisch mit niederländischem Titel
III deutsch-slowakisch-jugoslawisch mit slowakischem Titel
IV deutsch-dänisch-schwedisch mit dänischem Titel
V deutsch-englisch-spanisch mit deutschem Titel
VI deutsch-rumänisch-tschechisch mit deutschem Titel

BEZUGSPREIS

Ausland: Einzelheft RM. 1,15, Jahresabonnement RM. 13,50 • Inland (einschl. Protektorat Böhmen und Mähren): Einzelheft RM. 1.50, Jahresabonnement RM. 18,—; zuzüglich Versandspesen im In- und Auslande

Herausgegeben von dem „Zentralamt für Internationale Sozialgestaltung", Berlin
Verantwortlich für den Inhalt: Hauptschriftleiter Walter Kiehl, Berlin W 35, Potsdamer Str. 180
Verlag der Deutschen Arbeitsfront G. m. b. H., Berlin C 2, Wallstr. 58, Ruf 675086

Anzeigenverwaltung: Verlag der Deutschen Arbeitsfront G. m. b. H., Berlin C 2, Märkischer Platz 1, Ruf 670014
Anzeigenleiter: Kurt Otto Arndt, Berlin-Hessenwinkel • Berechnung der Anzeigen nach Preisliste 11
Druck der Weltsprachendruckerei August Pries G. m. b. H. in Leipzig C 1, Brüderstraße 59, Ruf 70005

Dr. Renato Cecchi, der Nachfolger des bisherigen Leiters des Büros der italienischen faschistischen Konföderationen bei der Deutschen Arbeitsfront, Giuliani, stattete dem Geschäftsführer der Deutschen Arbeitsfront, Oberbefehlsleiter Marrenbach, seinen Antrittsbesuch ab

Dr. Renato Cecchi, den hidtidige Leders Giulianis, Efterfolger i de italienske fascistiske Konfoderationers Kontor hos den Tyske Arbejdsfront, aflægger sit Tiltrædelsesbesog hos den Tyske Arbejdsfronts Forretningsforer, Overbefalingsleder Marrenbach

D:r Renato Cecchi, efterträdare efter den förutvarande ledaren för den italienska fascistiska konfederationens kontor inom Tyska arbetsfronten Giuliani, gör sin entrévisit hos Tyska arbetsfrontens verkställande direktör, överbefälhavare Marrenbach

Dr. Rust, Corbach, Knoche, Giuliani, Marrenbach, Dr. Cecchi, Kiehl

Deutschlandreise des Orchestra Littoria, ROM

MARRENBACH empfing im Auftrage DR. LEYS

1. Reichshauptamtsleiter Marrenbach empfängt die Mitglieder des Orchesters im Auftrage Dr. Leys im Gemeinschaftshaus

Il viaggio in Germania dell'Orchestra Littoria di Roma

Marrenbach la riceve per incarico del dott. Ley

1. Il Reichshauptamtsleiter Marrenbach riceve per incarico del dott. Ley nel Palazzo della Collettività i componenti dell'Orchestra • 2. Il maestro Giuseppe Savagnone, Direttore dell'Orchestra e la Soprano Alda Panizzerra distribuiscono autogrammi ai feriti • 3. Alcuni solisti dell'Orchestra Littoria procurano un'ora di godimento in un ospedale militare di Berlino • 4. I feriti circondano il pianista dell'Orchestra Littoria e lo ascoltano religiosamente

Viaje por Alemania de la Orquesta Littoria, Roma

Marrenbach recibe en representación del Dr. Ley

1. El Reichshauptamtsleiter Marrenbach recibe a los miembros de la orquesta en representación del Dr. Ley • 2. El director de orquesta, Maestro Giuseppe Savagnone y la soprano Alda Panizzerra dando autogramas a los heridos • 3. Solistas de la Orquesta Littoria con su arte llevan alegria a los heridos de un hospital berlinés • 4. Los heridos se aglomeran en derredor del pianista de la orquesta Littoria y escuchan su música con gran entusiasmo

2. Der Dirigent, Maestro Giuseppe Savagnone, und die Sopranistin Alda Panizzerra geben Autogramme im Kreise der Verwundeten

4. Die Verwundeten drängen um den Pianisten des Orchesters und lauschen begeistert

3. Solisten des Orchestra Littoria bringen durch ihre Kunst Freude in ein Berliner Lazarett

Die deutsche Industrie führt...

in schnellem Tempo geht die Entwicklung weiter. Über die Produktions- und Arbeitsmethoden berichten folgende Fachzeitschriften:

„Energie" Technische Fachzeitschrift für Maschinenbau, Metallbearbeitung, Elektrotechnik und Krafterzeugung · 3 Hefte vierteljährlich RM 0.75

„Wirtschaft-Technik-Verkehr" Zeitschrift für alle technisch Interessierten · 3 Hefte viertelj. RM 0.75

„Fachblatt für Maler" Fachzeitschrift für Berufsausbildung, Berufserziehung und Schulung im Malerhandwerk · 3 Hefte vierteljährlich RM 1.50

„Fachblatt für Holzarbeiten" Tischlerei Wohnungsgestalt. u. Holzkunst · 3 Hefte viertelj. RM 1.80

„Das Bauwerk" Fachblatt der praktischen Bauarbeit behandelt den Steinbau und den Holzbau 3 Hefte vierteljährlich RM 1.20

„Bauen — Siedeln — Wohnen" Offizielles Organ der Deutschen Arbeitsfront für Wohnungs- und Siedlungsbau und für die Bestrebungen der DAF. auf dem Gebiete der Baukultur · 6 Hefte viertelj. RM 2.–

„Graphische Nachrichten" Bildungshefte für Satzgestaltung, Entwurfstechnik, Phototypographie, Fachschulwesen, Sprache und Rechtschreibung · 3 Hefte vierteljährlich RM 3.–

„Der graphische Betrieb" Bildungshefte für Maschinentechnik, Betriebswissenschaft, Berechnungswesen, Buchbinder-Berufskunde, Sprache und Rechtschreibung, vereinigt mit der Fachzeitschrift „Graphische Technik", Bildungshefte für Lithographen, Steindrucker, Chemigraphen und verwandte Berufe · 3 Hefte vierteljährlich RM 3.–

„Jungarbeiter in Druck und Papier" Bildungshefte für die im Fachamt Druck und Papier vereinigte gewerbliche Jugend · 3 Hefte vierteljährlich RM 1.20

„Deutsche Textilwirtschaft" Fachblatt für die gesamte Textil-Industrie · 6 Hefte vierteljährlich RM 6.–

VERLAG DER DEUTSCHEN ARBEITSFRONT · BERLIN C 2

Glæde og Arbejde

FREUDE UND ARBEIT • GLÄDJE OCH ARBETE

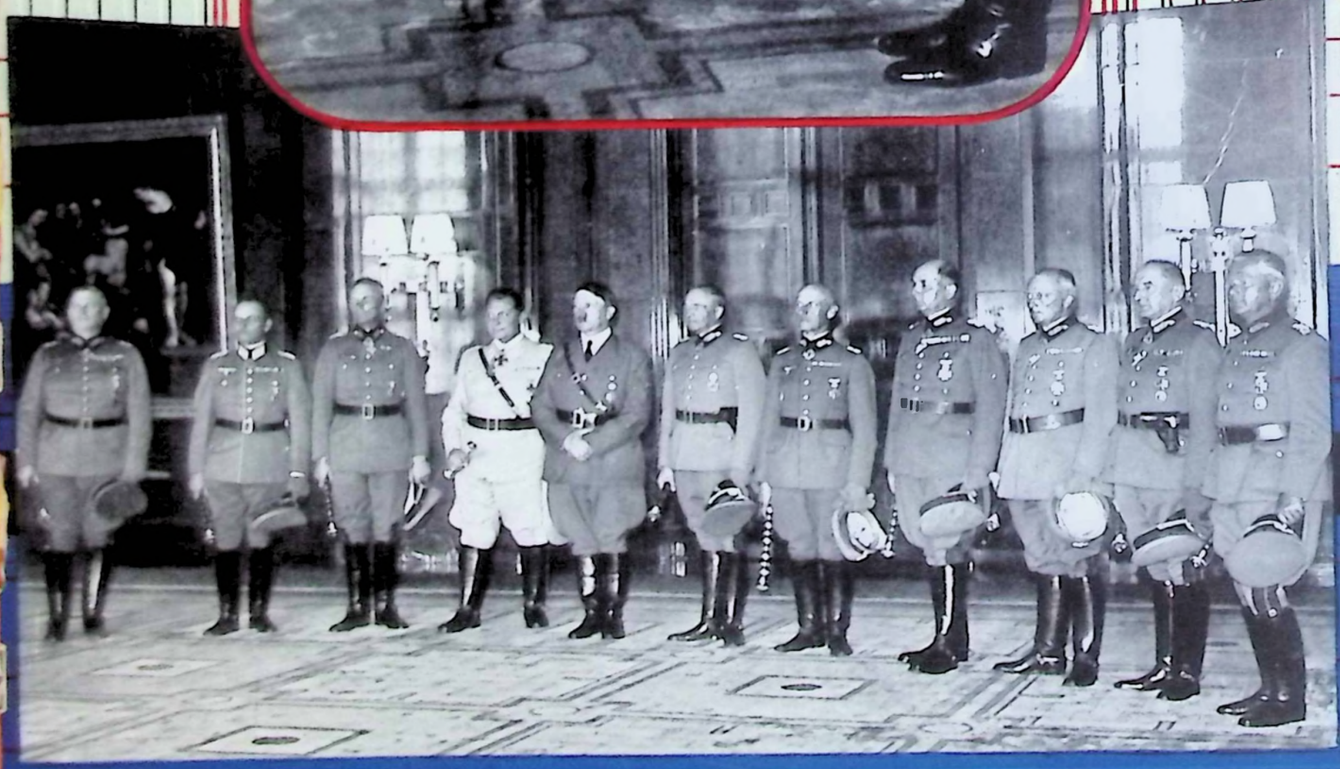

Der Führer und Oberste Befehlshaber überreichte in seinem Arbeitszimmer in der Neuen Reichskanzlei dem Reichsmarschall und seinen von ihm im Reichstag am 19. Juli beförderten Generalfeldmarschällen die Insignien ihres Ranges, die Marschallstäbe.

Generalfeldmarschall-Stab

Reichsmarschall-Stab